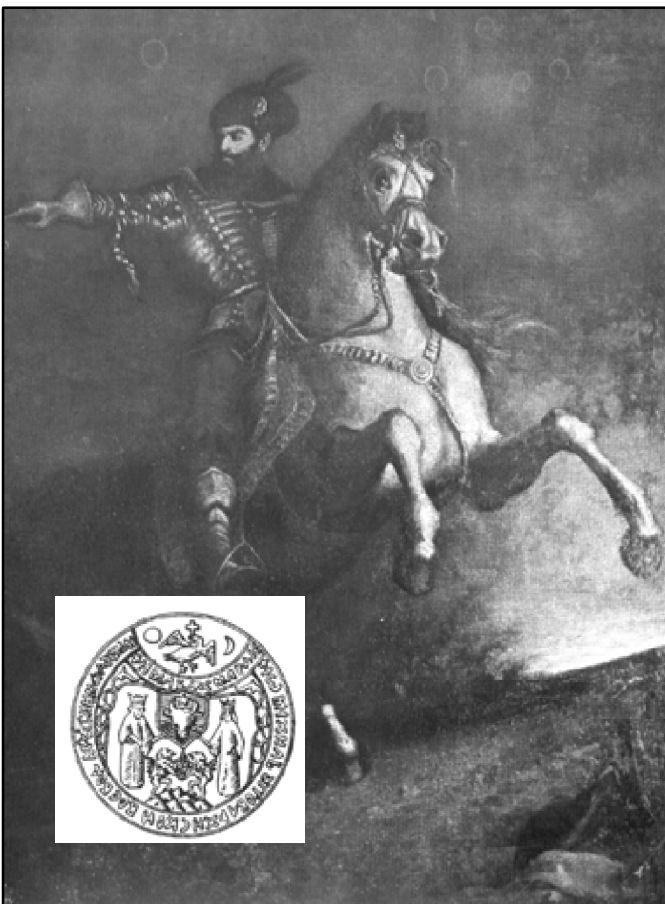

CURIER

Revistă de cultură și bibliologie

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„Ion Heliade Rădulescu”
DÂMBOVIȚA

*Ceea ce am făcut, toate le-am făcut
pentru credința creștinească, văzând eu
ce se întâmplă în fiecare zi cu bieții
creștini. M-am apucat să ridic
această mare greutate cu această țară
săracă a noastră ca să fac un *scut al*
*întregii lumi creștine.**

To Mihai Voievod,
din mila lui Dumnezeu, domn al Țării
Românești, al Ardealului și a toată țara
Moldovei.

TÂRGOVIȘTE

An. VII - Nr. 1(12)
2000

Colectivul de redacție:

Victor Petrescu (redactor șef), **Florin Dragomir**
(secretar de redacție), **Serghie Paraschiva**, **Cornel**
Albuleț, **Minodora Gulie** (redactori)
Mariana Briceag (procesare computerizată)
Daniel Dumitru Stan (tehnoredactare)

Redacția și administrația:

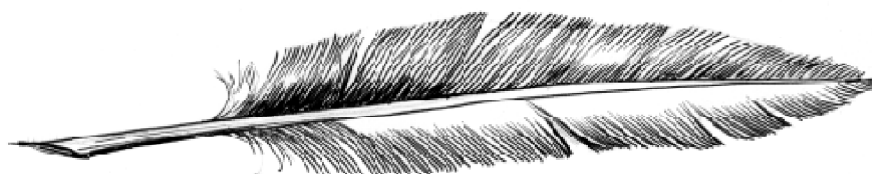
Str. Stelea, nr. 2,
Târgoviște, Dâmbovița,
0200
Tel/fax 045/612316

Revista a fost editată la

Bibliotheca

Str. Nicolae Radian, Bl.
KB2/3, Târgoviște
Tel/fax 045/212241

Tiparul: PRESTO 1 SRL
Târgoviște

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„Ion Heliade Rădulescu”
DÂMBOVIȚA
- Revistă de cultură și bibliologie -

SUMAR

TÂRGOVIȘTE – CONTINUITATE CULTURALĂ ÎN TIMP

- Conștiința medievală românească la răscruce: Unirea de la 1600 3
Mariana State
- Stavrinos – cronicar al domniei lui Mihai Viteazul 5
Victor Petrescu
- I. D. Petrescu. O remarcabilă personalitate a culturii târgoviștene 6
Dr. Mihai Oproiu

TRADIȚII BIBLIOTECARE ÎN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

- Tradiții culturale și de lectură publică în comuna Brănești 9
Luiza Barbu

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

- Bibliotecile publice în România 11
Dr. Gheorghe Buluță
- Din activitatea bibliotecilor publice din județul Dâmbovița în anul 1999 12
Florin Dragomir
- Despre programarea activității în bibliotecile comunale 15
Victor Petrescu
Florin Dragomir
- Animația culturală în biblioteci 17
Florin Dragomir

DEMERS BIBLIOTECAR MODERN

- Biblioteca – spațiu al comunicării 19
Dr. Sultana Craia
- Programul Național « Performanțe românești în bibliotecile publice »
(PROBIP 2000) 20
Doina Popa

Despre Centrul de Informare Comunitară al Bibliotecii Județene « Ion Heliade Rădulescu » Dâmbovița	23
<i>Loredana Spânu</i>	
Conținutul resurselor electronice în bibliotecile digitale	25
<i>Erich Agnes</i>	
Despre marketing în societatea contemporană	27
<i>Ileana Faur</i>	

PERFEȚIONARE PROFESIONALĂ

Pregătirea profesională. Prezent și perspectivă	29
<i>Silvia Nestorescu</i>	
Despre pregătirea profesională a bibliotecarilor de la comune	30
<i>Florin Dragomir</i>	

PATRIMONIU

Ideologia bardului la Heliade și Eminescu	32
<i>Ștefan Ion Ghilimescu</i>	
Eminescu – traducător	33
<i>Dr. Petre Gheorghe Bârlea</i>	
Eminescu – istoric național	35
<i>George Coandă</i>	
Ion Popescu-Runcu, reprezentant al spiritualității dâmbovițene.....	37
<i>Mihai Gabriel Popescu</i>	
Un poet dâmbovițean puțin cunoscut: George Dobrescu.....	39
<i>Theodor Nicolin</i>	
Dezvelirea bustului poetului Ienăchiță Văcărescu	41
<i>Păruan Dobrin</i>	
Din istoricul presei școlare dâmbovițene.....	42
<i>Elena Condrea</i>	

TABLETĂ DE SCRIITOR

Confesiune	45
<i>Alexandru Mircescu</i>	
Târgoviștea - între ieri și azi	45
<i>Tudor Cristea</i>	

LA ANIVERSARĂ

Alexandru George	47
<i>Victor Petrescu</i>	
Alexandru Mircescu	48
<i>Serghie Paraschiua</i>	

Conștiința medievală românească la răscruce : *Unirea de la 1600*

Împlinirea a 400 de ani de la prima reuniune sub același sceptru a Țărilor Române, realizată de Mihai Viteazul, este prilejul unor noi încercări de analiză a unor evenimente ce au determinat atât de pregnant formarea, la români, a unei conștiințe naționale.

Îndrăznețele campanii ale domnului Țării Românești, ca și activitatea sa internă, politică și diplomatică, în cadrul conflictului austro-turc, dar și al puternicelor contradicții austro-polone, pentru înlăturarea opresiunii străine, au stârnit un interes legitim, atât în cercurile oficiale, dar și în cele largi ale opiniei publice, istoriografia, cea românească în special, acordându-le o mare atenție.

Gestul său cel mai îndelung dezbătut, care a născut și dă naștere și astăzi unor controverse istorice a fost în mod evident trecerea, sub domnia sa, în 1599 – 1600, a Transilvaniei și Moldovei. Întrebările ce apar firesc în discutarea acestei probleme sunt dacă această mare „figură greu de înțeles și mai greu de judecat” – cum îl caracteriza F. Braudel stabilise ca deznodământ al acțiunilor întreprinse trecerea sub autoritatea sa a celor trei provincii sau dacă Unirea de la 1600 a fost manifestarea conștiinței unității de neam a românilor¹.

Evenimentele ce au premers Unirii, ca și actul în sine al înfăptuirii acesteia au fost favorizate de câțiva factori, între care merită, fără îndoială a fi amintită crearea *Ligii Sfinte Anti-otomane*, în condițiile unei ușoare crize manifestate de Imperiul Otoman (semnalată de înfrângerea suferită la Lepanto), Ligă careia Mihai Viteazul îi oferă participarea sa efectivă atunci când emisarii săi, neîncrezători în noul domn numit de turci, ocolesc Țara Românească.

Un alt factor favorizant, sau chiar mai mult, determinant, al actului Unirii l-a constituit situația de la sfârșitul sec. al XVI-lea, când Andrei Báthory –

noul principe al Transilvaniei, în înțelegere cu turcii, cu regele Poloniei și noul domn al Moldovei – Ieremia Movilă, amenința securitatea Țării Românești, cerându-i chiar lui Mihai Viteazul abandonarea domniei muntene.

Primejdia reprezentată de atitudinea lui Andrei Báthory și cea a lui Ieremia Movilă a fost conjugată cu împrejurările ce au favorizat Unirea de la 1600 – ca soluție politică ce fusese luată totuși în considerare de cercurile politice și diplomatice atât din spațiul românesc cât și din afară, inclusiv de Poartă. Victoria de la Selimbăr (29 oct. 1599) este începutul acțiunii sale transilvane, Mihai refuzând negocierea nunțiului papal Malaspina prin cuvinte ce demonstau înțelegerea interdependenței dintre cele două țări : „căzând una cade și cealaltă, păstrându-se una se păstrează și cealaltă” ; același Malaspina amintea de ideea înfiripată, în legătură cu luarea în stăpânire și a Moldovei : „are nădejde a ocupa și Moldova”².

Recunoscut de împărat doar în calitate de guvernator, Mihai însuși se considera „Domn al Țării Românești și al Ardealului”, așa cum îl amintesc documentele. Populația transilvăneană l-a primit, bineînțeles, ca pe un „domn de neamul lor”, așa cum sublinia Szamosközy, căci transilvănenii și valahii „mai toți sunt de același sânge, de aceeași origine, de același nume : daci sunt și unii și ceilalți”, arată profesorul Ioannis Brisselius, dar ideea era larg vehiculată în perioadă, ca și în cele anterioare.

S-au creat astfel premisele ca, pentru prima dată în istoria Transilvaniei medievale, o problemă românească să fie formulată de un domn român în raport cu straturile reprezentative ale Transilvaniei, Mihai Viteazul încercând transformarea regimului întemeiat pe *Unio Trium Nationum*, în special prin încercarea de a introduce ortodoxia ca religie receptă. Aceasta într-o lume medievală careia i-a fost străină sensibilitatea națională, dar care a fost în schimb dominată de ideea ortodoxiei ca lege românească.

În aceeași direcție putem înscrie și introducerea limbii române ca limbă oficială, alături de limbile latină și maghiară, în cancelaria Transilvaniei.

Gândind un sistem ce trebuia să-și dovedească eficiența în raport cu presiunile din exterior ale marilor puteri vecine, Mihai ignoră reticența împăratului Rudolf și pătrunde în mai 1600 și în

Moldova, aducând-o sub autoritatea sa și devenind „din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată țara Moldovei”.

Succesul pe care Mihai Viteazul l-a avut în campaniile din Transilvania și Moldova se datorează în bună măsură concepției noi asupra componenței armatei, care cuprindea pe lângă oastea țării, mercenarii folosiți pentru prima dată pe scară largă într-o armată a unui domnitor român; în campania din Transilvania de pildă, Mihai a dispus de peste 13.000 de mercenari³.

Nu a fost, desigur, mai puțin important sprijinul boierimii muntene, obținut în parte și prin legarea de glie a țăranilor.

Susținerea acestei armate numeroase nu a fost posibilă doar prin stipendiile imperiale, ci și prin veniturile obținute de domn din întinsul său domeniu feudal, care cuprindea peste 80.000 ha. Pentru a observa importanța acordată de Mihai independenței financiare este suficient a aminti că în șase ani de domnie a cumpărat 64,5% din totalul satelor ce au aparținut până la 1600 tuturor domnitorilor Țării Românești la un loc⁴.

Era evident că sistemul politic creat de domnul întregitor de neam constituia însă o piedică în calea aspirațiilor de dominație în spațiul carpatic a puterilor vecine, care, deși rivale, manifestă convergență în înlăturarea creației lui Mihai Viteazul, care contravenea țelurilor Imperiului Otoman, ale Poloniei și Imperiului Habsburgic antrenate în lupta pentru dominarea aceluiași spațiu.

Actului Unirii nu i-a fost acordată durata de care avea nevoie pentru a intra în conștiința românilor la adevăratele lui valențe. Cel care s-a aplecat spre unitatea de neam, a moldovenilor, muntenilor și transilvănenilor, Miron Costin, nu amintea deloc marea operă a lui Mihai Viteazul, ceea ce demonstrează că la data înfăptuirii ei conștiința de neam nu devenise conștiință națională⁵.

În lupta pentru crearea statului național unitar, generația pașoptistă abia îi va acorda lui Mihai Viteazul rolul binemeritat, de adevărat precursor, astfel încât la Bălcescu, de pildă, independența și unitatea căpătaseră statutul de idei-forță.

Totuși, istoriografia românească ce i-a urmat a avut o netă schimbare de ton, considerând că nu dezvoltarea conștiinței naționale a prezidat planurile de cucerire a Transilvaniei și Moldovei, ci rațiuni politico-militare, fiind în același timp însă evident că tipul de solidaritate etnică, împreună cu cea religioasă, spirituală în general, au făcut ca politica lui Mihai să câștige semnificații naționale.

Ar trebui în acest sens remarcat că încă A.D. Xenopof afirma lipsa oricărui sens național în

politica domnitorului, datorită neimplicării într-o eliberare a poporului românesc din Transilvania.

Dimitrie Onciul, la rândul său, considera că „ideea unității naționale nu era în conștiința politică a acelor timpuri, încă nepregătite a o concepere”⁶. Refuză orice implicare a unei conștiințe românești și P. P. Panaitescu, în vreme ce N. Iorga și C. C. Giurescu erau mai puțin categorici, dar nici ei nu mergeau până la identificarea unei idei naționale⁷. La Ioan Lupaș chiar lipsa conștiinței era considerată „motivul de căpetenie al scurtimii acestei cârmuii românești”⁸ (a lui Mihai Viteazul, n.n.), în vreme ce D. Brătianu îl investea, dacă nu cu o „conștiință națională”, cel puțin cu „un instinct al unității” pe același mare domnitor.

Se poate spune așadar că istoricii noștri s-au situat în general pe o poziție care nu a acordat Evului Mediu trăsături de unitate deplină și conștiință, pe care, de altfel, acesta nici nu le-a avut. Chiar dacă fapta eroului românilor a pornit din rațiuni care, vizând consolidarea statului, urmăreau constituirea unei domnii ereditare, așa cum adesea s-a reliefat, ea nu-și pierde din importanță. Este, fără îndoială, un moment de grație al istoriei românilor ce-și merită locul de cinste în memoria noastră, a tuturor, fapt dovedit, iată, și de numeroasele discuții care s-au purtat în jurul său. 400 de ani de istorie românească ulterioară datorează atât de mult eroului de la 1600 și marelui său gest – *Unirea tuturor românilor*. Evenimentele de la 1599 – 1600 rămân înscrise în istoria românilor ca unele care au pus o importantă piatră la temelia edificiului național.

Mariana State

Direcția Județeană Dâmbovița
a Arhivelor Naționale

Note :

1. Constantiniu, Florin – *O istorie sinceră a poporului român*. București, Editura Univers Enciclopedic, 1998, p. 134.
2. Pascu, Ștefan – *Mihai Viteazul și Transilvania*, în *Mihai Viteazul. Culegere de studii*, București, 1975, p. 16.
3. Stoicescu, Nicolae – *Oastea lui Mihai Viteazul*, în *Mihai Viteazul. Culegere de studii*, București, 1975, p. 82.
4. Donat, Ion – *Domeniul domnesc în Țara Românească, sec. XIV- XVI*, București, 1996, p. 202.
5. Constantiniu, Florin – *Idem*, p. 140.
6. Onciul, Dimitrie – *Din istoria României*, București, 1908, p. 76.
7. Boia, Lucian – *Istorie și mit în conștiința românească*, București, 1997, p. 151.
8. apud Boia, Lucian – *Istorie și*, p. 155.

**STAVRINOS – CRONICAR AL DOMNIEI
LUI MIHAI VITEAZUL**

Grec de origine, trăiește la sfârșitul sec. al XVI-lea, până la începutul sec. al XVII-lea, când după afirmațiile ieromonahului Neofit, care-i editează poemul, „a fost ucis în Moldova, împreună cu fiul său Gheorghe hatmanul, mai târziu, după 30 de ani, de către Ștefan vodă, fără vină”. Această știre conține multe inexactități referitoare la perioada domniei lui Ștefan Tomșa (1611-1615 și 1621-1623). În poemul său, Stavrinus face precizări referitoare la locul unde s-a născut, precum și la cel al scrierii sale:

*Dacă doriți să aflați și patria mea
Orașul meu de naștere este
Melsiani, din părțile Delvinului
Numele meu Stavrinus,
pronumele Vistier
Singur eu am scris aceasta, din
propria mea voință
Acolo în Transilvania, la cetatea
Bistriței,
Am stat și am scris-o noaptea,
la lumina stelelor.*

A fost unul din agenții diplomatici ai voievodului Mihai Viteazul, îndeplinind, printre altele, o misiune în Belgrad la Ibrahim Pașa.

După uciderea lui Mihai Viteazul, Stavrinus a fost închis, ca

om de încredere al voievodului, în cetatea Bistriței, unde a compus poemul (cuprinzând 1312 versuri) „Vitejiile prea piosului și prea viteazului Mihai Voievod”. Opera sa, scrisă între grațiile închisorii, în limba greacă, explicabilă prin imitarea poeziei populare grecești, a circulat în manuscris și a poposit pentru prima oară la Mănăstirea Dealu, ca o aureolă a frunții voievodului ascunsă și ea, după cum știm, la aceeași mănăstire. De aici, Matei al Mirelor o va da pentru tipar lui Panos Pepanos, poemul văzând pentru prima oară lumina slovei în 1638, la Veneția, sub teascul tipografiei lui Ioan Antonie Iulian. Poemul a avut o posteritate uimitoare, fiind reeditat continuu timp de două secole și circulând intens într-un perimetru european larg (se cunosc cele din 1672-1683, 1710, 1743, 1760, 1785 și 1805).

Poemul lui Stavrinus a cunoscut nu numai un lung șir de ediții, dar și un lung șir de imitatori ca Ignatie Petriș din Hios, fost profesor la Schola graeca et latina din Târgoviște, iar Grigore Palamed a scris la curtea prințului Vasile de Ostog al Lituaniei un poem despre Mihai Viteazul, un alt grec Spontis imitând pe vistier în „Poveste frumoasă în versuri despre păstorul care s-a arătat în Moreea în 1767 la 18 septembrie”.

Stavrinus aparține din punct de vedere al materialului lingvistic, pe care-l folosește, și influențelor exercitate literaturii neo-grecești. Având în vedere că materialul faptic este exclusiv românesc (autorul trăind în preajma marelui voievod și mai apoi la curtea domnească a Moldovei, precum și influența poemului dincolo de învelișul limbii asupra Cronicii Buzeștilor și asupra lui Radu Popescu), el aparține în egală măsură și literaturii române. De altfel, autorul „Letopisețului

Cantacuzinesc” traduce uneori cuvânt cu cuvânt din el.

Opera lui Stavrinus este expresia numeroaselor puncte de contact ale popoarelor din Balcani, a impunerii de-a lungul Evului Mediu, a Țărilor Române, în ciuda vitregiilor care le pândeau și pe ele ca o adevărată oază a popoarelor balcanice.

Poemul debutează descriind suferințele poporului român aflat sub jug turcesc:

*A văzut cel de sus nedreptatea
și strâmtorarea
ce apăsa asupra săracilor din
întreaga Țară Românească
și a dat în gând lui Mihai vodă
să treacă pe toți turcii prin sabie.*

Describe apoi lupta de la Călugăreni, face panegiricul tuturor izbânzilor voievodului, glorificând tragica moarte a acestuia :

*O pietrelor, sfărâmați-vă,
arborilor dezrădăcinați-vă
și voi, munților, plângeți,
câmpurilor mâhniți-vă
căci toți voinicii au pierdut
pe acela de care se cutremurau
balaurii și leii*

În efortul de integrare firească a acestui poem în cultura românească și sub raport lingvistic, amintim traducerea din 1837 a lui Theodor M. Eliat, colaboratorul lui Anton Pann (retipărită de două ori de G. Dem. Teodorescu și Nicolae Iorga), precum și traducerea românească în proză, publicată în 1862 în „Tezauru de monumente istorice” de către Al. Papiu Ilarian.

Având în vedere traducerea în slova rusească a poemului semnalată de istoricul Iulian Ștefănescu (într-un manuscris din sec. al XVIII-lea, aflat la Viena), putem spune că poemul lui Stavrinus, alături de cronică latinească a lui Balthazar Walther, sunt cele două aripi ale gloriei europene a lui Mihai Viteazul, ce s-au perpetuat, prin slova scrisă, din generație în generație.

Victor Petrescu

I. D. Petrescu.

O remarcabilă personalitate a culturii târgoviștene

S-a născut la Vălenii de Munte la 21 noiembrie 1818, ca fiul lui Dumitrache Petruș, vameș al plaiului Teleajen. A învățat carte la Vălenii de Munte. S-a căsătorit la Rucăr, iar în jurul anului 1872 a venit la Târgoviște, unde a înlocuit pe institutorul Mihalache Petrescu, ocazie cu care a preluat clasa a patra și funcția de director al Școlii nr. 1 de băieți¹. La acea dată era bine cunoscut în viața culturală, ca unul ce activase ca profesor la Seminarul Episcopiei Buzăului, revizor al școlilor din județele Muscel și Vâlcea și participant activ printre revoluționarii anului 1848².

Prezența sa a înviorat activitatea culturală locală, căci pe lângă funcția de profesor și de director, el a alcătuit studii de istorie, etnografie, epigrafie, fiind poet și moralist. Cercetările sale sunt bazate pe o atentă și minuțioasă observare, făcând apel la memoria celor bătrâni, dar și pe cunoașterea profundă a lucrărilor științifice publicate în epocă. Constatăm că lucrările sale s-au bazat și pe o atentă cercetare de teren, organizând anchete pe care s-a străduit să le interpreteze cât mai corect.

Prin activitatea sa științifică a reușit să stimuleze și să antreneze și alți membri ai corpului didactic, reușind să realizeze la societatea culturală „Progresul”³ un schimb de opinii incitante și novatoare. Ca institutor s-a străduit să se ridice la nivelul înaintașilor. „Douăzeci și unul de ani de labore (muncă) și devotament depus-am și la această din urmă catedră, urmând a continua apostolatul, sau a direge opera neuitaților, demnilor și fericitorilor mei predecesori : M. Drăghiceanu, Al. Poenaru, Mihail Petrescu și Ariton Boruzescu, cu a căror valoare dacă nu m-am egalat, dar cel puțin c-o vie dorință eu i-am urmat, în tot ce s-a referit la ale învățământului și devotamentului în cestiune”⁴.

A fost conștient că trebuie să pregătească noile generații în spiritul ideilor novatoare pentru care militase la 1848, pentru a contribui la progresul țării. S-a străduit să le insuflă dragostea de patrie, de locurile natale, spirit de inițiativă, lucru constat de delegatul Comitetului școlar de inspecție care arăta că „a rămas pe deplin mulțumit. În general copiii învață bine,

moralitatea domnește în clase, domnii institutori își fac datoria și sunt la înălțimea misiunii ce le-a fost încredințată”⁵. S-a străduit să asigure un local pentru școală corespunzător, făcând permanent intervenții la

primărie pentru repararea acesteia potrivit „intereselor învățământului”⁶. A urmărit îndeaproape ca școala să dispună de material didactic adecvat, aparate de gimnastică și a completat permanent biblioteca școlii⁷.

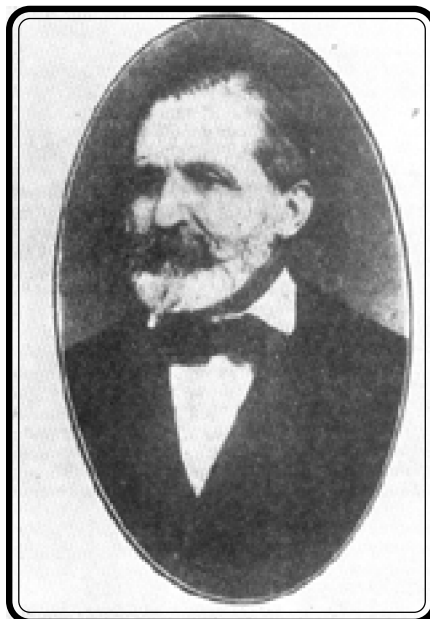
A fost printre primii care au susținut înființarea gimnaziului în 1874, oferind spațiul de la etajul școlii pentru a-i asigura funcționalitatea.

A știut să acționeze în așa fel, încât să ridice prestigiul școlii în oraș, nepermițând amestecul autorităților administrative locale în activitatea ei, organizând serbări ce deveneau adevărate evenimente în viața orașului⁸.

Predarea cursurilor se făcea „cu metodă foarte îngrijită, bucăți din istoria națională, conform programului în vigoare, învățate de elevi atât de bine, că sunt gata la orice explicațiune a faptelor mai importante, și auzită narată din gura unor copii de 9-10 ani, se mișcă toate fibrele și se înalță în ochii noștri înșine, nu numai pe marii domni români, dar și numele de român”⁹.

Debutul publicistic l-a făcut în anul 1847 când a văzut lumina tiparului lucrarea „Catehismul ortodox”, continuată de „Martirii crucii din ambele Dacii” (1856), lucrări cu caracter inedit, dovedind talent și spirit de inițiativă.

Activitatea publicistică a fost continuată cu „Mitropoliile Țării sau Istoria bisericii române”, tipărită în 1870, care a constituit prima lucrare de acest fel în istoriografia noastră. În anul 1872 vedea lumina tiparului *Arta artelor sau elemente de istoria muzicii*, dovedind profunde cunoștințe muzicale, situându-l printre melomanii veacului și făcând să răzbată până la noi problematica muzicii bizantine și evoluția cântării noastre de strană. Volumul reprezenta o sinteză făcută special pentru tineret, fiind dedicată „junimei române de ambele sexe și în particular elevilor mei din seminarul Argeșului, Câmpulungului și Tergului-Vesta”.

Dragostea pentru folclor, contactul cu muzica populară „au constituit un prim imbold de valorificare a fondului spiritual românesc într-o lucrare de sinteză”, apropiindu-se de „cultura noastră muzicală prin intermediul creației populare”¹⁰, de care s-a simțit atras din copilărie. Distinsul muzicolog Viorel Cosma preciza că lucrarea reprezintă o adevărată operă „vie de propagare a muzicii”... înscriindu-se „printre precursorii noștrii muzicali de autentică vocație didactică ce au contribuit la cunoașterea tradiției culturii muzicale românești”¹¹.

Continuând cercetarea în domeniul istoriei, în anul 1880 s-a tipărit la Târgoviște, în tipografia lui Theodor Michăescu, volumul „*Radu cel Mare (1490-1508)*”, prima monografie dedicată acestui voievod, în condițiile în care cea mai mare parte a documentelor interne nu erau publicate. Autorul folosește tradițiile, încă vii la mijlocul secolului al XIX-lea la Târgoviște, cu ajutorul cărora atribuie just primele lucrări efectuate la Mitropolia din Târgoviște, acestui voievod.

Domnia voievodului Radu cel Mare a fost tratată după un plan judicios întocmit, evidențiind principalele caracteristici ale acestea și monumentele construite din inițiativa sa. Reliefăm că în analiza istorică, I. D. Petrescu își bazează cercetarea pe cunoașterea unor lucrări din epoca sa: *Magazinul istoric*, *Istoria Românilor* de Florian Aaron, *Istoria Banatului Temișan*, fiind citate permanent.

Conștient că Târgoviștea „fost-a mult timp reședința Țării și prin urmare e terenul atâtor fapte istorice din toate timpurile și epocile românilor”¹², a sesizat necesitatea întocmirii unei lucrări monografice care să evidențieze principalele monumente. „Veni-va timpul credem, ca Târgoviștea cu metropolile sale contemporane în gloria antică, să fie privite sau adorate de neamul românesc ca niște temple sacre, unde ca și motorii civilizațiunii antice de la Delfi și Maratone, întrunundu în viitor pre frații din toate unghiurile patriei comune, să-i inspire în acțiunile lor naționale, făcând să bată în inimă trunchiatei noastre Dacii un suflet și o cugetare”¹³.

În 1888 I. D. Petrescu publica prima lucrare monografică dedicată istoriei orașului Târgoviște¹⁴. Ea se înscrie printre primele de acest gen, realizate în istoriografia noastră și este dedicată „Cuibului eroilor și parnasul muzelor, căci, ruine, în a voastră cenușă reupausa-va țerina autorului”, precum și „Târgoviștei și mândrețelor sale ruine”, căci „autorul devotându-se Târgoviștei douăzeci de ani, de ce nu le-ar face omagiu și aceste pagine”¹⁵.

Cu deosebită mândrie autorul preciza că „aici în pulberea mândrelor ruine ale Târgoviștei, tronat-a odinioară : mărirea, gloria și tăria Românilor”. Concepția sa istorică este dominată de ideile pașoptiste, de mobilizare a poporului pentru realizarea independenței și unității naționale, prin înfățișarea

trecutului glorios, a monumentelor străbune de la Târgoviște ce trebuiau cunoscute de toți românii.

I. D. Petrescu preciza că a considerat de datoria sa „ca apostol al localității, să provoc, prin micle-mi încercări, pe erudițiunile și competențele noastre... scrutat-au câte ceva din neperitoarele faze ale trecutului Tergoviștei”¹⁶.

Căci „aici razele soarelui resfrânt în resturile ruinelor unor atari urme ale gloriei strebune, de care abundă Tergoviștea noastră”... de aci inspirându-se „poetii noștri ca Cârlova, Eliade și alții”¹⁷. Lucrarea s-a realizat într-o lungă perioadă de timp, unele notații precizând că se referă la anul 1866”¹⁸.

I. D. Petrescu aprofundase principalele lucrări științifice și izvoarele publicate în perioada anterioară redactării lucrării, făcând trimiteri la lucrările lui Laurian, Fotino, Gr. Misail, Tocilescu, Arhiva istorică a României ce publicase articolul lui B. P. Hașdeu despre istoria mănăstirii catolice, lucrarea lui C. Aricescu referitoare la istoria Câmpulungului, cea a lui Ion Brezoianu despre „Vechile instituții ale României”, etc.

Deși lucrarea are un pronunțat caracter științific, I. D. Petrescu a dat dovadă de un înalt civism, condamnând pe cei care au cotropit „mai toată fața Curtii Domnești, mai n-ai mai avea pe unde intra într-această curte, atât de spațioasă odinioară” și protestează împotriva „tendențelor de acaparare a șanțului cetății”.

Conștienți de importanța inscripțiilor existente la monumentele Târgoviștei, I. D. Petrescu le-a acordat o atenție deosebită, acestea fiind publicate. A efectuat o anchetă printre bătrânii orașului, ce a avut o mare importanță, mărturiile cele mai complete fiind ale lui Mihai Stătulescu¹⁹.

Pentru întocmirea lucrării, I. D. Petrescu face cercetări de teren, mărturia lui D. P. Condurățeanu despre prezența lor la cetatea Popșei, nefiind singulară²⁰. Vocea sa răsună cu rezonanță sporită pentru a se realiza o intervenție „pentru protejarea și păstrarea a ceea ce a mai rămas”²¹. În anul 1894 a văzut lumina tiparului lucrarea „Descălicarea lui Negru vodă și cetatea sa după Dâmbovița”²². Lucrarea este interesantă, sumarul prezentând următoarele capitole : „Muntele Păpușa”, „Trecerea Munților”, „Descălecarea lui Negru vodă în Câmpulung”, „Cetatea lui Negru vodă după Dâmbovița”, în general dovedindu-se un bun cunoscător al zonei Câmpulung, pe care o completează cu numeroase versuri „originale”.

Memorialist, povestește cu talent aspecte interesante, mărturii despre participarea sa la Revoluția de la 1848 și pășaniile petrecute în timpul reacțiunii. Primele memorii au fost publicate în ziarul „Binele public” în cursul lunilor august – noiembrie 1879 sub numele de „Berivoescu”, reluate apoi în lucrarea „Buchetul”²³.

Om al cetății, conștient că trebuie să impună

respect pentru marile valori ale neamului, indiferent de viziunea și interesul de moment al politicianilor vremii, I. D. Petrescu a cerut primăriei la 10 mai 1872 să se ocieze și la Târgoviște un serviciu funebru pentru a sublinia moartea lui Ion Heliade Rădulescu „lucefăr al literaturii române” simțită „mai mult și foarte dureroasă pentru cetățenii Târgoviștei, deoarece încă privesc și vor continua... a privi lăcrimând căminul locului natal al răposatului cetățeanului lor”. Serviciul funerar s-a organizat cu întârziere „la 21 mai” la el participând „toate autoritățile locale..., precum și poporenii”. Adunându-se cu toții „la școala orașului”, unde I. D. Petrescu era director „au pornit în cortegiul funerar către catedrală, purtând semn de doliu la mâna dreaptă, în frunte cu elevi și eleve, și preoții orașului, portretul ilustrului dispărut fiind purtat de I. D. Petrescu. Clopotele de la toate bisericile din oraș, melodiile triste cu care s-a străbătut orașul a creat o puternică impresie”²⁴.

În 1881 I. D. Petrescu a participat din partea Târgoviștei „în cortegiul solemnității încoronării de la zece mai” la „serbarea proclamării Regatului”²⁵, ca unul ce era considerat printre veteranii de la 1848, tată de erou, căci fiul său Brutus a murit în războiul de neatarnare.

Neastâmpărul său se manifestă și în perioada senectuții, în 1895, văzând lumina tiparului volumul „Colecțiune de poezii originale «Albina», tipărit la Târgoviște în tipografia «Viitorul». Sunt prezentate unele gânduri și meditații, în poezii ca „Omul”, „Restriștea vieții”. A evidențiat zbuciumul omului de a pătrunde secretul naturii, confruntându-se permanent cu „furtuna oceanului agitat”. Poezii ca „Patria”, „Bătrânețea”, „Frumosul etern” arată sensibilitatea venerabilului cărturar.

Un loc deosebit îl ocupă poeziile istorice închinete „Mitropoliei Târgoviștei”: „Mântuitorului patriei (1522-1529)”, „Lăpușeanu și solii”, „Radu cel Mare”, unde străbat idei interesante, printre care și tradiția că la mănăstirea Dealu a lucrat „Meșterul Manole”.

O poezie de mare sensibilitate și de adâncă rezonanță este „Primul meu fiu, victimă a independenței din 1877”: «După cerul țării mele / Apus-au mai multe stele / Stele mândre luminoase / Numai steaua vieții mele / Nu-o s-o mai văd între stele / Acum liberăme-o doamne / Pentru patria mea mamă / Cu dragoste fără seamă / Adio Brutus în cer / Dragul meu subofițer»²⁶

Din culegerea „Diverse cugetări alese”, răzbat până la noi idei moderne, care evidențiază rolul și importanța educației și a învățaturii :

«Vinul, experiența și tutunul pot fi cât de vechi, iar apa, moda... tot-d-auna trebuiesc proaspete».

O atenție deosebită a acordat-o vechilor tradiții și superstițiilor ca : „Naiba aduce spaima”, „Năbădăile vin cu furiile”, „Ursitorile. Prigorile, muma pădurii”,

„Rusaliile și zodiile”, „Sparge pietre”, „Strâmbă lemne”, „Joi-mărițele”, „Svârcolacii cu prigorile”, „Pilimii”, „Sânzieniile”, „Brezoale”, „Paparudele” etc.²⁷

Multe din lucrări n-au mai apucat să vadă lumina tiparului. Printre ele se numără „Povestiri contemporane”, „Milionarul preluat alienat”, „Mitropolia Munteniei și a Târgoviștei”, „Năluciri pierdute sau meditații filosofice”.

A murit în Târgoviște la 1 mai 1903, reprezentând pentru Târgoviște „ctitorul studiului local al istoriei”²⁸, așa cum afirma Constantin Manolescu.

Conf. univ. dr. *Mihai Oproiu*
Universitatea „Valahia” Târgoviște

Note :

1. Arhivele Statului Dâmbovița, Primăria orașului Târgoviște, dos. 92/1872, f. 1.

2. În lucrarea autobiografică „Buchetul”, preciza că a fost „comisar de propagandă... arestat și cercetat 10 luni” iar „entuziasmul revoluționar tindea a face dintr-un pitic... ca el... eroul acelor zile pline de speranță”.

3. C. Manolescu, M. Oproiu, *Societatea «Progresul»*, în Acta Valachica, Târgoviște, 1972, p. 280.

4. I. D. Petrescu, *Buchetul*, Târgoviște, 1892, p. 110-111.

5. Arhivele Statului Dâmbovița, Primăria orașului Târgoviște, dosar 1/1873, f. 42, 92.; dosar 68/1873, f. 9.

6. *Ibidem*, dosar 88/1874, f. 56, 58; dosar 28/1873, f. 116, 133.

7. *Ibidem*.

8. În 1882 au fost invitate la serbarea școlară 89 persoane civile și militare, iar în 1884 lista cuprindea 171, Arhivele Statului Dâmbovița, Primăria orașului Târgoviște, dosar 46/1882, f. 369.

9. *Ibidem*, f. 46, 207, 287.

10. Viorel Cosma, *Un veac de la apariția primei noastre lucrări originale de istoria muzicii*, în «Muzica», nr. 5/1972, p. 21.

11. *Ibidem*.

12. I. D. Petrescu, *Buchetul*, Târgoviște, 1892, p. 111.

13. *Idem*, *Radu cel Mare*, p. 66.

14. *Idem*, *Tergoviștea. Schițe istorice și topografice*, Târgoviște, 1888.

15. *Ibidem*.

16. I. D. Petrescu, *Buchetul*, Târgoviște, 1892, p. 111.

17. *Idem*, *Radu cel Mare*, p. 65.

18. Când vorbește despre Mitropolie subliniază că acele constatări datează din 1866.

19. I. D. Petrescu, *Buchetul*, p. 131.

20. D. P. Condurățeanu, *Geografia*, Târgoviște, 1886, p. 21.

21. Cazu Mitropoliei din Târgoviște.

22. Tipărită la Târgoviște, Tipografia «Viitorul».

23. Apărută la Târgoviște, Tipografia «Viitorul»

24. R. Gioglovan, *Eliade Rădulescu și Târgoviștea*, Valachica, VII, p. 42.

25. I. D. Petrescu, *Buchetul*, p. 65.

26. Brutus Petrescu a murit în războiul de independență și așa cum evidențiază tatăl său, a contribuit la „laurii victoriei neamului și la ghirlanda independenței”.

27. I. D. Petrescu, *Buchetul*,

28. C. Manolescu, în „Valachica”, IX, Cultura, p. 96.

Tradiții bibliotecare dâmbovitene

CULTURĂ ȘI LECTURĂ PUBLICĂ ÎN COMUNA BRĂNEȘTI

Legenda spune că Brăneștiul își trage numele de la un ostaș al lui Mihai Viteazul, Bran Stegarul. Vrând să-i răsplătească faptele de vitejie, voievodul l-a chemat pe Bran Stegarul lângă cimitirul Tătarilor, zicându-i: „Și tu și fratele tău Udrea și Ianotă și Priscaru și Mălurean să stăpâniți pământul acesta cu oamenii care trăiesc aici și dacă o mai fi nevoie vreodată să săriți într-ajutor țării și să sădiți dușmanilor loc de odihnă la rădăcini”.

Noile condiții economice, sociale și politice instaurate în România în a doua jumătate a secolului al XIX-lea au deschis căi pătrunderii culturii în toate straturile sociale și în special în rândurile țărănimii. Faptul acesta este rezultatul confluenței tradițiilor artistice ale poporului român cu activitatea neobosită, de veacuri, a cărturarilor.

Limitat până atunci la entuziasmul creator al unor personalități și al unor centre de cultură a căror sferă cuprindea în genere păturile culte, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, fenomenul răspândirii culturii capătă un aspect național. Bazele acestei transformări au fost puse de Revoluția de la 1848, înaltele sale idei fiind duse mai departe de patrioți ca Vasile Alecsandri, Alecu Russo, M. Kogălniceanu ș.a.

Programul de culturalizare preconizat de Spiru Haret cuprindea premisele organizării activității artistice de amatori (coruri, teatre), școli de adulți, mici expuneri de popularizare a științei, grădinițe școlare, biblioteci publice rurale în cadrul cărora s-a trecut treptat la organizarea cercurilor culturale și șezătorilor satești. În acest cadru general se înscrie și organizarea și desfășurarea unei vieți culturale în comuna Brănești. Stimulați de efervescența epocii, intelectualii de aici se angajează în nobile misiuni pentru luminarea sătenilor.

Arhivele și memoria bătrânilor au păstrat numele unora dintre ei : învățătoarea Maria Teodorescu,

avocatul Grigore Bălășescu, funcționarul Ion al lui Popa Muscu, învățătorul Ion D. Popescu. Ei au așezat cu trudă pietrele de temelie ale activității culturale în general și artistice în special.

Revizorul școlar care-l inspectează pe învățătorul Ion D. Popescu notează despre acesta că se ocupă de educarea estetică a elevilor, că a înființat un cor în sat. Era un început timid, care peste ani va da roade.

Pentru luminarea brăneștenilor învățătorii satului inițiază o serie de manifestări culturale. Programa existentă în documentarul școlii, referitor la activitățile cuprinse între 01.XI.1905 și 01.III.1906 arată scopul acestora : „Sezătorile satești sunt de mare însemnătate pentru satele noastre, întrucât ele contribuie în mod temeinic la ridicarea morală a sâtenilor noștri”.

Înființarea, în anul 1900, la Brănești a primei țesătorii mecanice din țară, creează condiții prielnice desfășurării și a activității culturale. Astfel, nu numai că locuințele și coșarele învelite cu coceni dispar concomitent cu munca în fabrică, în sat apărând impunătoare clădiri de utilitate publică (în anul 1909 are loc festivitatea de inaugurare a noului local al școlii, festivitate la care participă însuși ministrul Instrucțiunii Publice, Spiru Haret ; de asemenea, trei luni mai târziu dintr-o delegație de oficialități ale statului care vizitează Brăneștiul va face parte și George Enescu).

Ținând cont de faptul că întreprinderea a strâns în jurul ei bărbați și femei, băieți și fete, localnici sau străini care înfrățindu-se în muncă s-au apropiat și sufletește unii de alții, împărtășindu-și necazurile și bucuriile vieții, ne va fi ușor să înțelegem cum a luat naștere gruparea coral-teatral-artistice. Ea nu făcea altceva decât să răspundă cerințelor trăirii împreună a atâtor ceasuri din zi, a tinerilor muncitori din fabrică. Acestora li s-au adăugat și elevii de școală secundară, precum și tineretul neîncadrat în fabrică. Găsind înțelegere și chiar interes la organele de resort ale vieții culturale s-a ajuns la o înjghebare impunătoare, care a antrenat și a tras după ea și celelalte sectoare ale vieții culturale și sociale.

În anul 1900 la Brănești singura bibliotecă era cea a școlii proaspăt înființată, care deținea un număr de 30 de volume și avea un cititor.

Imediat după terminarea primului război mondial, în 1921 aici s-au pus bazele unei Case de citire, cu sediul în locuința Mariei Pandeleanu, pe ulița bisericii vechi. Aici preotul Corneliu Cercel și alți intelectuali citeau sătenilor analfabeți din autori renumiți și împrumutau cărți celor cunoscători de slovă. Tot aici, în scopul luminării minții și cultivării obștei s-au organizat conferințe populare cu intelectuali de vază

ai țării, chemați în mijlocul sătenilor. Oaspeții invitați să conferențeze sau pur și simplu să le vorbească sătenilor, aparțineau pleiadei de bărbați luminați din generația primului război mondial, care în focul prădalnic al luptelor și-au făurit idealuri pentru viața pașnică de după marea înclăstare.

Printre personalitățile care au pășit pe glia brăneșteană se numără Simion Mehedinți, care a venit la Brănești înainte de anul 1922 și a fost găzduit de Corneliu Cercel. În numărul din 1 ianuarie 1922 al publicației „Prietenul nostru”, tipăritura Casei de citire din Brănești, este redat un pasaj din cuvântul profesorului Simion Mehedinți, intitulat „Vorba de aur”. Articolul se referă la creșterea și educarea copiilor și conține sfaturi pentru mame, ca principale educatoare ale copiilor.

O altă personalitate care a vizitat Brăneștiul la invitația aceluiași Corneliu Cercel este Gala Galaction, a cărui vizită a avut loc în anul 1924. Din păcate nu se păstrează nici un rând scris din cuvântul vorbitorului de mare duh.

Aceste inițiative nobile s-au năruit însă repede în contextul certurilor dintre partidele politice, spre paguba obștei brăneștene. Străduindu-se să înnoade firul început cu peste un deceniu în urmă, preotul Corneliu Cercel își caută din nou prietenii abandonati pe terenul cultural. Astfel, el reia legătura cu centrala Caselor Naționale, cu care intrase în legătură încă de la începutul activității sale culturale, și invită din nou la Brănești oameni de seamă din sânul acestei asociații.

În acest fel, în toamna anului 1934 sunt oaspeți ai satului: prof. universitar Gheorghe Țițeica și generalul Ion Manolescu, președintele Caselor Naționale. Din bilanțul pe care Corneliu Cercel îl prezintă distinșilor oaspeți cu prilejul acestei vizite aflăm că la data respectivă biblioteca deținea „câteva sute de volume”.

În 1939 filiala Caselor Naționale din comuna Brănești s-a transformat în Căminul Cultural „Bran Stegarul”. O bună perioadă biblioteca a funcționat într-o sală de la etajul localului afectat căminului. În 1954 biblioteca s-a desprins de activitatea căminului, funcționând separat, ca instituție pusă sub îndrumarea organelor tutelare. La acea dată biblioteca deținea un număr de 1000 de volume. După anul 1965 biblioteca s-a mutat în noul local al Căminului Cultural. În perioada 1992 – 1998 a funcționat într-o sală a vechiului local al școlii, pentru ca în 1999 să revină în sediul Căminului Cultural.

În comuna Brănești funcționează în prezent biblioteci școlare în satele : Brănești (3000 volume), Vulcana Pandele (4300 volume), Gura Vulcânii (3500 volume).

Astăzi biblioteca comunală, ce poartă numele scriitorului Teodor Balș, care a trăit o mare perioadă a copilăriei în comuna noastră, deține un număr de aproximativ 8000 volume. Ea continuă tradiția culturală a comunei, prin organizarea de activități de animație culturală, de aniversări ale unor personalități locale sau ale culturii naționale și universale.

Luiza Barbu

Bibliotecar, comuna Brănești

Din activitatea bibliotecii, în timp

BIBLIOTECILE PUBLICE ÎN ROMÂNIA

Primele biblioteci publice au apărut la români – separați pe atunci în trei state - în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în 1836 la București și în 1835 la Iași. Pe parcursul secolului al XIX-lea și pe toată durata secolului XX s-a constituit, treptat, un sistem de biblioteci publice, de stat, secondat până la al doilea război mondial și de biblioteci publice înființate de asociații și societăți de lectură, ca inițiative particulare.

Înființarea bibliotecilor de stat era prevăzută în prima jumătate a secolului al XIX-lea în Regulamentele Organice – documente cu rol de Constituție în Valahia și Moldova înainte de 1848, iar primele regulamente de organizare și funcționare a unor instituții bibliotecare au apărut tot înainte de 1850. După *Unirea* Principatelor Române, Valahia și Moldova, la 1859, în baza Regulamentului pentru bibliotecile publice s-a organizat, în 1864, primul sistem național de biblioteci alcătuit din instituții centrale, cu caracter național, la București și Iași, biblioteci didactice (școlare) și biblioteci comunale (în toate comunele rurale și urbane).

În 1898 ministrul Instrucțiunii publice, Spiru Haret, a inițiat un program de înființare a 320 de biblioteci populare pe lângă școlile rurale.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea societatea românească s-a modernizat rapid, după modele occidentale, îndeosebi franceze. Au luat ființă numeroase instituții între care și Academia, care avea să joace un rol de referință în viața intelectuală și științifică a țării.

În anul 1867 s-a constituit *Biblioteca Academiei Române* pe baza donațiilor primilor academicieni, în scopul alcătuirii fondului documentar necesar studiului istoriei, culturii și civilizației românești, cercetării în domeniile științifice pozitive, structurării identității și legitimării creației naționale, într-o epocă a afirmării principiului naționalităților și formării, pe acest teritoriu, a statelor moderne.

Din vechile biblioteci de învățământ ale secolului al XVIII-lea, moștenitoare ale tradițiilor cărțurărești și fondurilor bibliotecilor umaniste românești anterioare, s-au născut, la începutul secolului al XIX-lea. Biblioteca Colegiului Național de la Sf. Sava din București și Biblioteca Academiei Mihăilene din Iași, care s-au deschis către publicul larg, răspunzând însă cu precădere cerințelor

învățământului, mai ales după înființarea Universităților (la Iași în 1860 și București în 1864). Universitatea din București nu a avut o bibliotecă proprie până în anul 1895, când a fost creată *Biblioteca Fundației Universitare „Carol I”*.

După realizarea *Marii Uniri*, în anul 1918, statul român a dezvoltat o nouă politică culturală, și ca întreaga societate românească, lumea bibliotecilor a cunoscut o etapă de dezvoltare în care sistemul propriu-zis al acestei instituții s-a articulat și s-a extins la nivelul întregii țări.

În 1932 apărea *Legea pentru organizarea bibliotecilor și muzeelor publice comunale* prin care structurile administrației publice teritoriale (fiecare municipiu, comună urbană și rurală) erau obligate să înființeze „o bibliotecă publică, accesibilă tuturor, cu cărți și publicații de literatură, artă și știință de valoare culturală și morală”. Se făcea o departajare netă de bibliotecile școlare ce urmau să răspundă doar necesităților de instrucție și educație.

Un al „treilea val” în evoluția sistemului de biblioteci din România a urmat în deceniile următoare celui de al doilea război mondial. Noul regim comunist a centralizat administrația, inclusiv în domeniul culturii și statul a devenit unicul proprietar și gestionar al bunurilor și instituțiilor, chiar culturale. În această etapă statul a căutat să acopere teritoriul național cu o rețea de biblioteci publice, urbane și rurale, sub tutela metodologică a Ministerului Culturii. Prin *Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1542 din 1951* privind măsurile ce trebuiau luate pentru îmbunătățirea activității bibliotecilor din România s-au pus bazele unui sistem integrat de biblioteci.

Decretul nr. 703 din 1973 privind stabilirea normelor unitare de structură pentru unitățile cultural educative, republicat în 1977, stabilea organizarea *bibliotecilor de stat* pe următoarele tipuri : *biblioteci naționale, biblioteci de învățământ* (școlare și de învățământ superior), *biblioteci specializate și biblioteci publice*.

Bibliotecile publice de stat sunt organizate pe criteriul teritorial, câte una în fiecare unitate administrativă : 41 biblioteci județene, 206 biblioteci municipale și orașenești, 2.688 biblioteci comunale, aflându-se în consecință sub tutela administrativă și financiară a acestor structuri ale administrației publice. În România funcționează două biblioteci naționale, istoric constituite : Biblioteca Academiei Române (1867) și Biblioteca Națională a României (1955).

În rețeaua bibliotecilor de învățământ funcționează 5.547 biblioteci de învățământ preuniversitar, 42 biblioteci ale Caselor corpului didactic, 49 biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior, 4 biblioteci centrale universitare și o bibliotecă centrală pedagogică.

După o perioadă în care statul s-a preocupat de înființarea și înzestrarea bibliotecilor, dar în care cenzura a supravegheat cu strictețe fondurile, „epurând” tot ce nu era considerat corect din perspectiva ideologiei comuniste oficiale, a urmat o epocă de reducere a sumelor alocate. Activitatea bibliotecilor a fost subordonată factorului politic prin acțiuni propagandistice, achiziții dirijate (30% din volumul total al acestora era orientat spre cartea din domeniul ideologiei dominante), accesul limitat al unităților la unele categorii de lucrări, neglijarea resurselor materiale și a logisticii necesare funcționării bibliotecilor publice.

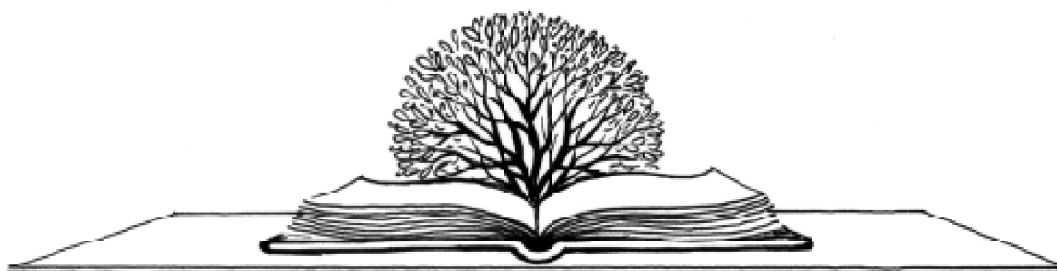
Finanțate de stat, lipsite de orice alte resurse, bibliotecile publice de stat și-au văzut bugetele reduse de la an la an, după 1970. Ritmul de construcție a noilor clădiri s-a diminuat drastic, iar instituțiile au ajuns la limita de subzistență. Practic în perioada 1974 – 1989 s-a interzis total construcția de biblioteci (cu excepția localului Bibliotecii Naționale). Clădirile s-au degradat, fondurile s-au învechit și nu au mai fost înprospătate, mobilierul s-a uzat.

Primele demersuri pentru informatizarea Bibliotecii Naționale a României, foarte timide, au început în anul 1979 dar starea acestei instituții, lipsită de local propriu și echipamente indică starea lecturii publice în România.

Structura sistemului de biblioteci publice de stat era bazată pe criteriul teritorial : biblioteci județene, municipale, orașenești, comunale. Biblioteca Națională purta numele de Biblioteca Centrală de Stat. Activitatea tuturor acestor biblioteci era coordonată de Ministerul Culturii (numit Consiliul Culturii și Educației Socialiste) printr-o direcție de specialitate. În cadrul Bibliotecii Centrale de Stat funcționa un serviciu „metodic”, de îndrumare. Bibliotecile județene la rândul lor, aveau în subordine metodologică bibliotecile publice locale, pentru care realizau și o serie de servicii centralizate.

Dr. *Gheorghe Buluță*

Universitatea de Medicină București

DIN ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR PUBLICE DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA ÎN ANUL 1999

În conformitate cu Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor publice aprobat de Ministerul Culturii prin Ordinul 2069/98, a celorlalte acte normative ce reglementează domeniul bibliotecar, activitatea bibliotecilor publice din județul Dâmbovița a avut drept criteriu fundamental, în anul 1999, satisfacerea la parametrii superiori a cerințelor de documentare și informare a membrilor comunităților în cadrul cărora își desfășoară activitatea. Potrivit strategiei prezente și viitoare privind dezvoltarea și diversificarea demersului cultural, informațional instructiv-educativ, bibliotecile au acționat pentru realizarea următoarelor obiective: dezvoltarea și îmbunătățirea structurii tematice a colecțiilor, organizarea și conservarea lor eficientă; ridicarea calității serviciilor prestate utilizatorilor; atragerea în sfera lecturii a unui număr însemnat de locuitori cu diverse preocupări socio-profesionale; aniversarea unor evenimente și personalități, prin organizarea unor activități de animație culturală; continuarea muncii de cercetare a tradițiilor culturale și de lectură, valorificarea acestora; îndrumarea metodologică a bibliotecilor orașenești și comunale; preocuparea pentru ridicarea pregătirii profesionale; îmbunătățirea bazei materiale și funcționale a demersului bibliotecar.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „ION HELIADE RĂDULESCU”

➤ În achizițiile de carte s-a ținut cont de: structura actuală a colecțiilor, dezvoltarea economico-socială a județului, compoziția socio-profesională a comunității servite, existența în municipiul Târgoviște a Universității „Valahia” cu profilele sale, dimensiunea fondurilor alocate. Colecția de documente, grafice și audio-vizuale a crescut cu 12.474 unități de bibliotecă prin achiziții de la SC Prolibris, alți agenți comerciali, contacte directe cu editurile, transfer de la Ministerul Culturii și Rezerva Națională de Carte, direct de la autori, precum și donații sau schimb cu alte biblioteci din țară.

➤ Au fost prelucrate în sistem informatizat (prin programul TLIB) un număr de 10.734 cărți. Prin achiziționarea a două module ale acestui program (Catalogare, Circulație) s-au creat premisele corelării bazei noastre de date cu cele ale Bibliotecii Naționale și alte biblioteci. S-a actualizat programul de contabilitate și informațional.

➤ Pentru satisfacerea cerințelor de lectură ale utilizatorilor au fost elaborate: fișierele tematice: *Dezvoltarea economico-socială și culturală a județului Dâmbovița în 1999* (reflectedată în presa centrală și locală);

Tendențe și orientări în activitatea biblioteconomică; Fișierul noutăților din bibliotecă; Fișiere pe profesii ale utilizatorilor de carte tehnico-științifică; au fost actualizate bibliografiile deschise: Tranziția spre economia de piață; Cerințe ale managementului modern.

➤ Preocupările noastre în cercetarea tradițiilor culturale, de lectură publică în județ, le-am valorificat prin comunicări la manifestările tradiționale organizate de Biblioteca județeană, de alte instituții de cultură atât pe plan central cât și local, la consfăturile metodice la care au participat bibliotecarii din rețeaua așezămintelor de cultură cât și la aniversarea înființării unor biblioteci.

➤ S-au tipărit de către biblioteca noastră: *Dicționarul de literatură al județului Dâmbovița* (autori: Victor Petrescu, Serghie Paraschiva), buletinul bibliologic *Curier* (nr. 10-11) și *Calendarul* principalelor evenimente social-culturale ale anului 1999.

➤ Au fost atrași la lectură 11.786 cititori (12% din populația municipiului) și eliberate spre consultare 375.608 publicații (32 cărți/cititor).

➤ Au fost organizate 85 de activități de animație culturală, din acestea detașându-se:

- **Zilele bibliotecii**, din program: Simpozionul *Tradiții ale culturii medievale românești*, prilejuit de împlinirea a 350 de ani de la apariția la Târgoviște, a *Trodului pentecostar slavonesc* (1649) și a comemorării a 340 de ani de la moartea lui Udriște Năsturel (1659), important om de cultură al vieții spirituale românești; lansarea și prezentarea unor noi apariții editoriale; întâlniri cu scriitorii și editori (dr. Ion Haineș, Ștefan Ion Ghilimescu, Teodor Simion, Gheorghe Buluță ș.a.); masa rotundă *Perfecționarea profesională a bibliotecarilor, prioritate în modernizarea actului de lectură*; dezbateră *Informarea bibliografică și documentară în bibliotecile publice*; vernisarea unor expoziții de carte, documente și grafică.

- Sesiunea anuală de studii și comunicări *Târgoviște – continuitate culturală în timp*, desfășurată pe 2 secțiuni: *Târgoviște, Cetate a culturii românești* și *Biblioteca, fundament al educației permanente*. Comunicările au

fost susținute de specialiști de la Ministerul Culturii, Biblioteca Municipală „Mihail Sadoveanu” din București, Universitatea București, Universitatea „Valahia” Târgoviște, bibliotecile județene Argeș, Vâlcea, Prahova, Dâmbovița.

- **Zilele Bibliotecii „Târgoviște” de la Chișinău** s-au constituit într-un moment cultural semnificativ pentru promovarea creației culturale, dezvoltarea spiritualității locale. Activitățile s-au deschis cu simpozionul *Tradiții ale culturii medievale târgoviștene*, au mai cuprins: *Salonul editorial dâmbovițean* (fiind prezentate lucrări apărute în cursul anului 1999, autori: Mircea Horia Simionescu, Ștefan Ion Ghilimescu, Mihai Gabriel Popescu, Ana Dobjanski, Maria Georgescu ș.a.), a fost inaugurat Salonul muzical *Crizantema*; au fost lansate volumele unor scriitori din Chișinău (Grigore Botezatu, S. Afanasiu, I. Deleanu).

- Au fost *aniversate sau comemorate* personalități ale artei și culturii române și universale ca: I. Al. Brătescu-Voinești, Grigore Alexandrescu, Smaranda Gheorghiu, Octavian Goga, George Călinescu, Liviu Rebreanu, Byron, H. Balzac, Al. Pușkin ș.a.

➤ În colaborare cu alte instituții culturale județene, în coordonarea Inspectoratului pentru Cultură am participat, prin acțiuni specifice, la desfășurarea unor acțiuni reprezentative, precum: concursul național de literatură *Moștenirea Văcăreștilor*, de romane *Crizantema de Aur*, sesiunea anuală de comunicări a Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească”, la unele activități organizate de Inspectoratul Școlar, Casa Corpului Didactic, Cercul Militar Târgoviște.

➤ S-a dezvoltat baza materială a bibliotecii prin: dotarea cu obiecte de inventar în valoare de peste 57 milioane lei (rafturi metalice la depozitul general, rafturi lemn, mobilier în secții), s-a achiziționat un sistem închis de televiziune la secția de împrumut adulți, centrală telefonică, a fost dezvoltată rețeaua de informatizare cu un calculator și 2 terminale, a fost amenajat un birou pentru înscrierea centralizată a cititorilor.

➤ Din punct de vedere organizatoric a fost întocmit și avizat

de Consiliul Județean Dâmbovița noul *Regulament de organizare și funcționare a bibliotecii*, pe baza *Regulamentului* aprobat de Ministerul Culturii prin Ordinul 2069/98.

BIBLIOTECI ORĂȘENEȘTI

➤ În colecțiile celor 4 biblioteci orășenești (Găești, Moreni, Pucioasa, Titu) au intrat 1.627 volume (în valoare de peste 31 milioane lei) din care: 1.119 au fost transferate de la Biblioteca județeană, 369 au fost cumpărate cu fonduri de la consiliile locale iar 139 provin din donații.

➤ Colecțiile de periodice au crescut prin dotarea cu reviste de cultură subvenționate de Ministerul Culturii (*România literară, Universul cărții, Vatra, Tomis, Familia, Cronica, Teatrul azi, Astra* etc.), cu publicații editate pe plan județean (*Realitatea dâmbovițeană*).

➤ Au fost înscriși 12.526 cititori, difuzându-se 200.189 volume, indicele de atragere la lectură fiind 18,72% iar cel de lectură 15,98 cărți/cititor.

➤ Pe baza *Calendarului* principalelor evenimente social-culturale ale anului (editat de Biblioteca județeană) au fost organizate activități de animație culturală dedicate unor evenimente semnificative din istoria poporului român sau prilejuite de aniversarea, comemorarea unor scriitori, personalități ale vieții culturale și științifice.

➤ La Găești, Moreni și Pucioasa au fost organizate *Zilele bibliotecii* cu un program divers, atrăgător, la care au participat reprezentanți ai instituțiilor de cultură județene, consiliilor locale, cât și oameni de cultură din aceste localități, cititori ai bibliotecii. Activitățile s-au referit, în principal, la: *Găești* - aniversarea a 75 de ani de la înființarea bibliotecii orășenești, lansarea și prezentarea volumelor unor scriitori găeșteni (Nicolae Neagu, Tudor Cristea, Dumitru Ungureanu, Alecu Vaida Poenaru); concurs de recitări din fabule cuprinse în lucrarea *Cutia Pandorei* de Aurel Iordache, expoziția de carte și documente *Găești, arc peste timp*; *Moreni* – dialog profesional pe tema *Biblioteca publică, factor important al circulației informației într-o colectivitate*; întâlniri cu scriitorii:

Ștefan Ion Ghilimescu, Paul Sân-Petru, Mircea Dinu care și-au prezentat și unele lucrări proprii; medalion literar cu prilejul aniversării centenarului nașterii scriitorului, criticului și istoricului literar *George Călinescu*; expoziții de carte, pictură, metaloplastie, icoane pe sticlă și lemn, peisaje; audiții muzicale etc.; *Pucioasa*: simpozion *Pucioasa, cronică în timp*; prezentarea lucrării *Orașul Pucioasa, stațiune turistică de interes național*; întâlnire cu scriitorii Constantin Voicu, Mihai Gabriel Popescu; dialog profesional pe tema *Biblioteca, fundament al educației permanente*; recitaluri de versuri; expoziție de cărți cu autografe, de pictură și grafică.

BIBLIOTECI COMUNALE

► Colecțiile au crescut cu 10.047 volume (în valoare de aproape 150 milioane lei), din care 2.817 au fost transferate de la Biblioteca județeană, 5.853 au fost cumpărate cu fonduri de la consiliile locale, iar 1.377 provin din alte surse.

► Unele biblioteci au primit reviste culturale tipărite pe plan central sau în unele orașe ale țării, toate bibliotecile au fost abonate la revista *Biblioteca*, 25 din acestea și-au procurat *Caietele bibliotecarului*, numărul 1-7, lucrări de specialitate apărute sub egida Centrului de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură.

► Au fost atrași la lectură 32.207 cititori, fiind eliberate spre consultare 297.976 volume; ca și în anii anteriori în majoritatea bibliotecilor s-a acționat pentru realizarea unor indicatori biblioteconomici în concordanță cu numărul locuitorilor din comunitatea ce o servesc și opțiunile de studiu ale acestora, rezultate superioare obținând bibliotecile Bezdead, Cobia, Doicești, Dragomirești, Glodeni, Gura Ocnitei, Lucieni, Ocnitea, Tătărani, Răzvad, Ulmi, Văcărești, Voinești, Băleni.

► Au fost organizate numeroase activități de animație culturală dedicate unor momente semnificative din istoria poporului român sau prilejuite de aniversarea unor scriitori, personalități ale vieții culturale și științifice (predominând cele legate de împlinirea a 150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu) precum și de *Zilele Internaționale ale: Copilului, Cărții pentru Copii, Culturii, Teatrului, Sănătății, Monumentelor istorice* etc.

un curs de formare în domeniul comunicării sociale și relațiilor publice organizat de Ministerul Culturii împreună cu Ambasada Danemarcei (cu participare la un program de pregătire în Danemarca).

► În centrele metodice s-au organizat dialoguri profesionale pe următoarele probleme: *Informarea și documentarea în biblioteci* (semestrul I), *Biblioteca publică și comunitatea locală* (semestrul II), remarcându-se activitățile desfășurate la Cobia, Iedera, Căndești, Bucșani, Băleni, Ocnitea, Slobozia Moară, Ulmi, Bărbulețu.

► La solicitarea consiliilor locale Brezoele, Crevedia și Sălcioara au fost organizate concursuri de specialitate pentru ocuparea postului de bibliotecar; în prezent în cele 76 de comune avem încadrați 75 bibliotecari cu normă întreagă și unul cu indemnizație.

► În anul 1999 au fost aprobate de consiliile locale *regulamentele de organizare și funcționare a bibliotecilor comunale*, întocmite pe baza celui aprobat de Ministerul Culturii prin Ordinul 2069/98

Activitatea desfășurată în anul 1999 de bibliotecile: județeană, orașenești și comunale a conturat cu mai multă fermitate rolul acestor instituții de cultură în sistemul educațional local, contribuția

lor, prin instrumentele specifice cu care operează, la ridicarea și promovarea culturii, lecturii publice în comunitate, la informarea populației cu tot ce a creat mai valoros gândirea și activitatea umană pe toate treptele de dezvoltare a societății românești.

A rezultat încă odată, că personalitatea bibliotecarului, calitatea cunoștințelor sale, aptitudinea de a îndruma lectura celor care intră în universul cărții, joacă un rol important în formarea și menținerea cititorilor ca apropiați ai bibliotecii, instituție de cultură ce deține și valorifică un însemnat potențial informațional.

Florin Dragomir

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„ION HELIADE RADULESCU”
DÂMBOVIȚA

ZILELE BIBLIOTECII
PROGRAM
TARGOVISTE
19 - 21 APRILIE 2000

► S-a continuat realizarea unor momente culturale ocazionate de aniversarea unui număr de ani de la înființarea primelor forme de lectură, biblioteci în unele localități dâmbovițene (Găești, Bucșani, Comișani, Dragodana, Morteni, Nucet, Odobești, Răzvad, Bărbulețu) și în comuna Ulmi unde biblioteca a primit numele *Căpitan Andreescu*, acesta fiind un promotor al actului cultural local în perioada interbelică.

► Corespunzător Programului întocmit de instituția noastră cu Centrul de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură, 6 bibliotecare au absolvit cursul de inițiere și formare *Bazele biblioteconomiei*, iar două bibliotecare (Ulmi și Doicești) au urmat

Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor publice, aprobat prin Ordinul Ministerului Culturii nr. 2069/1998 stabilește normele de organizare și funcționare a bibliotecilor publice aflate sub autonomia administrativă a consiliilor locale și județene și sub autoritatea de specialitate a Ministerului Culturii.

Articolul 22 (1) din acest *Regulament* prevede că activitatea bibliotecilor publice se desfășoară pe bază de programe anuale și proiecte culturale pe termen mediu și lung. Același articol (alineatul 3) stabilește că «În cazul bibliotecilor publice fără personalitate juridică, bibliotecarul responsabil propune spre aprobare consiliului local proiectele programelor de activitate, până cel mai târziu în luna decembrie a anului în curs pentru anul următor, iar după aprobare răspunde de executarea lor».

Pornind de la aceste cerințe, consiliul de administrație al Bibliotecii Județene «Ion Heliade Rădulescu», prin serviciul metodic, a orientat și sprijinit bibliotecarii din bibliotecile comunale în conceperea unor programe anuale coerente și integratoare, pentru ca acestea să fie instrumente de reală eficiență în desfășurarea demersului bibliotecar. Am avut în vedere ca programul să permită o viziune cuprinzătoare asupra activității bibliotecilor, pornind de la constituirea, evidența și valorificarea colecțiilor, la animația culturală, cea de cercetare a tradițiilor lecturii publice locale, aspecte organizatorice și administrativ-gospodărești, realizându-se în acest fel o concretizare a funcțiilor principale ale bibliotecii : de conservare, informațională, cultural-educativă și organizatorică. Toate acestea vizează realizarea unor indicatori biblioteconomici (atrageră la lectură, de lectură, circulație, frecvență, de dotare) superiori, satisfacerea optimă a cerințelor și intereselor de studiu ale populației din comunitatea locală. Programele, în general, țin cont de tradiții, dotare, cadrul socio-economic și cultural în care funcționează biblioteca.

Redăm selectiv, principalele obiective și măsuri ce și le-au propus pentru realizare, unele din bibliotecile comunale în anul 2000 :

a) *Colecționarea, dezvoltarea, organizarea și punerea la dispoziția utilizatorilor a colecțiilor enciclopedice de carte, periodice și alte materiale purtătoare de informații*, în funcție de dimensiunile

și structura socio-profesională a populației din comună, de cerințele reale și potențiale ale acesteia, prin :

- completarea curentă și retrospectivă a colecțiilor (achiziții, abonamente, transfer, donații și alte surse), cu peste unități de bibliotecă, corespunzător resurselor financiare alocate de Consiliul Local și altor posibilități ce pot fi găsite la nivelul localității ;

- ținerea la zi a evidenței primare și individuale (RI, RMF) a colecțiilor, a circulației lor în relația bibliotecă-utilizator-bibliotecă, conform normelor tehnice actuale, corelarea permanentă a acesteia cu cea existentă la contabilitatea primăriei ;

- efectuarea, în trimestrul a unui sondaj de opinie pentru depistarea preferințelor de studiu, informare, documentare și recreere a utilizatorilor, valorificând concluziile desprinse prin achiziția ulterioară de carte ;

- contactarea unor persoane fizice și juridice ce pot sprijini financiar sau prin donații creșterea fondului de publicații al bibliotecii (școală, biserică, firme particulare, persoane care s-au născut în comună sau au legături de familie ori spirituale cu aceasta) ;

- cu prioritate, vor fi achiziționate lucrări cuprinse în bibliografia școlară, literatură pentru copii și tineret, literatură română, lucrări de referință, lucrări ale scriitorilor dâmbovițeni, cât și cele ce pot constitui un fond monografic local (printr-o legătură mai strânsă cu editurile târgoviștene) ;

- se va insista pe creșterea numărului de abonamente atât la publicațiile de specialitate cât și la cele județene și centrale cu aderență în rândul utilizatorilor.

b) *Cercetare, informare bibliografică.*

- se va asigura informarea curentă a utilizatorilor cu fondul de publicații de care dispune precum și cu noile apariții ce intră în colecțiile bibliotecii, prin organizarea periodică de expoziții, vitrine tematice, panouri, liste etc. ;

- o bună valorificare a cataloagelor (alfabetic și sistematic) ;

- întocmirea unor bibliografii la cerere, buletine bibliografice, liste cu cărțile scriitorilor dâmbovițeni existente în bibliotecă ;

- realizarea unui pliant publicitar care va conține : numărul și structura colecțiilor, programul de funcționare a bibliotecii, condițiile de înscriere

DESPRE PROGRAMAREA ACTIVITĂȚII LA BIBLIOTECILE COMUNALE

și împrumut, texte despre cultură, carte etc. ;

- participarea la întocmirea unei monografii a comunei, adunându-se și prelucrându-se date și informații despre trecutul istoric, social-cultural al localității ;

- studiul revistei *Biblioteca*, a buletinul bibliologic *Curier* (editat de Biblioteca Județeană), a alte lucrări de specialitate, în vederea aplicării, conform specificului și posibilităților locale, a experienței pozitive în domeniul bibliotecar ;

- conlucrarea la activitățile specifice organizate în centrul metodic, realizându-se cu ceilalți participanți dialoguri profesionale, dezbateri, alte activități pe probleme legate de optimizarea și modernizarea demersului bibliotecar.

c) *Relații cu publicul, animația culturală.*

- atragerea la lectură a circa cititori, din care, pe trimestre, difuzarea a aproximativ volume, efectuând o documentare la școli, celelalte instituții și societăți comerciale din comună privind numărul și structura socio-profesională și pe vârste a populației din comunitatea locală ;

- cititorii vor fi orientați în cunoașterea și folosirea cataloagelor, a altor surse de informare și documentare existente în bibliotecă ;

- se vor împrumuta utilizatorilor la domiciliu, documente din fondul uzual, pe o perioadă de 14 zile care poate fi prelungită până la 30 de zile, respectându-se prevederile *Regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecilor publice* ;

- se va analiza și propune bibliotecii județene și consiliului local, până la data de, casarea, conform legislației în vigoare, a unor publicații care au o slabă circulație sau care prezintă un grad avansat de uzură fizică ;

- colecțiile de periodice curente, constituite anual, care sunt de cel puțin 2 ani în gestiunea bibliotecii vor fi predate unităților abilitate să le preia și să le valorifice ;

- se vor efectua operațiuni de recuperare fizică a publicațiilor degradate sau a contravalorii celor nerestituite de cititori, la valoarea actualizată ;

- ținând cont de *Calendarul evenimentelor sociale culturale ale anului 2000* (editat de Biblioteca Județeană), precum și de alte aniversări și comemorări, se vor organiza lunar, activități de animație culturală, de comunicare a colecțiilor precum : medalioane și concursuri literare, expoziții, prezentări și recenzii de carte, ore de povești, mese rotunde, întâlniri cu scriitori și editori, cu personalități culturale locale, județene etc. ;

- în luna se va organiza cu sprijinul

Bibliotecii Județene și în colaborare cu factorii culturali locali *Zilele bibliotecii comunale*, cu un program divers și atrăgător pentru locuitorii comunei.

d) *Dezvoltarea bazei materiale a bibliotecii.*

- se va întocmi planul de venituri și cheltuieli al bibliotecii pe anul în curs, acesta va fi supus spre aprobare consiliului local în vederea efectuării operațiunilor financiar-contabile aferente execuției bugetare anuale ;

- în acest an se vor confecționa cu ajutorul primăriei rafturi și următoarele materiale și mijloace audio-vizuale necesare desfășurării activității

- se vor asigura, cu sprijinul primăriei, condiții minimale de funcționare a bibliotecii (lumină, încălzire etc.).

e) *Probleme organizatorice.*

- conform *Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor publice*, programul de funcționare este următorul :

- având în vedere legislația contabilă în vigoare precum și articolul 27, capitolul II din *Regulament*, în perioada se va efectua inventarul fondului de publicații al bibliotecii.

Din studiul programelor de activitate, pe acest an, a bibliotecilor comunale rezultă că majoritatea cuprind obiectivele și măsurile enunțate, fiind concretizate și încadrate în termene de realizare. Desigur, în funcție de posibilități, cerințe și condiții specifice fiecărei localități, se propun și alte activități, menite să asigure o mai bună desfășurare a actului de lectură. Ne referim la bibliotecile comunale Bezdead, Buciumeni, Cojasca, Dragomirești, Glodeni, Lucieni, Răzvad, Tătărani, Iedera, Ulmi, Văcărești. Mai puțină claritate, cuprindere și formulare concretă a obiectivelor și măsurilor propuse, constatăm în programele bibliotecilor comunale Butimanu, Hulubești, Petrești, Morteni, Mătăсарu, Odobești, Sălcioara.

Apreciem că modul cum este întocmit programul de activitate reflectă nivelul profesional al bibliotecarului, iar acțiunea acestuia pentru finalizarea celor propuse depinde și de mobilitatea cu care acționează în soluționarea problemelor, de adaptarea lui la cerințele utilizatorilor, de fermitatea și consecvența de care trebuie să dea dovadă în tot ce întreprinde pentru afirmarea bibliotecii în sistemul educațional local.

Victor Petrescu

Florin Dragomir

ANIMAȚIA CULTURALĂ ÎN BIBLIOTECI

TÂRGOVIȘTE

În perioada 19-21 aprilie s-a desfășurat ediția din acest an a **Zilelor bibliotecii „Ion Heliade Rădulescu”** din Târgoviște, cu un program care a relevat evenimente culturale majore ale anului 2000, promovând, totodată, creații literare ale unor autori locali cât și noi experiențe în perfecționarea demersului bibliotecar.

Activitățile s-au deschis cu simpozionul „**Eminescu – geniu al spiritualității naționale**”, prilejuit de împlinirea a 150 de ani de la nașterea marelui creator. În comunicările prezentate au fost reliefate preocupări diverse în creația eminesciană, receptate în timp: **Eminescu - traducător** (dr. Petre Gheorghe Bârlea, Universitatea „Valahia”); **Eminescu - istoric** (George Coandă, Universitatea „Valahia”); **Publicistica lui Eminescu** (Victor Petrescu, Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu”); **Eminescu în viziunea lui Nichita Stănescu** (Ștefan Ion Ghilimescu, Inspectoratul pentru Cultură al Județului Dâmbovița), **Natura în opera eminesciană**, (Cristina Popa, Școala Normală Târgoviște), **Eminescu între mit și realitate** (Cristina Dumitrescu, Școala Normală Târgoviște).

A avut loc, apoi, vernisajul expozițiilor: de carte *Eminesciana – ediții bibliofile în colecțiile bibliotecii „Ion Heliade Rădulescu”*; de grafică și ex libris *Glasul vechilor păduri* (creații ale talentatului pictor târgoviștean Alexandru Coman).

Deoarece la sfârșitul lunii aprilie (27) am comemorat 128 de ani de la moartea lui Ion Heliade Rădulescu (scriitor târgoviștean al cărui nume îl poartă instituția noastră), s-a desfășurat la Liceul „**Nicolae Ciorănescu**” un medalion literar dedicat acestuia.

Ca în fiecare an, în cadrul **Salonului editorial dâmbovițean** au

fost prezentate ultimele apariții ale editurilor târgoviștene: **Bibliotheca** (Mihai Stan), **Macarie** (Mihail I. Vlad), **Pandora M** (Ion Mărculescu), **Sfinx 2000** (Valentin Luca). Salonul a fost precedat de o dezbatere la care au participat bibliotecari din bibliotecile școlare și comunale, discuțiile referindu-se la *Revistele școlare între deziderate și realitate*, moderator fiind prof. Lucian Grigorescu, instructor-expert la Casa Corpului Didactic Târgoviște și de o masa rotundă „*Autor - editor - bibliotecă - cititor*”, - participanți fiind reprezentanți ai editurilor menționate și un public cititor avizat.

A fost vernisat **Salonul** – care a evidențiat producția de carte apărută în 1999, din lucrările expuse remarcăm: „*Dicționar de literatură al județului Dâmbovița*” (autori: Victor Petrescu, Serghie Paraschiva), „*Partea și întregul*” (Tudor Cristea), *Memoria dascălilor noștri, vol. III* (Mihai Gabriel Popescu), „*Târgoviștea mea*” (Theodor Nicolin), „*Acasă*” (Nicolae Nicoară Horia), „*Miniaturi sentimentale*” (Alec Vaida Poenaru), „*Traista cu ghicitori*” (Paul Sânpetru), „*O cetate, o patrie*” (George Coandă), „*Zări de maramă pe Râul Alb*” (Constantin Voicu).

La secția pentru copii a Bibliotecii Județene, ce poartă numele unui alt remarcabil scriitor târgoviștean (I. Al. Brătescu-Voinești), cititorii copii s-au întâlnit cu scriitorul Gandy Romulus Georgescu care și-a lansat volumul „*Povestea cu gâlceaua cifrelor măritelor*” (apărut la Editura *Sfinx 2000*) și poeta Ioana Dana Nicolae care și-a prezentat un volum de versuri, în curs de apariție, dedicat tot copiilor.

În colaborare cu Universitatea „Valahia” din municipiul nostru, a avut loc sesiunea științifică pe tema „**Cultura informației și comunicării**”, cadre didactice și studenți ai acestei instituții de învățământ superior de stat au

prezentat interesante comunicări; printre acestea enumerăm: *Cultura informației și comunicării la început de mileniu* (dr. Doina Banciu), *Teorii actuale în comunicare* (dr. Sultana Craia), *Civilizația cărții și bibliotecii la români* (dr. Gheorghe Buluță), *Biblioteca publică și utilizatorii ei* (Victor Petrescu), *Crearea unei pagini WEB pentru bibliotecă* (Erich Agnes), *Implementarea noilor tehnici de comunicație birotică în bibliotecă* (Ileana Faur), *Biblioteca publică în procesul educației permanente* (Sorina Niță). Din comunicările studenților anului III al Secției de Biblioteconomie, Arhivistică amintim: *Aspecte din evoluția bibliografiei naționale române* (Liliana Teleleu), *Activitatea editorială târgovișteană în sec. al XX-lea* (Mirela Mateescu), *Biblioteca virtuală* (Mariana Gățulescu), *Documente multimedia* (Roxana Neguleț), *Bibliografia literară română azi* (Irina Neaga), *Aspecte contemporane în managementul instituției bibliotecare* (Florina Panait).

Lucrările sesiunii s-au încheiat cu prezentarea expoziției de carte **Biblioteca în societatea informațională**, unde au fost expuse lucrări în domeniu, apărute în ultimul timp, printre acestea: *Sisteme automatizate de informare și documentare* (Doina Banciu), *Marketing și cultură* (Maria Moldoveanu, Valeriu Ioan Franc), *Civilizația bibliotecilor* (Gheorghe Buluță), *Informatizarea bibliotecilor publice* (Doina Banciu), etc.

În scopul ridicării pregătirii profesionale a bibliotecarilor, în programul **Zilelor** au fost cuprinse și activități ce au vizat prezentarea unor preocupări și inițiative în dezvoltarea lecturii publice, optimizarea demersului bibliotecar. Printre acestea: a fost organizată la Voinești consfătuirea metodică pe tema „*Biblioteca publică - instituție cu valențe majore în animația culturală locală*” evidențiindu-se, în dezbateri, modalitățile folosite de bibliotecile comunale pentru integrarea lor în comunitatea locală, creșterea eficienței animației culturale în valorificarea colecțiilor.

În comuna Băleni s-au aniversat 80 de ani de la înființarea bibliotecii comunale, intelectuali din această

localitate au prezentat date semnificative din tradițiile lecturii publice, evoluția bibliotecii din anul 1920 (în 1935 devine bibliotecă a Căminului Cultural „Spiru Haret”, în 1929 primește o donație de aproape 100 de volume de la „Asociația culturală a profesorilor de la Mănăstirea Dealu”) și până în prezent, în colecțiile sale fiind acum peste 10.000 volume.

Prin activitățile organizate în această ediție a **Zilelor bibliotecii**, am avut în vedere să dăm noi dimensiuni actului de lectură, să formăm în rândul utilizatorilor noștri sentimentul apartenenței la o colectivitate dominată de valori și de a-i face să participe la evenimente semnificative.

MORENI

A doua ediție a **Zilelor bibliotecii orășenești** (17 – 18 mai a.c.) a fost marcată de aniversarea a 150 de ani de la nașterea marelui poet național *Mihai Eminescu*. Evenimentul a fost sărbătorit prin simpozionul *Mihai Eminescu, geniu al spiritualității naționale*, în cadrul căruia au prezentat alocuțiuni : Ștefan Ion Ghilimescu, consilier, Inspectoratul pentru Cultură al Județului Dâmbovița (*Mitul eminescian. Un alt Eminescu*) ; Victor Petrescu, director Biblioteca Județeană «Ion Heliade Rădulescu» (*Publicistica lui Eminescu*) ; Cristian Crăciun, profesor, Liceul nr. 1 Moreni (*Eminescu, simbol al culturii naționale*) ; Mariana Catinca, profesor, Școala nr. 4 Moreni

(*Eminescu și contemporaneitatea*). Simpozionul a fost urmat de vernisajul expoziției de carte *Eminesciana*.

În programul **Zilelor**, un moment important l-a constituit aniversarea a 40 de ani de la înființarea bibliotecii orășenești. Cu acest prilej, reprezentanți ai : Inspectoratului pentru Cultură, Bibliotecii Județene, Consiliului Local, au transmis mesaje de felicitare celor care în această perioadă s-au dăruit lecturii publice în acest frumos oraș dâmbovițean și îndemnuri pentru a continua cu și mai bune rezultate tradițiile lecturii, în noile condiții materiale, organizatorice și morale în care-și desfășoară activitatea actuala bibliotecă.

Despre drumul parcurs în cei 40 de ani de activitate, cu realizările și neîmplinirile lui, au vorbit : Aurelia Roșculeț (bibliotecară timp de 30 de ani), Ion Stoica (profesor, Școala nr. 1), Gheorghe Ilinca (ziarist), Diana Beldiman (bibliotecară).

Alte activități organizate :

➤ *Colocviu* : 21 mai – *Ziua Mondială a Culturii*, susținut de: Ovidiu Teodorescu, artist plastic; Elena Băniceru, profesor, Școala nr. 4 ; Viorel Băloiu, director, Banca Internațională a Religiiilor, Filiala Moreni.

➤ *Medalion plastic: Ion Țuculescu* (90 de ani de la nașterea pictorului), cu participarea elevilor de la clasa de artă din cadrul Școlii nr. 4, îndrumați de profesoara Elena Băniceru, aceștia expunând în sediul bibliotecii reușite lucrări de pictură și grafică.

➤ *Medalion literar : Tudor Arghezi* (prilejuit de aniversarea a 120 de ani de la nașterea scriitorului). Au participat elevi de la Liceul nr. 1. Despre viața și opera lui Tudor Arghezi a vorbit profesorul Constantin Crăciun.

BĂLENI

În ziua de 20 aprilie a.c. s-au aniversat 80 de ani de la înființarea bibliotecii (1920). Despre tradițiile lecturii în această comună au vorbit profesorii Sorina Ileana Toma, Ana Florea și bibliotecara Niculina Anghel. Au fost prezentate mesaje de felicitare pentru frumoasele rezultate obținute în circulația cărții, perfecționarea demersului educațional, din partea Bibliotecii Județene «Ion Heliade Rădulescu» și bibliotecilor comunale Bucșani și Cojasca.

I. L. CARAGIALE

În ziua de 14 iunie, la biblioteca comunală s-au aniversat 60 de ani de la înființarea acestei instituții. Cu acest prilej, învățătorul Marin Boboc, Mioara OGREZEANU (secretar, Consiliul Local) și Maria BUTCĂ (bibliotecar) au prezentat date din tradițiile culturale, ale lecturii publice din această importantă localitate dâmbovițeană (în acea perioadă funcționând și biblioteca Școlii primare nr. 1, Școlii primare nr. 2, a Asociației agricole și a Ligii Culturale) precum și preocupările actuale pentru diversificarea activității bibliotecare.

Acest moment a prilejuit transmiterea unor mesaje de felicitare din partea Bibliotecii Județene, bibliotecilor comunale Iedera și Dărmănești, pentru rezultatele obținute în acest interval de timp cât și îndemnuri spre o activitate și mai bună.

A urmat montajul literar-muzical *Eminescu, luceafărul poeziei românești*, prezentat de elevii ai Școlii nr. 1 din comună (învățător, Mihaela Bălăceanu).

Florin Dragomir

Demers bibliotecar modern

BIBLIOTECA – SPAȚIU AL COMUNICĂRII

În ultimii cinci ani în România s-a dezvoltat considerabil, cu o anumită întârziere însă, problematica legată de tot ce privește comunicarea, ca punere în relație, schimb de mesaje, liant social, expresie a gândirii. S-au tradus lucrări străine și s-au publicat contribuții românești care au sintetizat (sau doar compilat) informații din cele dintâi, dar nu s-a acoperit încă întreaga arie de probleme. Între acestea, unele se referă la *spațiile comunicării*, între care biblioteca ocupă un loc dintre cele mai importante.

Un autor francez, Daniel Bounoux, profesor universitar la Grenoble, a publicat la Paris, în 1998, o carte, *Introduction aux sciences de la communication* (Introducere în științele comunicării) în care a inventariat spațiile comunicării: natura, sfera domesticului (casa), spațiul pedagogic (școala), spațiul activităților curente (instituții ș.a.). Biblioteca nu face obiect de analiză, așa cum ar merita.

Urmărind traiectul individului, autorul francez observă că spațiul domestic, casa, este unul al comunicării prin legăturile interne din familie și prin cele exterioare, mediate de cutia de scrisori, telefon, fax, televizor, radio, calculator. Casa modernă este legată de exterior, este deschisă comunicării, cu acces spre lume, acolo unde familia este conectată la Internet. În cazul României, cu o populație săracă, în mare parte rurală sau oricum lipsită de asemenea legături, rezumându-se la radio și/sau televiziune (și uneori, în sate defavorizate și fără acestea) comunicarea de grup și socială a rămas mult în urmă.

Următorul spațiu al comunicării, școala, preia copilul din familie și îl pregătește pentru viața socială, fiind un spațiu tranzițional (Bounoux, op.cit.). Școala este locul socializării în cadrul grupului de vârstă, în care individul învață să comunice altfel decât acasă, fiind pus în relație cu colegii și profesorii și obișnuit să respecte anumite convenții și reguli.

Spațiile instituționale în care va activa ca adult impun noi relaționări și forme de comunicare.

Spațiul cel mai «concentrat» comunicațional și informațional este însă biblioteca (publică, școlară, specializată). În acest univers se adună și devin accesibile – cel puțin teoretic – toate mijloacele de comunicare în masă: cărțile, revistele, ziarele, casetele, CD-urile și mijloacele de comunicare noi, electronice, rețele ș.a.

(acolo unde bibliotecile sunt dotate, evident).

Biblioteca este un loc de socializare, mai ales prin activitatea de animație, prin organizarea unor manifestări care înseamnă reunirea cetățenilor și schimbul de idei și informații. Ea este locul în care se

comunică la nivel personal și de grup. Comunicarea publică se realizează în bibliotecă în măsura în care autoritățile locale furnizează prin această structură informații despre comunitate și reglementările decise, consultă prin acest intermediar opinia publică, îi pune la dispoziție documentele oficiale care dirijează viața publică (centre de informare comunitară, servicii de informare, buletine oficiale ș.a.).

Încă din antichitate bibliotecile publice, deținătoare de mijloace de comunicare scrisă, s-au constituit ca spații ale comunicării, dar în lumea contemporană, în care noile „media” creează legături la nivel planetar, acest rol a sporit spectaculos. Pretutindeni accentul cade acum nu pe *conservare de documente*, ci pe *comunicare*, pe dezvoltarea relațiilor inter-umane, pe educație și informare, realizându-se faptul ca aceasta elimină sursele de tensiune, inegalitățile, diferențele care barează înțelegerea.

Este și motivul pentru care bibliotecile moderne, oriunde responsabili înțeleg fenomenul, urmăresc programe de comunicare, selectând în acest scop mijloacele de informare, organizând servicii de consiliere, de mediere, de animație, creând situații favorabile schimbului de idei, expresiei individului și colectivităților. După Daniel Bounoux „comunicarea constă în primul rând în *organizarea legăturii sociale*, în structurarea vieții cotidiene și menținerea coeziunii comunității” (op.cit.). În România, unde există tendința spre un individualism în conflict sau în relații de ostilitate cu ceilalți și unde lipsește educația pentru valorile comunitare și pentru respectul spațiului public, unde fiecare face ceea ce crede de cuviință (și mai ales necuviințe, de unde rezultă distrugerii de bunuri și ambianță, reprezentând pierderi enorme din banul public), acest *spațiu al comunicării cu rol educațional și civilizator* ar trebui să fie prioritatea numărul unu a bibliotecarilor, deveniți nu doar paznici ai unor fonduri învechite, ci educatori, mediatori în comunicarea de grup și publică, specialiști în informare, ei înșiși formați în acest spirit, impus de noile tendințe mondiale. Iar primul pas este conștientizarea exigențelor, evaluarea dificultăților și căutarea soluțiilor psiho-sociale pentru depășirea barierelor, mai ales acolo unde lucrurile țin de comportamentul profesional, deci nu de bani.

Dr. *Sultana Craia*

Universitatea „Spiru Haret” București

PROGRAMUL NAȚIONAL „PERFORMANȚE ROMÂNEȘTI ÎN BIBLIOTECILE PUBLICE”

(PROBIP 2000)

I. DESCRIEREA PROGRAMULUI

Programul Național Performanțe Românești în Bibliotecile Publice – PROBIP – 2000 a fost inițiat de Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR), de Consiliul Directorilor din Bibliotecile Publice din România (CDBPR) și s-a desfășurat cu acordul și sprijinul Ministerului Culturii.

COMISIA PROBIP – 2000 a fost alcătuită din specialiști cu experiență din 13 biblioteci județene, conștienți cu toții de necesitățile perioadei actuale, dispuși să aloce o mare parte din timpul lor problemelor pe care le ridică o astfel de cercetare dar mai ales dispuși să convingă și pe alții de necesitatea evaluării în managementul de bibliotecă.

OBIECTIVE:

- stabilirea și aplicarea unui set de măsurători și indicatori de performanță pentru evaluarea activității de bibliotecă;
- realizarea și utilizarea unui nou tip de statistică națională care să cuprindă și date financiare;
- standardizarea terminologiei și a definițiilor folosite la măsurarea performanței;
- stabilirea datelor statistice care trebuie raportate și a sistemului de colectare a lor.

Rezolvarea acestor obiective a necesitat: o bună informare și documentare teoretică, monitorizarea performanțelor din bibliotecile publice, comparații interne și externe, observarea tendințelor, perfecționarea instrumentelor de lucru create, clarificarea noțiunilor, a formulelor de calcul; a însemnat interpretare, selectare, adecvare. Inițierea și desfășurarea unui program de asemenea anvergură, focalizat pe o

categorie de biblioteci foarte bine reprezentată - peste 2800 de biblioteci publice a însemnat o răspundere deosebită și sperăm că aplicarea în practică a rezultatelor va fi benefică pentru bibliotecile publice din România.

SCOPUL Programului PROBIP – 2000 a fost ca prin instrumentele create:

- să faciliteze evaluarea performanței în bibliotecile publice;
- să semnaleze prioritatea problemelor legate de management și resurse;
- să propună metode moderne de compilare și prezentare a datelor statistice;
- să propună standarde raportate la nevoile utilizatorilor, tangibile în actualele condiții economice și posibil de revizuit odată cu progresul economic.

METODOLOGIE

Misiunea Programului **Probip – 2000** a fost să monitorizeze performanța bibliotecilor publice în perioada 1998 – 2000. Pentru aceasta s-au folosit ca **metode**:

- **investigația statistică / cercetarea statistică**; aceasta a însemnat culegerea datelor și valorificarea informațiilor obținute.

Investigația statistică a presupus trei etape:

1. culegerea datelor individuale de masă;
2. prelucrarea datelor primare și obținerea indicatorilor;
3. analiza și interpretarea rezultatelor prelucrate.
 - **cercetarea de birou**; pentru aceasta s-au folosit documentația la care am avut acces și informațiile obținute prin investigația statistică;
 - **studii de caz** pe bibliotecile participante la cercetare.

Pentru ușurință în prelucrarea datelor și pentru facilitarea comparațiilor bibliotecile publice au fost grupate pe „familii” în funcție de mărimea

populației țintă. Eșantionul de biblioteci (61 în total) a acoperit cele 9 „familii” constituite.

II. ARGUMENTAREA PROGRAMULUI

Preocupările pentru evaluarea performanței și acceptarea evaluării ca funcție managerială au devenit prioritare pentru biblioteci în momentul în care condițiile economice au impus un control mai riguros al resurselor și justificarea serviciilor. Până atunci evaluarea a avut un impact redus asupra bibliotecilor. S.U.A. și Marea Britanie au fost primele țări în care s-a dezvoltat conceptul de evaluare a performanței care acum este foarte răspândit.

NECESITATEA EVALUĂRII este impusă de:

a) Presiuni externe:

- volumul mare de informație publicată (care se dublează la 15 – 17 ani); bibliotecile trebuie să asigure acces utilizatorilor la o literatură de circa 2 ori mai mare ca înainte;
- utilizatorii sunt mai pretențioși și așteaptă mai mult de la biblioteci;
- informația stocată sub alte forme decât cea tipărită presupune echipamente adecvate de acces;
- autoritățile care finanțează trebuie la rândul lor să justifice resursele alocate bibliotecilor.

b) Presiuni interne:

- bibliotecile trebuie să-și aprecieze activitatea atât la nivelul general, ca organizație, cât și punctual, pentru fiecare serviciu în parte pentru a constata evoluția în timp, progresul înregistrat sau absența procesului;
- dificultățile de adaptare la aceste schimbări din partea personalului; refuzul schimbării datorită mentalității.

SITUAȚIA ÎN ROMÂNIA

Principalele **presiuni** care au impus nevoia de evaluare a performanței sunt:

- **necesitatea obținerii de resurse**; aceasta presupune justificarea solicitărilor, gândirea activității în termenii economici de piață, ai relației eficiență-cost;
- **lipsa unor instrumente de comunicare cu finanțatorii**; aceștia trebuie să aibă o percepție corectă a bibliotecii și totodată trebuie să justifice alocările de fonduri pe care le fac; trebuie să aibă criterii de apreciere atunci când decid destinația banilor publici;
- **presiunea utilizatorilor pentru**

servicii noi de informare, pentru dezvoltarea și optimizarea celor existente, pentru calitatea serviciilor; aceasta explică faptul că biblioteca este folosită mai des și mai intens;

- **necesitatea integrării în familia bibliotecilor europene**; aceasta presupune armonizarea cu practică și standardele europene ceea ce ne conferă apoi posibilitatea de a ne compara și de a vedea unde ne situăm în raport cu exteriorul.

UTILITATEA EVALUĂRII:

- în planificare;
- în evitarea crizelor prin depistarea zonelor cu probleme potențiale;
- în luarea deciziilor;
- la monitorizarea progresului;
- la justificarea resurselor și cheltuielilor.

Evaluarea performanței nu este un scop în sine ci un mijloc prin care ne ajutăm în procesul conducerii. Toate aceste argumente susțin necesitatea acestui program național și oportunitatea momentului ales.

III. INDICATORII DE PERFORMANȚĂ

SITUAȚIA INTERNAȚIONALĂ

Indicatorii de performanță ca instrumente folosite în procesul evaluării s-au dezvoltat în perioada anilor '80. interesul din ce în ce mai mare al bibliotecilor pentru indicatorii și măsurătorile de performanță se explică prin nevoia presantă de a demonstra finanțatorilor că:

- au nevoie de resurse;
- fac un management bun.

Primele manuale au apărut în S.U.A. și Marea Britanie, urmate apoi de studii pe plan internațional și de implicarea organizațiilor cu atribuții de standardizare.

Pentru că măsura performanței este un subiect de actualitate în bibliotecă, IFLA a luat inițiativa în 1995 ca prin SECȚIUNEA BIBLIOTECI PUBLICE să se ocupe de măsurarea performanței și de toate dezvoltările care vor avea loc ulterior pe acest subiect. Problema măsurării performanței a devenit parte a Conferințelor Generale și în plus a unei conferințe – satelit care se desfășoară anual în altă țară decât țara în care are loc Conferința Generală.

În 1997 la conferința – satelit de la Berlin, IFLA a decis să adopte subiectul **Revizia standardelor IFLA pentru**

biblioteci publice în cadrul unui Program pe termen mediu 1998 – 2001.

Situația în România

Datele statistice de bibliotecă comunicate prin Raportul statistic Cult 2 și indicatorii care se practică în România se referă la:

Indicatori de bază

1. Numărul volumelor existente în bibliotecă.
 2. Numărul volumelor intrate în bibliotecă în cursul anului.
 3. Numărul volumelor eliberate cititorilor.
 4. Personalul bibliotecii.
 5. Posturi vacante.
- #### **Indici de activitate**
1. Indicele de atragere la lectură.
 2. indicele de dotare.
 3. indicele de lectură.
 4. indicele de circulație.
 5. indicele de frecvență.

Caracterizarea situației din România

- datele despre biblioteci sunt puține ceea ce face imposibilă comparația;
- lipsesc datele financiare;
- raportările nu au ca bază o abordare per capita;
- colectarea datelor se face în cea mai mare parte manual;
- colectarea și comunicarea datelor statistice corecte este un exercițiu dificil;
- lipsesc criteriile de selecție și compilare a datelor;
- evaluările nu sunt orientate spre rezultate și spre satisfacția utilizatorilor;
- standardele nu au fost revizuite așa încât să poată fi tangibile.

Toate aceste caracteristici argumentează încă o dată necesitatea cercetării pe care am întreprins-o prin Programul PROBIP – 2000.

IV. INDICATORI DE PERFORMANȚĂ PENTRU BIBLIOTECILE PUBLICE DIN ROMÂNIA

În perioada de monitorizare au fost selectați și urmăriți 34 de indicatori de performanță. Pentru relevanță și operativitate în aplicare propunem restructurarea și diferențierea lor în:

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ PRINCIPALI

Se utilizează la nivel național evaluarea activității bibliotecilor

publice.

CONTEXTUL BIBLIOTECII

1. Cheltuieli curente per capita.
2. Cheltuieli pentru achiziții:
 - a) per capita;
 - b) proporția cheltuielilor pentru achiziții (%).
3. Cheltuieli de capital per capita.
4. Cheltuieli pentru automatizare:
 - a) per capita;
 - b) proporția cheltuielilor pentru automatizare (%).

PERSONALUL BIBLIOTECII

5. Personalul la 1000 locuitori.
6. Proporția personalului de specialitate (%).
7. Cheltuieli pentru personal:
 - a) per capita;
 - b) proporția cheltuielilor pentru personal.

SERVICIILE PENTRU PUBLIC

8. Utilizatorii înscriși ca % din populație.
9. Utilizatorii activi ca % din populație.
10. Cost per utilizator activ.
11. Vizite la bibliotecă:
 - a) per utilizator activ;
 - b) per zi.
12. Cost per vizită.
13. Circulația colecției.
14. Documente împrumutate:
 - a) per capita;
 - b) per utilizator activ;
 - c) per angajat.
15. Documente în stoc per capita.
16. Documente adăugate stocului per capita.
17. Rata de înnoire a stocului.

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ SECUNDARI

Se utilizează la nivel local de către fiecare bibliotecă publică, care dorește să obțină o evaluare mai aprofundată a activității.

CONTEXTUL BIBLIOTECII

1. Cheltuieli pentru manifestări culturale/evenimente:
 - a) per capita;
 - b) proporția cheltuielilor pentru manifestări culturale/evenimente (%).

SPAȚIUL BIBLIOTECII

2. Spațiul bibliotecii per capita.
3. Timpul mediu de funcționare pe săptămână.

SERVICIILE PENTRU PUBLIC

4. Proporția utilizatorilor de la distanță.

5. Participarea la manifestări culturale/evenimente:

- a) ca % din populație;
- b) cost per participant.

6. Proporția documentelor utilizate în bibliotecă (%).

7. Cost per împrumut.

8. Titluri adăugate stocului per capita (carte).

9. Exemplare adăugate per titlu adăugat (carte).

10. Numărul de informații/referințe la 1000 locuitori.

SERVICIILE TEHNICE

11. Timp mediu de prelucrare a documentelor.

**SATISFAȚIA
UTILIZATORULUI**

12. Satisfacția utilizatorului.

**V. PROPUNERI PENTRU
INDICATORII DE RESURSE**

Din studiile de caz și apoi din situația generală pe țară am constatat că pentru

bibliotecile publice din România nu putem propune încă standarde sau reglementări apropiate de cele europene pentru că, condițiile economico-financiare și situația legislativă nu ne permit acest lucru. Dar suntem în măsură să propunem **indicatori de resurse** tangibili și ușor de revizuit în momentul în care condițiile menționate mai sus se vor schimba.

Propunem (conform tabelului anexat) prin comparație cu recomandările internaționale un set de indicatori de resurse care vizează:

- Personalul bibliotecilor
- Colecțiile bibliotecilor
- Achiziția de documente
- Rata de înnoire a stocului

VI. RECOMANDĂRI GENERALE

Finalizarea Programului PROBIP – 2000 a evidențiat câteva aspecte care trebuie să stea în atenția Ministerului Culturii, a managerilor de bibliotecă, a finanțatorilor:

- corelarea politicii de achiziție cu cea de eliminare a documentelor pentru a apropia colecțiile de o vârstă optimă;
- orientarea achiziției și spre alte tipuri de documente în afară de cele

tipărite (audiovizuale, electronice) și procurarea echipamentelor necesare utilizării acestor documente;

- extinderea **Programului Ministerului Culturii de dotare cu carte a bibliotecilor publice** și la alte tipuri de documente;

- realizarea unor consorții de bibliotecă în vederea achiziționării de documente electronice;

- expunerea documentelor din colecții la acces liber în proporție de 70 – 90%;

- dezvoltarea serviciilor de rezervare de carte și împrumut interbibliotecar;

- crearea cadrului legal pentru obținerea de venituri din taxe;

- alocarea obligatorie de fonduri pentru automatizare;

- revizuirea periodică a standardelor;

- familiarizarea personalului cu tehnicile de măsurare a performanței.

Doina Popa

Coordonator Program
PROBIP – 2000

Director de specialitate Biblioteca
Județeană „Octavian Goga” Cluj-
Napoca

INDICATORI DE RESURSE PENTRU BIBLIOTECI PUBLICE

RECOMANDĂRILE CARTEI PENTRU BIBLIOTECILE PUBLICE ȘI ALE I.F.L.A.	SITUAȚIA INDICATORILOR DE RESURSE ÎN BIBLIOTECILE PUBLICE DIN ROMÂNIA ÎN ANUL 1998	INDICATORI DE RESURSE PENTRU BIBLIOTECI PUBLICE PROPUȘI DE PROGRAMUL NAȚIONAL PROBIP – 2000
PERSONALUL BIBLIOTECII 1 bibliotecar la 2300 locuitori	PERSONALUL BIBLIOTECII 1 angajat la 4500 locuitori	PERSONALUL BIBLIOTECII 1 angajat la 2300 locuitori pentru bibliotecă județeană, municipale și orașenești 1 angajat la 5000 documente pentru bibliotecă comunale
COLECȚII 2 documente în stoc per capita 3 documente în stoc per capita pentru cazuri speciale : când populația este sub 100.000 locuitori ; când numărul de vizite este foarte mare ; când este vorba de populații multiculturale	COLECȚII 2,24 documente în stoc per capita	COLECȚII 2 documente în stoc per capita 3 documente în stoc pentru cazuri speciale : când populația este sub 100.000 locuitori ; când numărul de vizite este foarte mare ; când este vorba de populații pronunțat multiculturale
ACHIZIȚII 250 documente / an la 1000 locuitori din care : 24 documente audiovizuale (20 documente audio și 4 documente audiovizuale combinate)	ACHIZIȚII 40 documente / an la 1000 locuitori din care : 0,36 documente audiovizuale	ACHIZIȚII 100 documente / an la 1000 locuitori din care : - 8 documente audiovizuale și 2 documente audiovizuale combinate
RATA DE ÎNNOIRE A STOCULUI 7 – 10 ani	RATA DE ÎNNOIRE A STOCULUI 55 ani	RATA DE ÎNNOIRE A STOCULUI 25 ani

DESPRE **CENTRUL DE INFORMARE COMUNITARĂ** AL BIBLIOTECII JUDEȚENE «ION HELIADE RĂDULESCU»

Biblioteca publică este supusă permanent unor exigențe de informare ale comunității. Tendința actuală este ca biblioteca să devină și un centru funcțional de informare comunitară realizând servicii de intermediere a informației între utilizator și celelalte medii existente, complementare (presa, radioul, televiziunea), ceea ce impune o reconsiderare a locului și structurii documentare în cadrul comunității.

I. Ca un prim aspect, *Centrul de Informare Comunitară* vizează, prin completarea bazei de date a bibliotecii, *valorificarea memoriei scrise de și despre colectivitatea locală, nu numai a celei trecute dar și a celei prezente*, a celei în curs de constituire. Fondul local are o importanță esențială atât pentru identitatea bibliotecii cât și pentru identitatea comunității însăși, privind-o ca o entitate istorică, vie.

Constituindu-se ca bază a memoriei colectivității locale, biblioteca se adresează unui public multiplu care poate fi local și totalmente exterior. Biblioteca poate fi o atracție pentru erudiții, savanții, cercetătorii exteriori, care sunt interesați de acest spațiu geografic.

De altfel, fondul local este acela care, acoperind teritoriul departamental, asigură circulația informației și promovează instituția într-o rețea națională de informare.

Într-o concepție exhaustivă, caracterul «local» este atribuit următoarelor grupe de documente :

1. *din punct de vedere al conținutului :*

➤ *documente care țin de aria geografică de interes, oricare ar fi autorul* (de asemenea avem obligația de a semna sau de a realiza extrase din documente al căror conținut este doar parțial interesant pentru fondul local). Exemplu : Un ghid turistic al României în care vom găsi date despre localitățile din județul nostru.

➤ *documente privind o personalitate cunoscută provenită din acest spațiu geografic.*

➤ *documente descoperite fără o cercetare exhaustivă*, a căror păstrare se impune bibliotecii prin caracterul lor local. (Exemplu : donarea unor casete video despre o manifestare culturală locală).

➤ *alți purtători de informații* : cărți poștale, ilustrate, fotografii cu aspecte ale localităților, monumentelor, personalităților din județul Dâmbovița.

2. *din punct de vedere al apartenenței autorului/donatorului la comunitatea locală :*

➤ lucrări aparținând unor autori care :

a) s-au născut, au activat sau activează în județ.

b) s-au născut aici și au activat sau activează în

afara județului.

c) s-au născut în alte zone, dar au activat o perioadă anume în județul nostru (în acest caz reținem doar documentele și informațiile care se raportează la perioada respectivă).

➤ manuscrise aparținând unor personalități locale (corespondență personală, opere integrale sau fragmentare).

➤ documente cu însemnări autografe ale unor scriitori dâmbovițeni, personalități dâmbovițene.

➤ cărți cu grafică, grafică, ex-librisuri ale creatorilor, legați de localitățile din județ.

➤ documente multimedia (casete, discuri, benzi) cu înregistrări ale unor compozitori, artiști, scriitori sau care și-au petrecut o parte din viață pe teritoriul județului Dâmbovița.

➤ documente care s-au aflat în posesia unor personalități locale. Includem aici colecții complete al căror interes pentru fondul local este în legătură cu componentele întregii colecții și nu în fiecare document luat individual. Exemplu : donații ale unor personalități locale (fondurile Constantin Diculescu, Vladimir Diculescu, Cornel Ionescu) care reflectă preocupările de lectură ale acestora, participări la unele congrese, conferințe. Exemplarele din aceste fonduri prezintă importanță și datorită glosselor, însemnărilor marginale și dedicațiilor autografe ale personalităților.

3. *din punct de vedere al locului de editare al documentelor :*

➤ producția editorială locală.

➤ carte veche tipărită la Târgoviște (din cooperarea cu Centrul de Memorie Culturală a Ministerului Culturii, biblioteca deține o bază de date a cărții vechi tipărite la Târgoviște).

➤ microfilmele ziarelor vechi dâmbovițene (microfilmul este singura formă în care sunt disponibile aceste periodice în biblioteca noastră).

➤ o atenție deosebită o acordăm și «literaturii gri»: publicațiile oficiale locale, dezbateri, rapoarte, legi, discursuri, statistici, periodice publicate de administrația locală, buletinul municipal. Accesul la acest tip de literatură se poate face prin solicitarea înscrierii bibliotecii pe listele administrațiilor editoriale. Toate aceste produse documentare sunt puse în valoare în baza de date generală a bibliotecii iar accesarea lor rapidă se face prin definirea unor căi de căutare.

II. Al doilea aspect al activității Centrului vizează

informarea locală retrospectivă și curentă prin cercetarea fondurilor documentare existente în bibliotecă și, prin încheierea unor protocoale de colaborare între Centru și Instituțiile sursă : Primărie, Consiliul Județean, Prefectură, Inspectoratul Școlar, Inspectoratul de Cultură, Universitatea «Valahia», Arhiepiscopia Târgoviștei, agenți economici locali, partide politice, instituții non guvernamentale, asociații, uniuni, alte instituții etc.

Centrul de Informare Comunitară (CIC) devine astfel un mijloc eficient de informare a comunității prin maxima lui accesibilitate. El poate fi un punct important în politica Consiliului local de diseminare a informațiilor pe o rază cât mai mare.

➤ solicitarea prin înscrierea bibliotecii pe listele de adresare ale organismelor editoriale sau de difuzare și colectare a unor categorii de documente : broșuri, prospecte, uneori cu distribuție liberă care furnizează o informație de actualitate rapidă și curentă : turism, securitate socială, orarul autobuzelor, broșuri pentru alegerile locale etc. Urmărirea și actualizarea sunt imperative, noul prospect înlăturându-l pe cel vechi. Aceste publicații sunt procurate pentru a fi distribuite publicului dar sunt păstrate și în dosare documentare sau în dosare de broșuri.

➤ crearea unor fișiere de date care pot conține toate tipurile de informație relevantă pentru locuitorii comunității, informații sociale, culturale și oficiale, cum ar fi :

- vechi tipografii târgoviștene
- edituri dâmbovițene
- lista străzilor din orașul Târgoviște
- organizații obștești din județul Dâmbovița
- date statistice privind structura populației

- instituții de cult din județul Dâmbovița
- formațiuni politice din județ (adresă, număr de telefon)
- obiective turistice din județ
- servicii bancare din județ
- rețeaua sanitară dâmbovițeană
- detalii despre cluburi, cenacluri, organizații
- mersul trenurilor, autobuzelor
- calendarul evenimentelor sociale, culturale și politice

Acest tip de servicii este furnizat de baza de date în sistem asistat de calculator. Răspunsul la cererile formulate de utilizatori este oferit imediat fie prin afișarea pe display (monitor) fie prin printare (tipărire la imprimantă).

➤ bibliografia locală selectivă (extragerea din presă a informațiilor referitoare la județul Dâmbovița și organizarea lor pe domenii, editarea anuarelor) completează permanent informațiile despre colectivitate apărute pe plan local sau național.

➤ elaborarea fișierului personalităților locale.

➤ în cadrul Calendarului evenimentelor social-culturale din fiecare an se regăsesc și datele semnificative privind comunitatea noastră.

Desigur demersul nostru este la început, concepând baza de date a Centrului de Informare Comunitară în dinamica social-economică și culturală a prezentului precum și în perspectivă. Acesta trebuie să țină permanent pasul cu cantitatea și calitatea informațiilor, cu cerințele de moment ale utilizatorilor.

Loredana Spânu,

Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu”

Conținutul resurselor electronice în bibliotecile digitale

O dată cu înmulțirea resurselor informaționale disponibile pe Web s-au observat și problemele pe care le are un utilizator pentru a descoperi resursele care-l interesează. În acest scop, mai multe „comunități” de furnizori de informații pe Web și-au reunit eforturile pentru a identifica un set restrâns de elemente descriptive, care să le permită creatorilor de resurse să-și descrie singuri, dar să ajute și proiectanții uneltelor de căutare să îmbunătățească algoritmi de indexare ale acestora. Astfel a luat naștere versiunea Dublin Core 1.0.

În managementul documentelor, *bibliotecile digitale* doresc să înregistreze informațiile despre documente care nu fac parte propriu-zisă din documentele însele. Deseori aceste informații sunt numite „atribute ale documentelor” sau „metadate” pentru a arăta că este vorba de „date despre date” în loc de „informația în sine”. Metadatele ajută la descrierea, organizarea, descoperirea și anexarea resurselor informaționale prin rețea.

Managementul documentelor include mecanisme care permit administratorului de sistem să definească, în raport cu aplicația, un set de atribute care sunt comune documentelor dintr-un depozit (*repository*). De exemplu, multe sisteme înregistrează identificatorul de utilizare original al documentelor, data și ora la care a fost creat, alte informații externe despre documente sau alte atribute pe care le determină administratorul de sistem. De exemplu, un birou notarial poate indexa documentele sale după numele clientului;

Metadate în bibliotecile digitale

Bibliotecile, în mod tradițional sunt preocupate de catalogare - un proces care asociază metadate cu referințele bibliografice. Intrările (vedetele) pentru un articol (document) din catalogul bibliotecii furnizează metadate despre articolul (documentul) respectiv. În acest scop există o varietate de standarde folosite pentru catalogarea on-line (USMARC). Standardul Z39.50 conține mecanisme extinse atât pentru comunicarea parametrilor de căutare (cererea de metadate) cât și pentru atributele documentelor (ieșirile de metadate)

Metadate pe Internet

Pe Internet au fost definite un set de tag-uri de metadate utile în cazul informațiilor de pe rețea. De exemplu, grupul de lucru *Internet anonymous FTP archives* a încercat să stabilească un standard de descriere a FTP-urilor ca date accesibile. De fapt, se dorește identificarea atributelor pentru fiecare mesaj în parte (e-mail). De exemplu, el trebuie să identifice cine este „from” și „to”; de asemenea, „data” la care a fost trimis. În completare există atribute opționale cum ar fi „subject” și „comments”.

Un alt grup de lucru „Uniform Resource Identifier” a încercat să dezvolte un standard privind sintaxa și reprezentarea citărilor numit „Uniform Resource Citations (URCs)”. Acesta descrie informația de pe Internet ca un mod de descoperire sau descriere a URL-urilor înainte de regăsirea documentului în sine (pagini web; site-uri). Putem afirma că este un mod de catalogare a informației pe Internet.

Există câteva modele de reprezentare a metadelor pentru informații on-line:

- unele semantice (ce înseamnă și cum o denumești);
- structurale (ce structură are metadate) și
- sintactice (cum poate fi reprezentată structura și semantica conform unei înșiruii de caractere sau bytes).

Modele semantice

MARC definește un set de atribute cu descrierea fiecărui în parte. Câteva dintre ele folosesc un vocabular controlat, existând standarde pentru completitudinea și calitatea intrărilor (vedetelor) dintr-un catalog, setul de atribute fiind definit și utilizat în mod universal de aproape toate cataloagele on-line ale bibliotecilor.

În managementul documentelor, pe de altă parte, administratorul de sistem stabilește convențiile pentru atributele folosite și ceea ce semnifică fiecare.

De aceea este necesară crearea unui sistem de *entități*—clase de documente care împart aceeași schemă de atribute pentru fiecare clasă, setul de atribute putând fi astfel definit.

Modele structurale

Metadele însele pot avea o structură proprie. Este necesar uneori să cunoști autorul unui atribut sau data când acesta a fost desemnat; cum se poate face distincția între „titlul tradus în franceză” și „titlul tradus în engleză din limba italiană de către o anumită persoană”. Relația între elementele metadatei este problematică în ceea ce privește reprezentarea acestora conform unei scheme ca cea MARC.

Modele sintactice

Atributele trebuie să prezinte un set de valori fixe, extensibile și necontrolate iar regulile pentru atribuirea acestor elemente unui set controlat sunt greu de stabilit.

Fiecare atribut sau câmp poate avea legături cu sintaxe diferite (pentru nume este considerat ultimul nume sau primul), seturi multiple de caractere (numai în chineză sau arabă), sau chiar și date netextuale.

Metadate pentru Resurse electronice

Metadate este data care descrie atributele unei resurse. Tipic, ea suportă un număr de funcții: localizare, descoperire, documentare, evaluare, selecție și altele.

Dublin Core este un set de metadate care intenționează să faciliteze descrierea resurselor electronice. Gândit originar pentru a veni în ajutorul autorilor care descriu resurse Web, el a atras atenția specialiștilor din biblioteci, muzee, agenții guvernamentale și organizații comerciale.

• Urgența primă a Internetului este sporirea preciziei regăsirii informației din rețea.

• Termenul de „metadate” este acceptat de toți utilizatorii Internetului: informaticieni, bibliotecari etc.

• Metadatele pot fi încorporate în documente sau externe acestora;

După cum am afirmat anterior, în diverse domenii sunt utilizate formate de metadate cum ar fi MARC-biblioteci; TEI Independent Headers-Umanistică, Lingvistică; FGDC Content Standards for Digital Geospatial Metadata – Comunitatea cartografilor.

Dublin Core este unic prin universalitate și din această cauză conversa dintre el și celelalte formate a fost deja definită sau este în curs de a fi.

Dublin Core a fost inițiat de un grup de informaticieni, specialiști în rețele, biblioteci, munca fiind coordonată de OCLS și NCSA.

Principala idee ce se desprinde este aceea cum că Dublin Core a fost realizat

pentru a crea un set de elemente pentru descrierea oricărui document de pe Internet, dar care să fie și simplu pentru a putea fi folosit de către autorii înșiși ai acestor documente în vederea oferirii metadatelor direct.

Seriile de workshop-uri organizate de Dublin Core a adunat experți din lumea bibliotecilor dorindu-se să se ajungă la un consens internațional asupra setului de elemente importante care să facă parte din Dublin Core.

Caracteristicile Dublin Core

• *Simplitate* = nu este destinat profesioniștilor putând fi folosit chiar și de ne-catalogatori. Multe dintre elementele sale au un înțeles semantic apropiat de al descrierilor bibliografice.

• *Interoperabilitate semantică* = Modele disparate de descriere interferează cu capacitatea de a căuta dincolo de limitele documentului.

• *Consens internațional* = Dublin Core beneficiază de participare culesă din partea a 20 țări din America de Nord, Europa, Australia și Asia.

• *Extensibilitate* = Dublin Core oferă o alternativă economică la modelele de descriere foarte elaborate cum ar fi MARC. El include destulă flexibilitate și extensibilitate pentru a codifica structura și semantici mult mai elaborate, inerente standardelor de descriere.

• *Modularitatea metadatelor pe Web* = Diversitatea cerințelor de metadate pe Web cere o infrastructură care să suporte coexistența complementarităților.

Consortiul World Wide Web (W3C) a început implementarea unei arhitecturi privind metadatele pentru Web, schema de descriere a resurselor (RDF) este creată astfel încât să suporte diverse cerințe privind metadatele venind din partea distribuitorilor de informație.

Dublin Core este activ implicat în dezvoltarea acestei arhitecturi, aducând în atenția bibliotecilor digitale importanța infrastructurii Web.

Versiunea din decembrie 1996 a Dublin Core cuprindea următoarele elemente:

- Subiect = tema principală a documentului
- Descriere = o descriere textuală a conținutului resursei
- Titlul = numele resursei
- Autor = principala persoană responsabilă pentru conținutul intelectual al obiectului
- Editor = agentul sau agenția responsabile pentru difuzarea obiectului în forma respectivă

- Alt agent = prefațatori, ilustratori etc.
- Data = data publicării
- Tipul documentului = roman, poezie, dicționar.

• Forma = forma fizică a obiectului: fișier executabil Windows; fișier PostScript

• Identificator = numărul care identifică unic un obiect

• Relație = legătură către alte obiecte

• Sursă = obiectul din care derivă obiectul curent

• Limba = limba conținutului intelectual

• Coverage = caracteristicile privitoare la localizare spațială sau la durata obiectului

• Managementul drepturilor = conținutul acestui element se dorește a fi o legătură (URL) la notița referitoare copyright

Sintaxa Dublin Core

Dublin Core folosește o sintaxă concretă pentru fiecare descriere.

<META NAME = „Schema identificator, element – nume, calificativ”
CONȚINUT = „șir de date”>

De exemplu Dublin Core are identificatorul Dublin Core; calificativul = curent.

< Dublin Core date current >

Fiecare element este definit folosind un set de 10 atribute din standardul ISO/IEC 11179 privind descrierea datelor.

• Nume = eticheta atribuită fiecărui element dată.

• Identificator = este unic și este atribuit fiecărui element dată.

• Versiune = versiunea elementului dată.

• Autoritatea de înregistrare = Entitatea autorizată să înregistreze elementul dată.

• Limba = Limba în care este specificat elementul dată.

• Definiții = o afirmație care reprezintă clar conceptul și natura esențială a elementului dată.

• Obligatoritate = indică dacă elementul dată este întotdeauna cerut să fie prezentat sau numai uneori (conține o valoare).

• Tipul datei = indică tipul datei care poate fi reprezentată în valoarea elementului dată.

• Maximum de apariții indică repetitivitatea elementului dată.

• Comentariu = o remarcă privind aplicarea elementului dată.

Al IV-lea Raport al Workshop-ului Dublin Core (Australia, 1997) descrie rezultatele obținute anterior. Cei 65 de

participanți proveneau din 12 țări și erau cercetători ai bibliotecilor digitale, specialiști în rețele, bibliotecari.

Scopul primului Workshop a fost limitat după cum am văzut la identificarea semanticilor privitoare la descriptorii care ar putea îmbunătăți descoperirea resurselor Web. Al doilea Workshop a lucrat la conceperea unui model pentru arhitectura diverselor tipuri de pachete de metadate. S-a constatat că există o mulțime de pachete de metadate, independent dezvoltate și întreținute, în diverse scopuri, de către diverse comunități, și că această modalizare ar permite o evoluție coerentă a diverselor componente ale metadatelor sub forma unei arhitecturi singulare.

Al treilea Workshop a fost focalizat pe utilizarea Dublin Core în vederea descrierii imaginilor. Consensul format în jurul aserțiunii că, cu câteva modificări ale numelor elementelor și ale definițiilor, Dublin Core ar servi destul de adecvat descrierii unei clase mai mari de resurse-imagini, a fost demonstrat prin obiectivele expuse.

Obiectivele Dublin Core-4

1. Structura elementelor. Identificarea formală a structurii de elemente este necesară pentru specificarea oricărei sintaxe.

2. Extensibilitatea rezultatelor. De la început s-a recunoscut faptul că orice nou set va trebui îmbunătățit. În acest scop se cere prezența unor mecanisme care să permită această extindere. Fără aceste mecanisme fiecare varietate de metadate ar deveni un monolit, cerând dublarea efortului folosit în diversificarea seturilor de elemente decât în convergența necesară să suporte interoperabilitatea semantică.

3. Perfecționarea elementelor. Clasificarea definițiilor conținutului semantic al elementelor este necesară.

Asist.univ. *Agnes Erich*,
Universitatea „Valahia” Târgoviște

Despre MARKETING în societatea contemporană

Așa cum indică chiar cuvântul, care derivă de la noțiunea de piață (în engleză market = piață), *marketing-ul* este modul de gândire care pornește de la piață și este orientat spre piață. În marketing este vorba de conducerea instituțiilor pornind de la piață și de orientarea deciziilor acestora conform condițiilor pieței. Marketing-ul desemnează deci mai puțin niște activități singulare – și mai mult un întreg mod de gândire. A înțelege această noțiune doar cuprinzând măsurile propriu-zise de reclamă și de vânzare, ar însemna prea puțin; de aceea nu poate fi pus semnul egal între marketing și reclamă. Marketing-ul înseamnă mai mult decât atât. Toate domeniile instituțiilor pot fi văzute sub aspectele lor de marketing. Indiferent dacă este vorba de cercetare, de finanțe, de producție sau de resursele umane, de tehnică sau de logistică - fiecare dintre aceste domenii trebuie să se orienteze după cerințele pieței, dacă instituțiile intenționează să acționeze optim în cadrul pieței. Sistemul de marketing, de vânzări și de relații cu clienții stă în centrul modelului de conducere strategică și este interconectat cu sistemele interrelaționate de conducere / organizare, informare / comunicare și de dezvoltare a resurselor umane.

În situația concurențială actuală, necesitățile pieței nu înseamnă altceva decât necesitățile clienților. Orientarea totală spre clientelă constituie concepția de succes a marketing-ului anilor de după '90, de care țin următoarele aspecte: produsele, service-ul și reclamațiile, angajații, informațiile și comunicarea. Politica instituțiilor / firmelor trebuie să fie în întregime orientată spre clienți, procesele interne supunându-se aceluiași cerințe și obiective, ca și cele orientate spre exterior.

Pentru a configura cu succes activitățile de marketing ale firmelor este nevoie de o planificare atentă, pe termen lung și orientată spre obiective, a utilizării diferitelor instrumente; cu alte cuvinte este nevoie de o strategie. Analizând cele două laturi, cea a ofertei și cea a cererii, se poate stabili calea de urmat în marketing, rezultând totodată următoarele strategii:

- *Pătrunderea piețelor* - intensificarea prezenței pe piațe. aceasta se poate realiza prin diferențierea produselor, reduceri de prețuri, ameliorarea service-ului pentru clienți prin Key Accounting (deservirea clienților importanți), ca și prin folosirea mai intensă a mijloacelor de comunicație.

- *Defrișarea piețelor* - înseamnă fie intrarea pe piețele situate până acum în afara ariei de cuprindere, fie abordarea piețelor parțiale în interiorul acestora. Concepția de reclamă va fi astfel adaptată, încât să corespundă noilor piețe.

- *Dezvoltarea produselor / serviciilor* – plecând de la produsele existente, acestea ori sunt dezvoltate mai

departe (sunt diferențiate sau variate), ori se dezvoltă produse succesoare sau prestări de servicii, care să completeze gama de produse existente.

- *Diversificarea* - în domeniul noilor produse și piețe, instituțiile / firmele trebuie să acționeze și în alte domenii decât cele tradiționale, fie singure, fie în cooperare cu alți parteneri.

În funcție de situație și de obiectivul avut în vedere, strategiile urmărite pot avea orientări foarte diferite. În mod corespunzător, configurarea concretă a marketing-ului cu ajutorul instrumentelor celor patru domenii principale – *cei 4 P: Product* (produsul), *Place* (plasarea), *Promotion* (promovarea), *Price* (prețul) conduce la un *Marketing – Mix* (mixaj de marketing) eficient, orientat strategic.

Configurarea pieței se realizează cu ajutorul unor instrumente specifice, care formează împreună mixajul metodelor de marketing. Aceste instrumente sunt: politica de produs, politica distribuției, politica comunicării și politica de preț. Fiecare dintre aceste instrumente se compune din multe măsuri individuale, fiind la rândul lor niște mixaje.

- *Mixajul de produs* - în mixajul de produs se regăsesc toate măsurile referitoare la produsele concrete. Acestea nu se referă numai la componentele principale ale produselor, ci mai ales la componentele suplimentare ale produselor și asupra utilităților suplimentare psihologice, percepute de clienți.

- *Mixajul de distribuție* - în mixajul de distribuție se regăsesc toate măsurile referitoare la distribuția produselor, și anume la procesul faptic de distribuție, adică toate activitățile care servesc pentru aducerea produselor, respectiv a serviciilor, de la locul creării lor, la solicitanți.

- *Mixajul de preț* – aici se încadrează toate măsurile de configurare a prețurilor. Configurarea prețurilor depinde de diverși factori: de produsele înseși, de obiectivele instituției, de concurență și chiar de grupele de clienți cărora li se adresează produsele.

- *Mixajul de comunicație* – Comunicația înseamnă transferarea (unilaterală) sau schimbul (reciproc) de informații. Din mixajul de comunicație fac parte toate activitățile instituțiilor / firmelor având ca obiect transmiterea informațiilor. Tematica principală a comunicației cuprinde produsele și înseși firmele, întrucât scopul realizării comunicației este de a face cunoscute produsele și de a câștiga prestigiu în ochii partenerilor.

Există o serie de măsuri privind comunicațiile, cele mai importante fiind *Reclama* și *Public relations* (Relațiile cu publicul).

Reclama se poate defini ca intermedierea mesajelor prin intermediul mijloacelor de reclamă, care se aplică contra cost pe purtătorii de reclamă.

Purtătorii de reclamă sunt, de regulă, mediile prin care se ajunge la persoanele vizate, fiind vorba de mediile imprimare (ziare, reviste, anuarele telefonice și cele de adrese), mediile electronice (televiziunea, radioul, calculatoarele), ca și mediile de reclamă exterioară (afișarea pe pereții clădirilor, pe autovehicule, etc.).

Mijloacele de reclamă conțin mesajele reclamelor, fiind strâns corelate cu acestea, dar și cu purtătorii de reclamă, întrucât anumiți purtători nu admit decât anumite mijloace:

- purtătorii electronici / audio-vizuali: spoturile

publicitate radiofonice și televizate, reclama pe discuri compacte, reclama cinematografică;

- mediile imprimate: anunțurile, anexele;
- purtătorii exteriori de reclamă: afișele, inscripțiile, reclamele luminoase.

În societatea actuală, inundată de informații, reclama clasică se lovește tot mai mult de limitele sale. Peste 90% dintre oameni resimt o suprasolicitare informațională și încearcă să scape de șiroiala anonimă a acesteia, cu mesajele ei adesea interschimbabile. În viitor va câștiga în însemnătate informația orientată spre obiective, cea personală și cea situațională, prin care destinatarul nu se simte bombardat, ci antrenat. Aceasta se realizează, pe de o parte prin accentuarea mai puternică a folosului individual, produsul însuși trecând pe planul doi, iar pe de altă parte prin ușurarea accesului la destinatari, prin emoționalizarea mai puternică a mesajelor. Mesajele transmise emoțional nu numai că sunt mai repede crezute și rămân mai multă vreme în memorie, dar și trezesc mai puternic energiile, mergând până la senzația de obligație. Printre măsurile de comunicare, pe viitor contactele personale le vor înlătura pe cele anonime, jucând un rol conducător.

Relațiile cu publicul (Public Relations) – este noțiunea generală care desemnează cultivarea relațiilor instituției/firmei cu publicul. Obiectivul este generarea în public a unei atitudini pozitive față de instituție, inspirarea și cultivarea încrederii și a înțelegerii. Contrar reclamei, care urmărește obiectivele politicii de desfacere și se desfășoară cu orientare spre piață, munca cu publicul se ocupă de întreaga instituție și de relațiile acesteia cu totalitatea publicului. Acestea se realizează cu ajutorul unor măsuri special configurate, care servesc însă totdeauna obiectivelor globale, integratoare, ale întregii firme. Iată câteva dintre aceste măsuri de Relații cu publicul:

- documentațiile referitoare la instituție (broșuri, filme);
- rapoarte de afaceri, comunicate de presă, conferințele de presă;
- ziarele firmei, ale clienților și ale angajaților;
- interviurile, conferințele, articolele;
- sesiunile, congresele, simpozioanele, seminariile;
- festivitățile inaugurale și aniversare, vizitele;
- donațiile, cadourile, premiile.

Având în vedere modificarea puternică a piețelor și a comportamentului clienților, devine clar că o concepție și un mod de acțiune unilateral, orientat spre ofertanți, nu pot asigura succesul pe termen lung. Cu cât sunt piețele mai complexe, cu cât este concurență mai dură și cu cât se fortifică poziția clientelei, cu atât mai flexibil trebuie să reacționeze firmele în aceste condiții. *Clienții trebuie să fie cele mai importante persoane în firmă*, deoarece ele decid succesul sau insuccesul acesteia prin comportamentul lor. De aceea cel mai important obiectiv trebuie să fie satisfacerea clientelei, realizabilă doar prin orientarea conform necesităților acesteia.

Prin urmare, este importantă urmărirea evoluțiilor piețelor, anticiparea lor, pe cât posibil, chiar influențarea lor în unele cazuri, pentru a putea oferi clientelei satisfacerea optimă a necesităților. Orientarea spre clienți mai înseamnă și formarea unei relații între aceștia și firmă.

În acest proces are o importanță deosebită

comportamentul salariaților, mai ales în domeniile care implică contactul cu clienții. Dacă aceștia sunt tratați neprietenos sau incompetent, ei nu se simt acceptați și nu se poate ajunge la o legătură cu firma.

Pe baza condițiilor pieței și a evoluției concurenței, legătura cu clientela se poate considera ca principala provocare a anilor de după '90.

Firmele vor trebui să se considere tot mai mult *specialiste în informații*, cunoscând exact ce, cum, când și unde trebuie produs pentru propria clientelă, în ce fel primesc clienții folosul maxim și cum trebuie configurate relațiile cu fiecare client în parte. Condiția necesară este *cunoașterea clientelei de către firmă*, adică datele principale despre clienți trebuie sistematic culese, memorate și evaluate *cu ajutorul unui sistem informatic* referitor la clienți. Datele trebuie să fie mai cuprinzătoare și să permită concluzii tocmai asupra necesităților ce depășesc foloasele directe ale produselor. Sistemul informatic trebuie să conțină și datele referitoare la relațiile de afaceri cu clienții, de pildă activitățile de vânzare, respectiv cele de cultivare sau reclamațiile.

Puterea prin informație va juca pe viitor un rol principal privind poziția în lupta concurențială. Avantajele informaționale nu pot fi echivalente în bani.

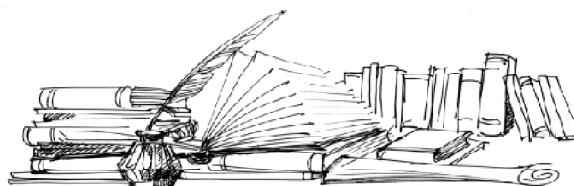
În general, principiile de bază ale managementului sunt concepute pentru unități cu profil economic, acestea au fost preluate și în domeniul serviciilor publice. Experiențele din economie s-au dovedit relevante și în domeniul culturii, al educației permanente.

În acest context, biblioteca publică, fiind un instrument esențial în domeniul educației, ia decizii în mod independent, care să conducă la optimizarea serviciilor oferite colectivității.

Pentru a lua astfel de decizii se are în vedere elaborarea unui sistem propriu de marketing, care vizează o strategie flexibilă, cu valențe prospective, anticipative pentru îmbunătățirea lecturii și activității culturale prin intermediul cărții.

Promovarea permanentă a unui marketing instituțional are ca efect crearea unui anumit prestigiu bibliotecii, oferind posibilitatea evaluării serviciilor, a calității și volumului acestora, îmbunătățirea sistemului de satisfacere a cerințelor utilizatorilor, soluționarea operativă și prospectivă a problemelor, o mai bună fundamentare a deciziilor. (cf. Victor Petrescu: Despre implementarea marketingului în activitatea bibliotecară, în *Curier*, Târgoviște, an V, nr. 1(8), 1998, p. 41-42)

Asist.univ. *Neana Faur*
Universitatea „Valahia” Târgoviște

PERFECTIONARE PROFESIONALĂ

PREGĂTIREA PROFESIONALĂ . PREZENT ȘI PERSPECTIVĂ

Orice profesie are propriile standarde care îi stabilesc profilul, interacțiunea cu alte domenii, indicatorii de activitate și cei de performanță. Bibliotecarii cuprinși în sectorul informare-documentare sunt supuși unor standarde comune. Acestea se referă la trei feluri de activități : cele din *exterior* , dirijate spre bibliotecă sau centru de documentare, cele din *interior* – măsurători specifice activității și cele care *ies din bibliotecă* - măsurători ale eficienței serviciului oferit.

Centrul de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură, aflat sub egida Ministerului Culturii, se ocupă, printre alte sectoare, și de acela dedicat pregătirii bibliotecarilor.

Oferta Centrului încearcă să răspundă multitudinii de probleme apărute în activitatea centrului de informare, cum este perceput el în biblioteca prezentului.

Pentru nou-veniții în profesie se organizează programe de inițiere în urma cărora se poate obține diploma de bibliotecar atestat. Programele se derulează în două convocări, ambele prevăzând ore de teorie, practică și studii de caz.

Prima convocare pune accentul pe integrarea viitorului profesionist, pe crearea unor abilități necesare tehnicii de lucru într-o bibliotecă.

A doua convocare se bazează pe un important procent de aplicații practice, laboratoare de lucru, studii de caz și vizite documentare.

Întreaga activitate pedagogică este concepută în conformitate cu legislația în vigoare, cu prevederile Ministerului Culturii în domeniu, cu curriculele ale învățământului de specialitate (românesc și străin) și nu în ultimul rând cu cerințele cursanților.

Permanentă colaborare cu Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR), cu ABIR, cu InfodocRom, cu Clubul Europa, cu British Council și cu alte organisme implicate în activități identice sau complementare a condus la realizarea unor programe tot mai eficiente și tot mai bine primite de cursanți.

Faptul că sunt încurajați la un dialog permanent cu lectorul, dar și cu colegii de breaslă, că se simt integrați unui grup cu aceleași aspirații, împliniri și

neîmpliniri creează o atmosferă de lucru pozitivă și potențează fiecare intervenție.

Pentru cei care au obținut atestarea profesională, conform legii, urmează actualizarea cunoștințelor (fiecare program va avea o tematică ; spre exemplu cel derulat între 10.07 – 21.07.2000 a avut genericul : „*Bibliotecarul, mediator modern de informație*”) la un interval de patru ani (obligatoriu) și ori de câte ori se simte nevoia (opțional).

Aceste programe se adresează tuturor bibliotecarilor (biblioteci județene, municipale, orașenești, comunale, specializate, școlare).

Personalul bibliotecilor mari, cu activități specializate pot urma programe corespunzătoare, conform cerințelor activității sau propriilor aspirații.

Managementul de bibliotecă, bibliografia locală, conservarea preventivă a colecțiilor de bibliotecă sunt deja programe derulate.

O atenție specializată se acordă explicării cadrului legal în care se dezvoltă biblioteca, implicațiilor presupuse de realizarea sistemului național de informatizare, pătrunderii acestuia în serviciile oferite.

Dialogul permanent cu bibliotecile județene, cu managerii pentru pregătirea profesională, vizitele în teritorii, planul editorial al Centrului (plan care se află la baza bibliografiei recomandate), alte publicații de specialitate (reviste, manuale) coagulează problemele actuale, încearcă să le dea o formă și o soluție.

Intenția oricărui program este aceea de a dezvolta sau crea competențe specifice domeniilor comunicării, informării și documentării, de a forma un personal dinamic și mobil capabil să facă față unor situații noi sau unor cerințe foarte personalizate.

Nu trebuie nici o clipă uitat că ne găsim într-o etapă a căutărilor, a experiențelor, că este momentul să măsurăm și să analizăm imaginea oferită spre exterior.

Evaluare și autoevaluare, spirit novator, capacitatea de a lucra în echipă și de a comunica cu un public diferențiat (segmente defavorizate, vârste mici sau mari etc.), de a se adapta la un mediu anumit, la un limbaj, la un nivel verbal sau cultural, sunt numai câteva dintre competențele necesare ce se adaugă sau se dezvoltă în interiorul acestei profesii.

Silvia Nestorescu,

expert-consultant,

Centrul de Pregătire și Formare a Personalului
din Instituțiile de Cultură

DESPRE PREGĂTIREA PROFESIONALĂ A BIBLIOTECARILOR DE LA COMUNE

Pornind de la necesitatea redimensionării funcțiilor bibliotecilor publice în actuala explozie informațională, a ridicării pregătirii profesionale a celor ce slujesc cultura, lectura, consiliul de administrație al Bibliotecii Județene «Ion Heliade Rădulescu» Dâmbovița, folosește diverse modalități pentru afirmarea și eficientizarea caracterului deschis și dinamic al acestui spațiu cultural, unde sunt dezvăluite sensurile și semnificațiile cunoașterii umane.

Printre acestea, *centrele metodice* (organizate cu 6 ani în urmă) ce grupează, teritorial, bibliotecile comunale din județ contribuie, prin activitățile profesionale și culturale ce au loc (prin rotație) semestrial, la optimizarea demersului bibliotecar, la o bună valorificare a colecțiilor de care dispun.

În consfăturile metodice, schimburile de experiență organizate în semestrul I al acestui an, prin dezbaterile și dialogurile profesionale ce au avut loc, au fost evidențiate preocupările, formele și mijloacele folosite pentru dezvoltarea și optimizarea actului de lectură, conturându-se, totodată, responsabilitățile ce revin bibliotecilor în perioada ce urmează.

Astfel, bibliotecarii au avut posibilitatea: să vadă modul cum colegii de la bibliotecile gazdă își organizează fondul de publicații ; ce întreprind pentru crearea unei ambianțe plăcute în interiorul bibliotecii ; să studieze documentele de programare a activității (reprezentanții ai Bibliotecii Județene au prezentat unele concluzii desprinse din studierea programelor de activitate, pe anul 2000, ale bibliotecilor comunale), precum și cele de bibliotecă (ce se referă la evidența și circulația publicațiilor) ; să audieze informări privind activitatea desfășurată pentru realizarea principalilor indicatori biblioteconomici.

Dialogul profesional stabilit pentru acest semestru s-a referit la *Biblioteca publică, instituție cu valențe majore în animația culturală locală*, bibliotecarii prezentând activitățile organizate în acest interval de timp și cele ce sunt programate pentru acest an. Dezbaterile au avut în vedere

concepțiile teoretice și modalitățile practice cuprinse în diverse lucrări de specialitate ce se referă la acest domeniu, cea mai importantă fiind *Animația culturală în bibliotecile publice* (autor, dr. Gheorghe Buluță), apărută sub egida Centrului de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură, în seria *Caietele bibliotecarului* (de altfel, toate cele 9 numere apărute sunt de un real folos, prin actualitatea lor, pentru cei ce lucrează în domeniul bibliotecar).

În programele derulate la cele 7 centre metodice au figurat și activități diverse de animație culturală, participanții reținând pentru bibliotecile unde lucrează aspectele metodice de pregătire și organizare a acestora. Activitățile au fost axate pe principalele aniversări și comemorări (în perioada la care ne referim, au vizat în principal sărbătorirea a 150 de ani de la nașterea lui *Mihai Eminescu*), prezentându-se contribuția unor scriitori, oameni de cultură și știință la dezvoltarea spiritualității naționale și universale.

Redăm activitățile culturale desfășurate (în afara celor ce se referă la pregătirea profesională, enunțate mai sus):

Voinești (21.04.a.c.). Bibliotecar : Marcela Brașoveanu. Au participat bibliotecari din comunele Căndești, Bărbulețu, Dragomirești, Malu cu Flori, Mănești, Tătărani, Văleni Dâmbovița.

Cu acest prilej, s-au aniversat 85 de ani de la nașterea, în această comună, a omului de cultură *Vasile Florescu* (nume ce îl poartă biblioteca), date semnificative din creația acestuia prezentând prof. Victor Petrescu și Serghie Paraschiva, de la Biblioteca Județeană Dâmbovița.

Cornățel (11.05.a.c.). Bibliotecar: Ilona Bucuroiu. Au participat bibliotecari din comunele Băleni, Comișani, Cojasca, Bilciurești, Crevedia, Cornești, Butimanu, Bucșani, Finta, Dobra, Niculești.

S-a desfășurat medalionul literar *Tudor Arghezi*, urmat de recitalul poetic *Cântare omului* interpretat de elevi ai Școlii generale din comună.

Fiind prezente și autoritățile locale, s-a sugerat să se atribuie bibliotecii comunale numele lui *Christache Georgescu* (istoric, istoric al culturii, publicist) născut în comună.

Uliești (15.05.ac.). Bibliotecar: Maria Preda. Au participat bibliotecari din comunele Cobia, Crânguri, Vișina, Morteni, Mătăsaru, Mogoșani, Șelaru, Hulubești, Ludești, Petrești, Dragodana, Gura Foi, Valea Mare.

A fost desfășurată o activitate culturală dedicată

aniversării nașterii lui *Mihai Eminescu*. Despre personalitatea marelui poet au vorbit scriitorii Marin Ioniță și Tudor Cristea (ambii, fii ai comunei), Victor Petrescu și Serghie Paraschiva (de la Biblioteca Județeană «Ion Heliade Rădulescu» Dâmbovița), Andrei Călinescu, prof. Școala Uliești. A urmat o audiție pe disc (romanțe pe versuri eminesciene) și vernisajul expoziției de grafică a creatorului local Gheorghe Ion.

Corbii Mari (18.05.ac.). Bibliotecar: Elena Din Baicu. Au participat bibliotecari din comunele Răcari, Brezoaiele, Conțești, Sălcioara, Slobozia Moară, Odobești, Poiana, Tărtășești, Ciocănești, Costești Vale, Branște, Lungulețu, Potlogi.

În pregătirea bibliotecarei și a profesoarei Albu Gheorghita a avut loc medalionul literar *Tudor Arghezi*, evocându-se contribuția scriitorului la dezvoltarea culturii naționale. Sub genericul *Cântare omului*, elevi ai Școlii generale au interpretat un montaj literar-muzical, fiind recitate poezii reprezentative din creația argheziană.

Vârfuri (24.05.a.c.). Bibliotecar: Elena Dobrescu. Au participat bibliotecari din zona orașului Moreni, respectiv comunele Valea Lungă, Vișinești, Iedera, I. L. Caragiale, Ocnîța, Gura Ocnîței, Dărmănești, Răzvad.

Cu această ocazie a avut loc o activitate dedicată *Zilei eroilor*, din programul acesteia menționăm: evocare privind semnificația sărbătorii, întâlnire cu veterani de război, montaj de versuri *Eroi au fost, eroi sunt încă*, expoziție de carte *Eroii neamului în literatura națională*.

Buciumeni (13.06.a.c.). Bibliotecar: Steluța Iorga. Au participat bibliotecari din zona orașului Pucioasa, respectiv din comunele Pietroșița,

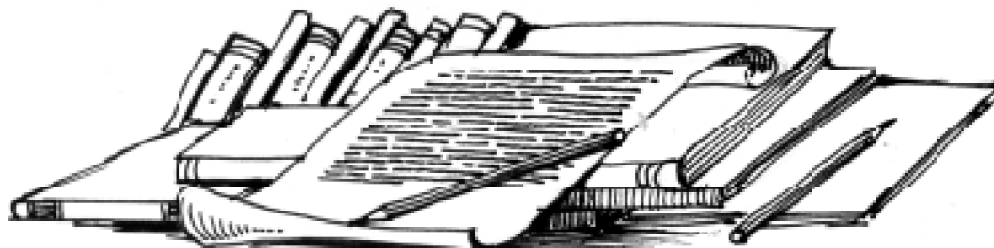
Moroieni, Brănești, Bezdead, Moțăieni, Runcu, Glodeni, Vulcana Băi.

Participanții au aflat unele date din monografia comunei prezentată de prof. Elena Comșoiu și învățătorul Gheorghe Chivescu, după care au asistat la o activitate culturală dedicată aniversării zilei de naștere a lui *Mihai Eminescu*. În cadrul simpozionului *Eminescu, geniu al spiritualității naționale*, scriitorul târgoviștean George Coandă și profesorii Serghie Paraschiva (Biblioteca Județeană «Ion Heliade Rădulescu»), Ion Sorin Ivașcu (directorul școlii din comună) au evocat personalitatea poetului. Elevi ai școlii din comună au prezentat recitalul poetic *Eminescu, luceafărul poeziei românești*. S-a vernisat expoziția de carte și ex-libris *Eminesciana*.

Produlești (06.07.a.c.). Bibliotecar: Mihaela Voicu. Au participat bibliotecari din comunele Doicești, Aninoasa, Șotânga, Ulmi, Lucieni, Gura Șuții, Văcărești, Nucet. Simpozionul prilejuit de aniversarea zilei de naștere a lui *Mihai Eminescu* a fost susținut de Serghie Paraschiva (Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu”), preotul Nicolae Anton și Mihaela Voicu, bibliotecar. A urmat montajul literar-muzical „*Eminescu – luceafărul poeziei românești*” și au fost audiate înregistrări pe disc ale unor romanțe pe versuri eminesciene.

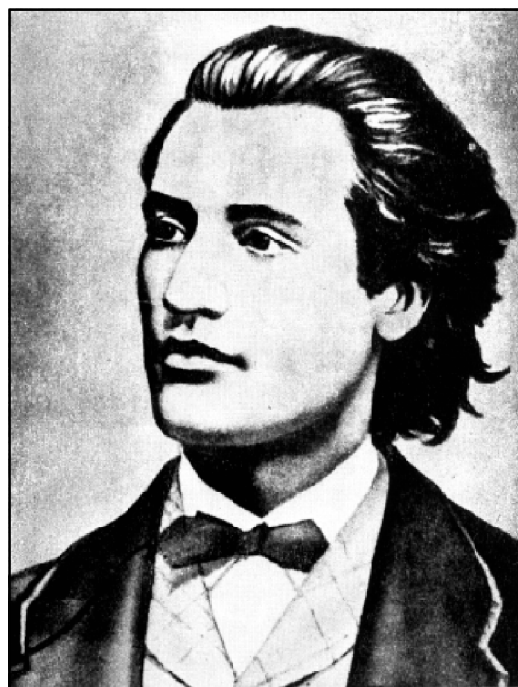
În perioada următoare avem în vedere îmbunătățirea și diversificarea activităților ce le vom iniția în centrele metodice, eficiența lor dorind să o vedem în dezvoltarea lecturii publice, în satisfacerea optimă a cerințelor și opțiunilor de studiu, documentare și recreere a populației din comunele județului Dâmbovița.

Florin Dragomir

PATRIMONIUM

Anul acesta, declarat anul Mihai Eminescu, ne-a oferit posibilitatea organizării unor activități semnificative dedicate aniversării celor 150 de ani de la nașterea geniului spiritualității românești. În revista noastră aducem un omagiu memoriei poetului, inserând câteva pagini ce ilustrează personalitatea, frumusețea și perenitatea creației sale.

Ideologia bardului la Heliade și Eminescu

Într-un articol intitulat *Statua lui Eliad*, publicat în *Timpul*, 1881, Eminescu revenea nuanțând unele considerații destul de tranșante, pe care le făcuse anterior (*Momente*, Curentul de Iași, 1877 ; *Notițe biografice*, *Timpul*, 1880) la adresa lui Ion Heliade Rădulescu. Dacă, în 1877, Eminescu aproape „bagateliza” poezia înaintașului său, caracterizată, după părerea lui de atunci, de o „limbă pocită”, rod al unor „abstracții, pe jumătate teologice, pe jumătate sofisticate”, în 1881 era de cu totul altă părere, și anume că poetul ca și gânditorul sunt ignorați pe nedrept și ar trebui să li se facă dreptate, căci Heliade „a inaugurat atât reforma limbii literare de azi, pe care i-o datorăm în mare parte lui, precum și reforma socială. Ca literat și politic, scria Eminescu, dacă *n-a creat opere nemuritoare* (s.n.), desigur că a fost promotorul cel mai arzător al tuturor mișcărilor generoase și a avut, ca nealtul, o influență determinantă asupra caracterului culturii române”. Plecând de aici, se naște aproape reflex întrebarea : când a fost Eminescu sincer în ceea ce-l privește pe înaintașul său ? Când l-a glorificat în *Epigonii* sau în oda *La Heliade* (1867), socotindu-l „părintele literaturii române”, ori când se arăta destul de rezervat cu poezia lui alunecată, după părerea sa, încă din 1845, pe o „direcție greșită”, de natură să-i umbrească și întunece cotele unui talent apăsător ?

Scrișă la tinerețe, poezia *La Heliade* conservă concepția romantică incipientă a lui Eminescu cu privire la idealul său poetic și atestă, pe de altă parte, nevoia de modele a unui spirit vizionar. Heliade era pentru Eminescu la acea vârstă a avântului plenitudinar, a viziunilor imaginare, *bardul* cu care

ar fi vrut să semene („Ruga-m-aș la Erato, să cânt ca tine barde”), admirat și prețuit mai cu seamă pentru lira sa apollonică, ce cântă nu de iubire, ci de mărire, aprinzând în sufletul tânărului poet, prin exemplul său de *poeta vates*, nemuritorul foc al Vestei. *Adevărat părinte al nației*, Heliade, cântat și într-o altă odă, scrisă de Eminescu la moartea acestuia, în 1872, este văzut ca un călăuzitor al poporului – un Moise care știe să citească și să înțeleagă glasul istoriei *peste timpuri* : „Un stâlp prin chinuire un drum ne-a arătat. / O arpă de aramă cu coarda temerară / Trezi-n sufletul nostru simțire de bărbat, / Ca glasul Providenței din stinsele decade, / Astfel s-auzi glasul-ți, bătrâne Eliade !”.

Heliade reprezintă pentru Eminescu modelul poetului profet, luptător inspirat de muze și zei în lupta avântată pentru emanciparea nației și înflorirea geniului ei.

Este evident că Eminescu cunoștea și prețuia cum se cuvine ideile umanitariste ale lui Heliade exprimate de acesta în *La Schiller, Traducătorul lui Victor Hugo* și cu osebire în *Poezia*, cu privire la rolul poetului și misiunea acestuia ca bard iluminat : „Virtutea prin puterea-mi devine o ființă ; / Ca zeu pre pământ are și templu și altar ; / Și vițiul, din contra, din neagra locuință, / Cu soarta lui de rele, e fătul lui Tartar. // Istoria prin mine ia chip, se-nființează, / Și libertatea mumă a fericirii fac ; / Eu timpului dau aripi, prin mine el visează, / Și-n candida fecioară eu pacea o prefac *Poezia*”. Deși prolix, Heliade exprima în *Poezia* concepția sa romantică despre morala superioară a poetului, luptător împotriva viciilor, apărător al libertății, făuritor și purtător de stindard al păcii universale. În viziunea lui Heliade, poetul

trebuia să fie, prin verbul său, catalizatorul tuturor faptelor nobile și idealurilor mărețe ale poporului său, energia activă în stare să galvanizeze forțele nației ce se vor ridica în lupta justițiară împotriva minciunii și acțiunii distructive a puterii „politice” universale : „Când îl ascultă lumea întregă / Și verbu-i lumea convinge, leagă, / Ca libertatea lumea să înțeleagă ; / Atunci ca centru universal, / Ca un gigante se poate pune / În capul Lighei, ca să adune / Popolii mizeri ce vor răpune / Dreptul minciunii, drept infernal (*Traducătorul lui Victor Hugo*)”. Poetul devine aici profetul (bardul) care *înaripează timpul* său, conducând mulțimile spre un absolut, cum mai spuneam, moral ; exemplul și modelul scriitorului valah în plan imaginar fiind Schiller, adevărat titan al înfruntării cu adversitățile de tot felul – erou în conștiința umanității trezită la realitate ; obiect al admirației fără rezerve a istoriei lumii („Cântați vergini, dreptatea / Ș-a Terrei împărțire, / Dați parte la poet : / Cântați azi libertatea / Și-a omului mărire, / Onoare la profet ! – *Odă la Schiller*”).

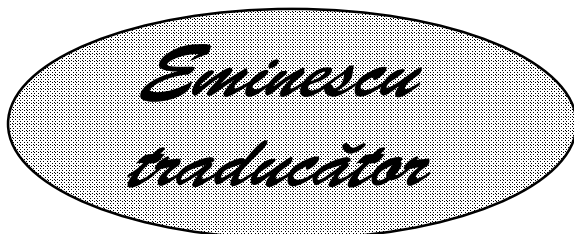
Eminescu a fost cucerit de avântul revoluționar al modelului de poet romantic heliadesc, și cu osebire cred de menirea sacră pe care înaintașul său o atribuia *poetului conducător revoluționar* al poporului său în lupta acestuia pentru emancipare, în care rol Heliade însuși s-a ilustrat exemplar. „Dacă în *Epigonii* veți vedea laude pentru poeți ca (...) Mureșean ori Eliade, îi scria Eminescu lui Iacob Negruzzi într-o scrisoare datând din anul 1870 (anul elaborării, de altminteri, a poeziei amintite), acelea nu sunt – sublinia el – pentru meritul intern al lucrărilor lor, ci numai pentru că într-adevăr te mișcă acea naivitate sinceră, neconștientă cu care lucrau ei”. „Idea fundamentală e comparațiunea dintre lucrarea încrezută și naivă a

predecesorilor noștri și lucrarea noastră, trezită dar rece. Prin operele liricilor români tineri se manifestă acel aer bolnav, deși dulce, pe care germanii o numesc *Weltschmerz*. Predecesorii noștri credeau în ceea ce scriau, cum Shakespeare credea în fantezmele sale ; îndată însă ce conștiința vine că imaginile nu sunt decât un joc, atunci, după părerea mea, se naște neîncrederea sceptică în propriile sale creațiuni”.

Eminescu a iubit la Heliade, dincolo de rezervele ce privesc anumite aspecte ori neîmpliniri ale poeziei lui, figura emblematică a bardului în înțeles romantic, văzut ca depozitar și învățător al ruinelor istoriei, oracol, în același timp, al viitorului nației sale. Heliade se confundă la Eminescu cu dimensiunile timpului mitic al descătușării de energii și ilustrare a virtuților exemplare ale nației, în care credința sinceră și avântul revoluționar al poetului însuși, pe fondul neputinței contemporanilor lui Eminescu de a conferi lumii un sens superior, sunt de natură să etaleze mai curând *cununa de laur a bardului bătrân*, în slujba focului sacru al vetrei străbune, decât ghirlanda lirei *vibrande de iubire* a Afroditei...

Eminescu a descifrat exact și a prețuit în realitate exemplar „enigma” *plină de-nțeleș* a celor două atribute ale spiritului heliadesc : „De mi-ar permite-Apollon s-aleg dintre cunune, / Ghirlanda n-aș alege-o de flori plâpânde, june, / Ci falnica cunună a bardului bătrân ; / Eu n-aș alege lira vibrândă de iubire, / Ci ceea ce falnic îmi cântă de iubire, / Cu focul albei Veste aprinde al meu sân (*La Heliade*)”.

Stefan Ion Ghilimescu,
istoric și critic literar

Textele oferite cititorilor prin apariția volumului *Mihai Eminescu, Opere, XIV*, conținând traduceri filozofice, istorice și științifice, sunt de natură să contribuie la luminarea personalității luceafărului poeziei noastre dintr-o perspectivă cu totul aparte.

Premisa de la care trebuie să pornim în aprecierea acestor texte este faptul că ucenicia la „aspra școală a traducerii”, cum a fost numită activitatea respectivă de către un scriitor contemporan, constituie, prin rigorile la care se supune în mod deliberat traducătorul, dovadă de netăgăduit nu numai a aspirației spre perfecțiune, ci și a intuirii fără greș a drumului celui mai direct, dar și mai dificil spre împlinire, atât sub aspectul formal, cât și în ceea ce privește adâncimea conținutului.

Să încercăm o scurtă analiză a constituirii acestor

două fețe ale operei eminesciene, așa cum se conturează ele din textele traduse.

Fragmentele istorice traduse din Hurmuzachi și tipărite încă în timpul vieții, precum și manuscrisele scoase la iveală mai târziu, dovedesc efortul lui Eminescu de a pătrunde în tainele limbilor sanscrită, greacă, latină, paleoslavă, dar și italiană, franceză, engleză, la care se adaugă, desigur, germana.

Prin intermediul lor, poetul voia să-și apropie nu numai lucrări de beletristică, ci și de teorie literară, istorie, filologie. Dincolo de aceasta, fragmentele traduse și comentariile legate de teoria statului și a vieții sociale, teoria culturii, economie, politică, științele naturii, aveau menirea să formeze suportul concepției sale, ideilor profunde care se decantau în cristalul versurilor.

Vastitatea lecturilor lui Eminescu îl determină pe Alexandru Oprea, cel ce semnează biografia intelectuală a poetului, să discute noțiunea de „enciclopedism”, pornind de la aprecierile lui George Călinescu referitoare la necesitatea studierii coordonatelor culturii acestuia „în spiritul adevărului și cu pietate care să nu degenereze în caricatură”. Corpusul lucrărilor editate acum poate susține cu

argumente reale o asemenea cercetare. Indiferent de domeniul examinat, concluziile rămân de același tip cu cele formulate, de exemplu, de către academicianul A. Avramescu după cercetarea manuscriselor ce reflectă studiile de matematică și fizică ale poetului, preocupările acestuia pentru diversele ramuri ale cunoașterii umane depășesc limitele obișnuite ale unui filozof. Ele sunt, am adăuga, preocupările unui poet-filozof care încearcă să recreeze achizițiile teoretice într-o viziune personală și, pentru a sublinia odată în plus măsura titanismului său, se cuvine amintit faptul că toate aceste cunoștințe au fost dobândite într-o perioadă foarte scurtă de timp, preocupările de acest gen, ca și întreaga sa activitate, curmându-se la o vârstă când pentru mulți abia se precizează drumurile cunoașterii și ale creației.

În privința celuiilalt aspect, al formei traducerilor, problema trebuie privită, iarăși, pe ambele fețe: pe de o parte, a disponibilităților afective și intelectuale de care a dat dovadă poetul, abordând texte atât de variate, pe de altă parte, a contribuției pe care această trudă benedictină a avut-o, la rândul ei, asupra desăvârșirii expresiei poetice în creațiile sale originale. Eruditul cercetător Petru Creția, responsabilul filologic al volumului de traduceri, conchide în „lămuririle asupra ediției”, că Eminescu a fost un „traducător cu totul ieșit din comun” : talmăcirile sale par gândite și scrise direct și prompt în românește, într-o românească stăpânită magistral, indiferent de domeniul cercetat, de registrul stilistic al textului original.

Exemplele cele mai concludente sunt frazele ger-

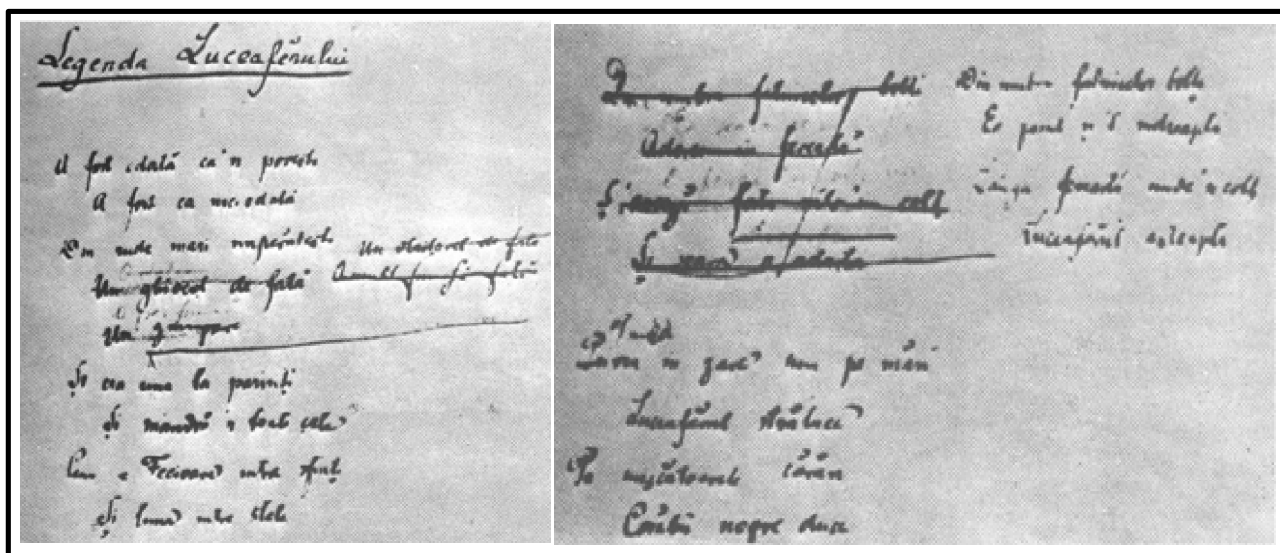
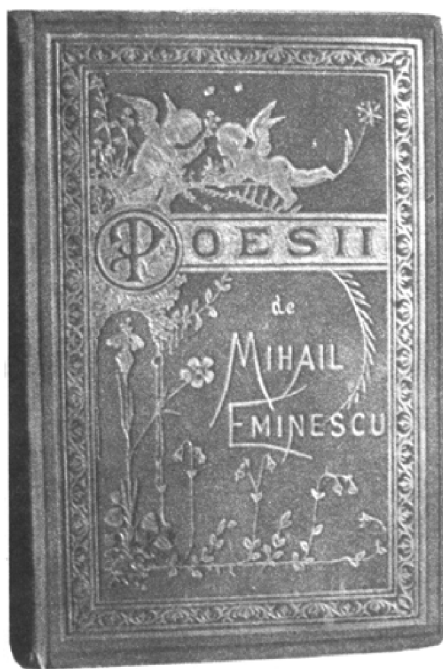
mane care deși sunt, în general, lungi și cu topică total neobișnuită pentru vorbitorul de limbă română, „îi erau instantaneu transparente în structura și în sensul lor, oricât de dificile”. Totuși, o traducere spontană, fără ajutorul instrumentelor uzuale, fără reveniri și completări nu este de conceput și transcrierea științifică

a manuscriselor este edificatoare în acest sens : ștersături, modificări, variante, serii sinonimice, probând toată munca sa istovitoare. Absența unui limbaj filozofic și științific bine încheșat creează, la un alt nivel, dificultățile întâmpinate de vechii cărturari care deplângeau „strâmtoarea” limbii. Căutarea echivalentului potrivit, necesitatea păstrării echilibrului între litera și spiritul textului original, dorința de a crea o versiune accesibilă și cursivă îl obligă pe traducător să studieze în amănunțime lexicul și structura gramaticală a limbii sale, să experimenteze ritmuri și registre noi, să caute inedite posibilități de combinație, într-un cuvânt să-și desăvârșescă propriile-

disponibilități și intuiții lingvistice și să-și disciplineze activitatea creatoare.

Poezia lui Eminescu ilustrează convingător aceste adevăruri. Alături de traducerile din literatură și publicistică, cele editate prin grija harnicului colectiv care a fost condus de regretatul Petru Creția (Aurelia Creția, Dimitrie Vatamaniuc, Anca Costa-Foru, Gheorghe Mihăilă, Amita Bhowe) dau noi contururi imaginii *omului deplin al culturii noastre*.

Prof.dr Petre Gheorghe Bârlea,
Universitatea „Valahia” Târgoviște

EMINESCU – ISTORIC NAȚIONAL

Eminescu nu este doar *Poetul Național*. Conform acelei aprecieri encomiastice pe deplin îndreptățite a lui George Călinescu, care-l vedea pe *Poet* în postura de homo universalis sau a aceleia a lui Constantin Noica în care i se acordă înalta statură de „*omul deplin al culturii românești*”, extrăgând, din aceste laudații, o altă ipostază a celui născut în chiar meleagul de baștină a lui Nicolae Iorga, putem spune, fără să greșim, că Eminescu este și *Istoric Național*. Căci Xenopol, Iorga și Eminescu alcătuiesc „triumviratul” de aur al istoricilor naționali, acel „triumvirat” moldav, care ne-a lăsat într-o modernă maieutică a conceptelor și analizelor cele mai evocatoare și emoționante, dar și rațional științifice, tablouri ale destinului și mersului istoric românesc.

De ce, Eminescu, *Istoric Național* ?

Răspunsul vine de la sine pentru oricine are curiozitatea și răbdarea acribică a cercetătorului : publicistica istorică a *Cărturarului*. Pentru că Eminescu este un *Cărturar* și încă unul de primă mână, influențat benefic – prin cele învățate ca student la Viena și Berlin – de la catedră de doctrinarul Dühring, acel mare filosof lovit de-o replică incomprehensivă a lui Engels, dar și de lecturile din Hegel, cel care a gândit istoria ca pe un imens tablou de schimbări și de fapte conform concepției sale așezată în ecuația teză-sinteză-antiteză, ca și din Schopenhauer cu a sa lume văzută ca voință și reprezentare, dar, oarecum și de tutorele său spiritual, Maiorescu, adept al rigorismului germanic și al evoluționismului spencerian, el își va fi format ca redactor atât la „*Curierul de Iași*”, dar și cât a lucrat la „*Timpul*”, propria viziune asupra istoriei românilor, cu deosebire fiind inițiatorul în acest domeniu, al unei adevărate „*direcții naționale*”. De unde i se trage - la detractorii săi rebarbativi de astăzi, unii supuși deja ubliabilității - acuzele de „naționalist” sau acea perfect absurdă de precursor al... „fascismului”. A-l macula pe Eminescu pentru că și-a iubit cu ardoare neamul și patria apărând dreptul românilor la a fi în istorie este ca și cum a-i sparge iconostasul unei biserici.

Spuneam că-mi asum tranșanta etichetare de *Istoric Național* a lui Eminescu, a acestui leonardodavincian spirit faber. Tablourile sale istorice pe seama trecutului, dar și a contemporaneității sale, sunt incitante, el nu cade pradă remitologizării miturilor istorice naționale. El le analizează și le restituie într-o lumină lucidă. De pildă, chiar față de Xenopol și Iorga, Eminescu este primul istoric care ne oferă o revelație în ciuda faptului că istoriografia românească de după ultimul război mondial, căzând în capcana teoriei „luptei de clasă” lapidează un mare act săvârșit de Mihai Viteazul : binecunoscuta sa

„legare de pământ”. Eminescu arată clar că actul voievodului a privit țărâniea flotantă și nu pe moșneni și răzeși într-un moment când populația țării era supusa invaziilor străine venite cam din toate punctele cardinale. „Legătura” aceasta – de fapt de inspirație vest europeană - a fost justificată și utilă intereselor naționale ale românilor.

Dar să cităm – argument forte la etichetarea mea de *Istoric Național* – din câteva articole semnate de Eminescu în „*Curierul de Iași*” și „*Timpul*” și demonstrația va fi, de bună seamă, indubitabil făcută.

În articolul „*Periodul al doilea...*” („*Curierul de Iași*”, anul IX, nr. 108, 1 octombrie 1873 și nr. 109 din 3 octombrie) găsim această pertinentă interpretare asupra domniei lui Grigore Ghica :

„*Periodul al doilea al istoriei moderne, de la încheierea războiului de treizeci de ani până la revoluția franceză, se caracterizează prin întemeierea puterii statului în persoana monarhiilor. Oriunde un monarh zicea „L'État c'est moi”, el avea concursul populațiilor, sătule de rapacitatea multiplă a sutelor de mii de mici tirani feudali. Acești reprezentanți ai libertății absolute, ai liberului veto, a ruinat statele unde ei conduceau afacerile, pe când ideea monarhică, deprinzând comodele caste ale evului mediu la muncă, au consolidat statele unde ea a domnit și le-a dat puterea uriașă pe care o au astăzi în Europa...*”

În această vreme a ideii monarhice cad cele două domnii a lui Grigore Ghica Voievod (...) Vrednic reprezentant al principiului monarhic și fiu al unui secol bogat în caractere mari, el pricepuse că puterea Domnului nu poate sta în dreptul său de a dicta legi și de a stoarce stări, ci că acea putere se răzîmă pe bună stare a populațiilor. Pentru întâia dată i se spune birnicului pentru ce plătește dare, întâia dată slujbașii țării sunt priviți ca atari (iar nu ca privilegiați) și trebuie să muncească pentru leafă, să nu ieie mită, să nu facă hatâr, prin urmare aicea vedem apărând serviciul statului în locul vechiului serviciu al evului mediu...”

Însă, pizmuit de boierii dinăuntru și pizmuit și din afară de diplomația austriacă și de puterea suzerană, pentru că a protestat la Înalta Poartă, amenințând-o chiar pentru vânzarea Bucovinei, peste capul său, Vienei imperiale la 1774, își va pierde capul printr-un asasinat odios pus la cale de împărat și sultan. Eminescu scrie cu amărăciune și tristă premoniție :

„*O țară unde toți poruncesc și nimeni n-ascultă, o țară unde antiteza întru partide se preface în adevărată dușmănie, unde domnul n-are puterea să-i împace (...) o asemenea țară e menită de a fi pradă vecinilor ei*”.

Premoniția istoricului Eminescu o resimțim ca pe un frison și astăzi.

În excepționalul articol „Memorialul Comitetului...” („Timpul”, anul VII, nr. 242 din 4 noiembrie, 1882), Eminescu reușește o persuasivă descriere a „descălecatului” țărilor românești; de aceea o redăm pe larg :

„Până la sfârșitul sutei a XV-a românii sînt în Ardeal și Țara Ungurească unul din elementele cele mai considerabile în viața politică. Trăind sub voievozi proprii și sub legile lor proprii, fără amestec din partea Ungariei, ziditori și apărători de cetăți, pururi buni ostași, epoca de aur din țările noastre, începută cu Mircea și încheind cu Ștefan cel Mare, e o epocă de aur și dincolo. Românii sînt atît de numeroși în munții Ardealului încît fragmente ale populației Maramureșului fondează sub Dragoș statul Moldovei, fragmente din ținutul Făgărașului, Țara Românească. Cine vrea să-și facă o idee de energia cu totul elementară a aceluia popor să considere că, optzeci de ani după fondarea ei, Moldova ajunge din colțul Țării de Sus până-n Nistru și la Cetatea Albă, Țara Românească într-o sută de ani până-n Dobrogea și pe întreg malul drept al Dunării. E epoca aceasta care în Ardeal produce pe Voievodul Iancu cum îi zic baladele române și slave, pe Ivan Huniad Corvin”.

Interesantă cu totul mi s-a părut poziția *Istoricului Eminescu* față de participarea României la războiul balcanic din 1877 – 1878. Iată cum comentează el – surprinzător chiar și pentru unii istorici și patriotarzi înflăcărați – evenimentele:

„Nu amintim că răspunsul tunurilor noastre reîncepe o istorie al cărei fir se rupsesse de două veacuri aproape, că armata românească începe în acest moment a călca pe urmele vestigiilor războinici din neamurile Mușatin și Basarab (...) A reaminti faptele trecutului, ar însemna să ațîțăm și mai mult mândria națională, atinsă până-acum în mod destul de violent de Turcia. Din contra, vom lăsa încă cultul așezat pe cronicile noastre și vom atrage atenția cititorilor în altă parte de unde ni se pare a veni pericolul.

Nouă ni se pare că Turcia joacă azi față de noi rolul unui agent provocator. Căci, într-adevăr, ce interes ar avea Turcia să-și adaogă între dușmani o oștire, în parte bine organizată, de 100 000 de oameni ? (...). La cea dintâi privire aceste acte de provocare (ale otomanilor – n.n.), cari în caz normal ar fi contra interesului Porții și

contra bunului simț, trebuie să ni se pară suspecte și ascunzând intenții mai adânci, mai greu de întrevăzut (...). Poate că avem vecini cari n-ar fi tocmai nemulțumiți dacă ne-ar vedea istovindu-ne puterile cu greu adunate într-o luptă în contra turcilor, o luptă a cărui rezultate favorabile pentru noi s-ar putea prezice cu ușurință. Poate că tocmai siguranța că trupele noastre ar repurta victorii fără valoare face ca unul din stimații vecini ai țării să nu privească cu neplăcere indignarea și avântul nostru războinic”. (Austro-Ungaria – n.n.; „Curierul de Iași”, anul X, nr. 45, 29 aprilie 1877).

O astfel de interpretare comentariu își va fi găsit validarea în lucrările Congresului de pace de la Berlin din 1878:

Ostentațiunile cu împărățiile cele mari sînt bune ? Nu, zicem noi, pentru că împărății (...) ei se ceartă, ei se-mpacă, iară noi, ținînd parte când unuia când altuia, ne discredităm când la unul când la altul și când ar fi pe împăcate sînt în stare să ne privească ca pe un obiect de compensație (...) Tur-vur se certau împărățiile, de gândeai c-o să se prăpădească lumea, și, când colo, ce aruncară la gura lupului ? (Rusia – n.n.). Basarabia. Geaba n-am vrut război, ori geaba l-am vrut, tot pe pielea noastră s-au împăcat lucrurile ; pe-a noastră și pe-a turcului, sărmanul, care-a plătit și cui n-a fost dator para frântă”. („Bătuți pe toată linia...” în „Timpul”, anul V, nr. 69, 25 martie 1880).

Cum nu ne-am propus, deocamdată, un studiu exhaustiv asupra *istoricului Eminescu*, aceste exemple cred că sînt suficiente și convingătoare pentru argumentarea subiectului pus în discuție. Pentru a-i contura o imagine cât

Mormântul lui Ștefan cel Mare de la Putna

mai completă, redăm și câteva cugetări istorice în substanța lor, de o insolită actualitate:

„Deci condiția civilizației statului este civilizația economică”; „Cine va urmări bine firul istoriei va observa că toate reformele și revoluțiile numite politice au o origine socială, că războaiele au cauze economice”; „Un popor, ca și un copac și ca oricare altă ființă organică, nu poate înainta decât din sine însuși, decât dezvoltându-și treptat aptitudinile și puterile sale innăscute”.

Da, așa grăit-a Eminescu. Așa gândit-a ilustrul Cărturar Eminescu, corect și apodictic. Eminescu *Istoricul Național*.

George Coandă,

membru al Academiei Româno-Americană de Arte și Științe

ION POPESCU-RUNCU
reprezentant al spiritualității
dâmbovițene

Se împlinește anul acesta un sfert de veac de la trecerea în neființă a unuia dintre poeții, folcloriștii, compozitorii dâmbovițeni mai puțin cunoscuți pe aceste meleaguri, *Ion Popescu*, care în semn de prețuire pentru comuna natală și-a adăogat la onomastic, toponimul Runcu¹.

De altfel, în lumea compozitorilor este cunoscut sub numele de Ion Runcu, așa cum și-a semnat o parte din opera poetică și muzicală.

Este născut în satul Runcu-Dâmbovița, la 1 decembrie 1901, ca prim băiat al preotului satului, Alexandru Popescu-Nicolaescu. Un alt frate, ce va purta numele tatălui, Alexandru (n. 1905), este autorul de mai târziu al „*Catagrafiei județului Dâmbovița*” la 1810².

Provenit dintr-o veche familie de preoți runceni, Ion Popescu va urma cursurile școlii primare în sat, pe cele secundare și universitare (teologice) la București, făcându-se remarcat de colegii și profesorii săi pentru pasiunea cu care aduna producții folclorice sau pentru compozițiile sale. Este îndrumat și sfătuit de distinsul compozitor Ionel Brătianu să urmeze cursurile Conservatorului, secția compoziție, obținând în acest sens o bursă de studii în capitala Bulgariei, Sofia (termină cu excepțional acel prestigios Institut de învățământ superior).

Ca preot paroh al Bisericii Române din Sofia, organizează Școala primară pentru copiii românilor de aici, al cărui director și profesor a fost mulți ani. Conduce totodată un cor de prestigiu din care făceau parte și artiști ai Operei bulgare, cor ce a prezentat concerte în localități din Bulgaria, România, Grecia, Iugoslavia, interpretând o serie de bucăți muzicale compuse de el, ce aveau ca temă dominantă folclorul românesc.

Culegător de folclor, prelucrător al acestuia, poetul și compozitorul Ion Popescu-Runcu realizează o serie de compoziții corale, străbătute de geniul muzical popular, trecute prin filtrul sensibilității sale, specifice

regiunii de munte.

Lucrările corale, cu tentă retorică și moralizatoare îl situează pe poziția de apărător al celor mulți și asupriți. Reprezentative ni se par compozițiile corale : *Musca*, *Meșterii*, *Șapte babe blestemate*, *Doina haiducească* ș.a. Artiști ca Mircea Buciu, Dumitru Scurtu de la Opera Română i-au interpretat o parte din aceste lucrări, precum și alte formații corale, printre care Corul Învățământului din Târgoviște, care a avut în repertoriu *Doina haiducească* (solist, preotul Ion Vătășescu).

În afara numeroaselor bucăți corale laice, al căror textier și compozitor a fost, Ion Popescu Runcu este și autorul unor imnuri, al unor cântări religioase interpretate de corul Patriarhiei Române. De altfel, o perioadă a și fost dirijorul acestuia.

Ca poet și patriot român, compozitor autentic, s-a făcut cunoscut prin oratoriul istoric cu titlul inițial „*Balada vremurilor străbune*”, devenit apoi „*Din vremuri străbune*” (compus din două părți, pentru cor mixt, soliști și acompaniament de pian, având text și motive melodice populare la care a lucrat ani în șir). A fost publicat în anul 1966, în revista „*Biserica Ortodoxă*”³. În această operă sunt prezentate geneza, continuitatea și durabilitatea poporului român pe acest teritoriu carpato-danubiano-pontic.

Personajele oratoriului sunt : *Craiul munților* (identificat cu regele

Decebal, erou al dacilor) ; *Feciorașul Râmului* (Traian) ; *Crăiasa Plaiului* (Dochia, fiica lui Decebal care nu este alta decât Dacia) ; mai apar un povestitor, corul pe șase voci, pianul etc. Oratoriul este format din două părți cu șaisprezece capitole ce formează un tot unitar, având subtitluri : *Feciorașul Râmului* ; *Din bucin, bucina* ; *Ruga Craiului* ; *Ruga Feciorașului* ; *Încununarea* ; *Imnul mirilor* ; *Orații* ; *Pacea* ; *Imn de slavă* ș.a. Fiecărui capitol al oratoriului îi corespunde o perioadă istorică a poporului român: în prima parte este descrisă legendar nașterea poporului nostru când Feciorașul Râmului (Traian), porni spre Dacia „să-și găsească soață”, dar, aici, întâmpină opoziția lui Decebal (Craiu munților) care-i atrage atenția că fără luptă nu poate s-o ia pe Dochia (Crăiasa). În versuri : „Iată mare c-a pornit / Feciorașul Râmului, / Soață să-și găsească și să se-nsoțească, / Cu zâna Raiului, Crăiasa Plaiului”. Sosirea Feciorașului la curtea Craiului este vestită prin buciom, râmleanul se adresează Craiului : „C-am umbla la vânătoare, / După mândră căprioară /

prea frumoasa ta fecioară / și ți-o cer să-mi fie mie / Soață pe vecie”. Craiul îi răspunde : „Mândra zână a Plaiului / Soață bună că va fi / Celui ce l-o birui / Pe stăpânul muntelui / Craiul mândru-al codrului”. Este vorba de ultima luptă dintre daci și romani din anul 106 e.n. în urma căreia romanii cuceresc capitala Daciei, Sarmisegetuza, întâmpinând o rezistență îndelungată a autohtonilor. După lupta dintre cei doi, în care dau dovadă de istețime, putere, rezistență, combatanții invocă, ca în basmele populare, intervenția naturii, a soarelui, promițând fiecare câte ceva.

Craiul : „Arde, soare, pârjolește, / Pe râmlean mi-l prăpădește / Numai cuibul mi-l păzește”.

Feciorașul : „Soare, soare, frățioare / Potolește din dogoare / Ți-oi da geana zorilor și mireasma florilor, / Ți-oi da roua câmpului, Lacrima izvorului”.

Crăiasa : invocă soarele să-i apere pe amândoi că „Amândoi, soare, mi-s dragi, / Rogu-te să mi-i împaci”.

Lupta continuă, Craiul simte că va fi învins și cere ajutorul munților, apelor, codrului, animalelor care-l cunosc dar este părăsit și atunci i se adresează Feciorașului (lui Traian) : „Ia ce vrei, ți-am dat cuvânt / Dar de cât m-oi da înfrânt / Mai bine cenusă-n vânt”. (Se știe că Decebal a preferat să se sinucidă decât să fie prizonier al romanilor). În partea a doua, pe text și motive melodice libere se arată întemeierea leagănului strămoșesc, a poporului român, evoluția acestuia și avatarurile în decursul veacurilor. Feciorașul Râmului vestește din buciul lumii întregi biruința și își împletește viața cu a Crăiesei-Dochia (de reținut că este vorba de Dacia cucerită și colonizată). Neamul Dochiei și al Feciorașului se înmulțește : „Ca iarba câmpului / Cât stelele cerului” urându-li-se „Să temeluiască și să-nfăptuiască, Țară Românească”, căreia Dumnezeu a blagoslovit și dăruit acestei țări,

poporul român „Sănătatea fierului, agerimea șoimului / Murmurul izvoarelor și rodul ogoarelor / Pajiștea colnicelor, tainele poienilor / Bogăția turmelor, nesfârșitul codrilor și belșugul munților”. Acest nou popor trăia în tihnă „Știindu-se stăpân, pe datina și-tinsul pământului străbun”.

Evoluția poporului român va fi tulburată de „hoarde vrăjmașe” care : „Spre el se abătură furtuni și vijelii / Ce voiau să-l smulgă din vatra părintească / Și-n patru zări de lume cătau să-l risipească”. Lupta este crâncenă. Poporul român își apără pământul străbun, nelăsându-se nimicit, robit sau dislocat : „În casa strămoșească, poporul adunat, / În strai de sărbătoare cu voia celui Înalt / Acum răsună iarăși din munte până-n luncă / Și slava către Domnul și vesel zvon de muncă”.

Oratoriul, considerat o frescă a muzicii românești în care predomină folclorul, în special al plaiurilor natale, se înscrie printre operele valoroase românești, apreciate de specialiștii români și străini.

În momentul când i se interpreta de către corul Patriarhiei o *Odă* dedicată Bisericii Ortodoxe, firul vieții sale se întrepruie (4 decembrie 1975).

Prof. *Mihai Gabriel Popescu*

Note:

1. Mihai Gabriel Popescu, *Memoria dascălilor noștri*, Târgoviște, Editura Macarie, 1998, p. 86.
2. Alexandru A. Popescu-Runcu, *Catagrafia județului Dâmbovița la anul 1810*, Târgoviște, Tipografia „Viitorul”, 1936.
3. Ion Runcu, *Balada vremurilor străbune*, în „Biserica Ortodoxă”, an LXXXIV, nr. 11-12, 1966, P. I-CXLVIII.

Căminul Cultural Runcu

UN POET DÂMBOVIȚEAN PUȚIN CUNOSCUT : GEORGE DOBRESCU

Considerăm că publicarea acestor rânduri, în care vom evoca un nume puțin cunoscut de către cei care s-au interesat de trecutul cultural al acestui județ – numele învățătorului George Dobrescu, de mult plecat dintre cei vii – constituie o îndatorire de a valorifica orice moștenire demnă de trecut, care să aibă încă și astăzi o rezonanță spirituală.

George Dobrescu s-a născut la 30 decembrie 1893¹ în satul Bănești aparținând astăzi de comuna Sălcișoara, nu departe de comuna Bolovani (în fosta plasă Ghergani), ca fiu al învățătorului Ion Dobrescu și al Mariei, născută Nițoi.

Cursul primar l-a făcut în comuna natală ; apoi a urmat clasele gimnaziale la Târgoviște (probabil la Gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu”) ; termină cursurile învățământului mediu din vremea aceea la o școală normală din București².

Funcționează apoi ca învățător în satul Bănești până în anul 1935, când se stinge din viață - răpus de tuberculoză - la vârsta de numai 42 ani.

În perioada cât a fost dascălul copiilor din satul natal, George Dobrescu a avut o permanentă preocupare pentru formarea unei culturi temeinice și, în același timp, pentru aducerea unei contribuții deosebite atât la înflorirea școlii românești, cât și la cinstirea patrimoniului cultural moștenit de poporul din care făcea parte.

Pentru a justifica afirmațiile de mai sus, arătăm că autorul acestor rânduri a avut ocazia să vadă, prin anii 1942 – 1943, bogata și frumos întreținută – pe acea vreme – bibliotecă personală a lui George Dobrescu, care, din păcate, ulterior s-a risipit fără urmă.

De asemenea, demnă de amintit este colaborarea sa împreună cu învățătorii Amuza Ghișescu și Alexandru Popescu, la publicarea unor manuale școlare (o geografie a județului Dâmbovița). Din datele precise pe care le-am cules³, rezultă că aceste manuale s-au reeditat mulți ani la rând, fapt ce denotă valoarea lor didactică la vremea respectivă.

În sfârșit, tot din date oficiale pe care le-am cules, s-a putut stabili că George Dobrescu a cules folclor din satele dâmbovițene, în special unele creații populare mai rar întâlnite (ex.: descântece), fiind premiat pentru culegerile sale.

Alte amănunte biografice le-am dedus din câteva fotografii și bilete găsite la familia sa, documente care, coroborate cu datele din „Istoricul Regimentului 22 Infanterie”⁴, unitatea militară care își avea garnizoana în trecut în orașul Târgoviște, duc la concluzia că în timpul campaniei armatei române în Bulgaria (1913), George

Dobrescu a participat la aceasta și a legat prietenii cu tinerii din țara vecină. Tot în lucrarea amintită găsim precizarea că într-o subunitate a Regimentului de infanterie, plecat din Târgoviște pe frontul din Ardeal în 1916, se afla și plutonierul T. R. (termen redus) Dobrescu George, care era comandant de pluton.

În caietele sale de poezii, despre care vom vorbi în continuare, se află indicate locuri din nordul județului (Bolboci) și din Ardeal (Botfal, Comana de Sus), pe unde a trecut tânărul învățător-poet, aflat sub arme, împreună cu regimentul său. De amintit că parțial drumul parcurs de unitatea lui George Dobrescu coincide cu cel din cartea „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” a lui Camil Petrescu, mobilizat atunci ca sublocotenent de rezervă în același regiment.

În luna noiembrie 1916 George Dobrescu scrie o poezie din care rezultă că muza care l-a inspirat era o soră de spital, ceea ce ne face să credem că în timpul campaniei s-a îmbolnăvit și a fost internat într-un spital.

În afară de aceste puține date biografice nu știm altceva decât că George Dobrescu și-a format o cultură superioară, cunoscând câteva limbi străine (sigur, limba franceză,

din care a tradus), iar în caietele sale sunt indicații că avea cunoștințe de limba engleză, de latină și chiar de limbă arabă.

La moartea lui au rămas peste 20 caiete de versuri, ce au stat multă vreme în păstrarea scriitorului Radu Petrescu⁵, caiete pe care le deținem. Caietele, cuprinzând în exclusivitate versuri, toate datate, sunt scrise în perioada 1918 – 1928 și sunt întocmite de mâna poetului – purtând diferite titluri și moto-uri (în românește, sau în alte limbi – franceză, engleză, arabă) și având diferite numere, care par să indice un început de selecționare în vederea unei eventuale încercări de publicare. Majoritatea versurilor lui George Dobrescu sunt de factură lirică, inspirate de femeia iubită, de natura care-i învăluie trăirile și de obsesia morții care apare ca motiv liric nu rareori întrerupt de izbucniri frenetice de dragoste de viață. Lirica lui erotică e uneori naivă, cunoscându-se influențe de lectură (mai ales cea eminesciană): „Tu ești atât de sfântă și crudă”. Aceste versuri din tinerețe se schimbă mai târziu în închegări mult mai reușite. Natura e mereu prezentă în versurile lui George Dobrescu încadrând stările lui de dor sau de melancolie, ca în această strofă cu ecouri apropiate de D. Anghel:

„Se vestejește frunza și palidă-i grădina,

S-au ofilit în glastră garoafa și verbina,
În aer trec curențe aprinse-de pustie
Cântând un imn de moarte sărmanei flori târzii”.
(„Se veștejește”, 29.VII,1921)

Întâlnim în caietele sale și câteva portrete reușite, ca acela al surorii de caritate, o poloneză ce l-a îngrijit probabil într-un spital de front:

„Înaltă, mândră, dreaptă și senină,
Își face apariția-n salon
Și toată-mbrăcămintea-i într-un ton
Un alb strălucitor, ca de hermină.

Pășește-ncet, tot mai încet, abia,
Și ochii, de sub blonda bogăție,
Scânteie o splendidă ironie
Spre cel ce-ar încerca a-i măsura”.

(„Celei ce m-a învățat Crasovinia”)
sau cu un incisiv ton satiric:

„Cu ochii lui de vulpe, cu fața de mongol,
Înfipt de două arcuri în formă de picioare,
Cu frunte-ngustă, fruntea unui lapon de Pol,
Ai crede că-i ocașul scăpat din închisoare”

Spațiul nu ne îngăduie să cităm o serie de versuri din care se desprinde profilul unui poet de o sensibilitate deosebită, ale cărui vibrații lirice capătă nu rareori întruchipare de autentică valoare literară.

Nu putem însă omite că, în afară de poezia erotică, de pastel și portret, în caietele lui George Dobrescu găsim și versuri cu pregnantă notă socială, ca acestea:

„Mizeria aleargă pe stradă până-n zori,
Femei cu față pală, de timpuriu bătrâne,
Pășind din poartă-n poartă să cumpere o pâine,
Pe care le-o refuză grozavii vânzători”
(„Celor care vin”)

În această tonalitate sunt scrise și strofele din 29 august 1916, când tânărul poet se afla pe front, în Ardeal:

„Se sparg în înălțimi șrapnele multe
Și împrejurul nostru lumea geme,
Dar nimeni nu arată că se teme
Și nimeni nu încearcă să le-asculte.

Sărman țaran cu boarfele-n spinare
Aleargă spre pădure în neștire
Cu fețele întinse de-ngrozire,
Se-ngrămădesc cu gândul la scăpare.

Cu ce nădejde ne-așteptau, sărmanii !
Speranța lor s-a-mprăștiat în lună.
Tot mai departe izbăvirea sună
Și cine știe ce-or aduce anii ?”

Această poezie exprimă compasiunea poetului pentru țărani care fug îngroziiți de spaima bombardamentelor, după ce se gândiseră la început numai la aspectul nobil al războiului, acela al eliberării și nu la teribilele lui consecințe – bombele, distrugerile, moartea.

Pe măsură ce George Dobrescu este măcinat de boala necruțătoare ce avea să-i aducă sfârșitul, lirica lui devine din ce în ce mai dezolantă, de un dramatism uneori profund, amintind adesea de maladia versurilor simboliste ale contemporanilor săi:

„Bolnave-s versurile mele
Și-n lumea lor se întrețes
Stigmatul miilor de stele
Și-al nebuniei înțeles.”

(„Versurile mele”, 1928)

Totuși, uneori poetul are izbucniri pătimașe de dragoste de viață:

„Trăiască viața, cântul și femeia
Și florile ce-n cale ne răsar”

(„Trăiască viața”)

Soare și umbre, sete de viață și apăsare a morții, dragostea fierbinte și decepții copleșitoare, tot acest amestec de trăiri a făcut ca sufletul să-i fie într-o permanentă vibrație pe care el a încredințat-o cu fidelitate caietelor de versuri, cum însuși spune în poezia „Te voi închide”, poezie cu caracter testamentar pe care o cităm integral:

„Te voi închide-acum între cartoane,
Caiet în care-n strâmte forme-am strâns,
Cum strâng avarii, ceasuri fericite
Și zilele-n care lacrimi calde-am plâns.

Comoară scumpă, tu, între coperte,
Să nu mi-o pierzi, amarnic să mi-o ții,
În versurile scrise cu-al meu sânge
Iubirea și durerea-s pururi vii.

De vor vedea sau nu lumina
Eu nu știu, ci odată-ntr-un târziu
Le va citi o inimă asemenea
Și va-nțelege, când eu n-am să fiu.”

Referitor la aspectul formal al poeziilor lui George Dobrescu putem afirma că acesta ni se dezvăluie ca un bun versificator – a compus de la șansonete până la poezii în vers alb, pline de muzicalitate – uneori influența versului popular fiind evidentă. Rimele, nu totdeauna facile și niciodată forțate, produc câteodată efecte remarcabile. Limba, de o limpezime deosebită, nu suferă din cauza prezenței celor câtorva cuvinte franceze sau engleze, uneori introduse în text, alteori constituind titlul.

Din scurta prezentare pe care am făcut-o – credem că poezia și, în măsura datelor cunoscute, activitatea didactică și cea de folclorist a lui George Dobrescu – fiu statornic al plaiurilor dâmbovițene – merită să atragă atenția celor care vor să cunoască profund tradițiile de cultură ale județului nostru.

NOTE:

1. Actul de naștere nr. 1 din 1 ianuarie 1894, înregistrat la Primăria comunei Bolovani, menționează că „Gheorghe I. Dobrescu s-a născut alaltăieri la ora 2 înainte de amiază în casa părinților săi din comuna Bănești nr. 47.”

2. Nefiind în posesia altor documente, în afara actului de naștere susamintit, ne rezumăm la câteva date biografice culese de la familia lui G. Dobrescu.

3. cf. fișier Biblioteca Academiei Române.

4. Istoricul „Regimentului III Dâmbovița nr. 22”, București, Editura Socec, 1930.

5. Radu Petrescu, autorul romanului „Matei Iliescu” și al volumului „Proze”, fost elev al Liceului „Ienăchiță Văcărescu”, coleg de școală cu fiul lui George Dobrescu.

Theodor Nicolin

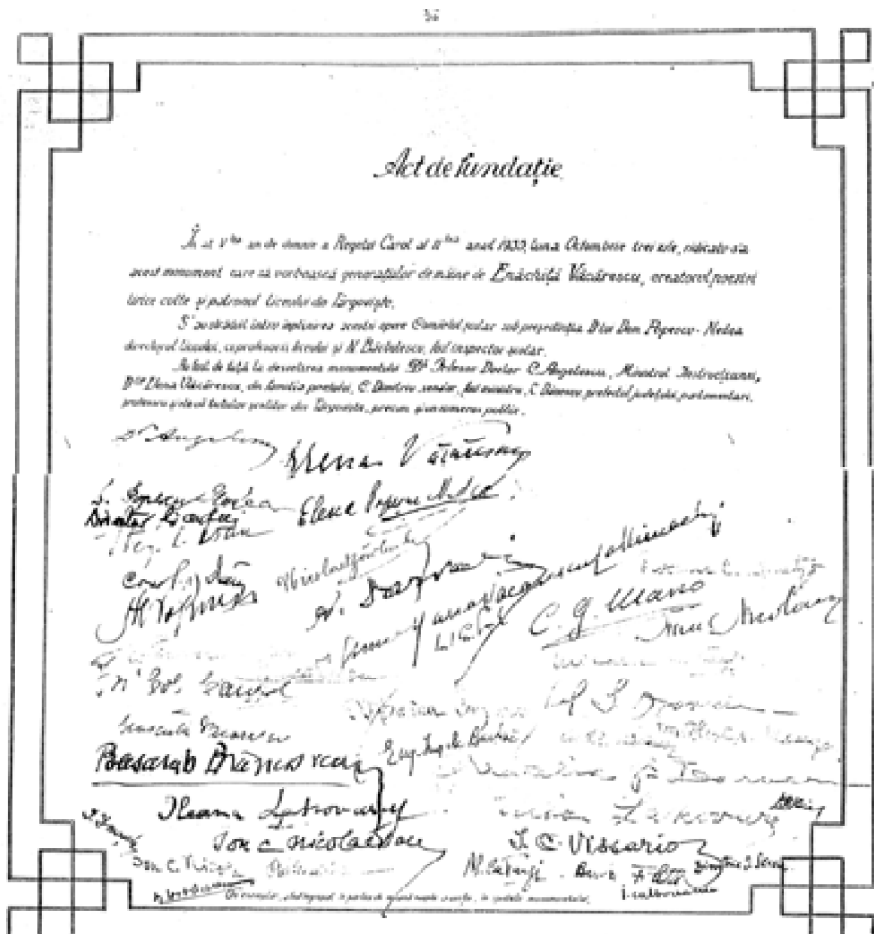
DEZVELIREA BUSTULUI POETULUI IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU

Acum aproape 65 de ani, într-un climat de efervescență culturală, la Târgoviște, s-a dezvelit bustul poetului Ienăchiță Văcărescu, operă a cunoscutului artist plastic Vasile Blendea, care a trăit cea mai mare parte a vieții la Târgoviște.

Solemnitatea a fost onorată de o serie de personalități de frunte ale vieții politice și culturale de nivel național sau local, alături de un numeros public. Amintim prezența printre participanți a unor nume reprezentative : Elena Văcărescu, dr. Constantin Angelescu, ministrul Instrucțiunii Publice, senatorul C. D. Dimitriu, Alexandrina Cantacuzino, Ana Văcărescu Calimachi, scriitorul I. C. Vissarion, prințul Basarab-Brâncoveanu.

Actul de fundație pe care îl reproducem mai jos a intrat în posesia Direcției Județene Dâmbovița a Arhivelor Naționale prin bunăvoința domnului arhitect Cornel Ionescu, care a făcut o importantă donație de documente.

Prof. *Pârvan Doberin*,
Direcția Județeană Dâmbovița
a Arhivelor Naționale

Din istoricul presei școlare dâmbovitene

Istoria presei școlare în România, ca factor distinct al culturii naționale, începe încă din prima jumătate a secolului trecut când apar în Transilvania primele reviste școlare în contextul unui proces de dezvoltare a conștiinței naționale și a gândirii pedagogice, de adâncire a rolului limbii române ca limbă a culturii și unității naționale.

Datele documentare ne atestă că primele asemenea reviste au apărut la Blaj – unul din cele mai vechi centre școlare românești – reprezentând de regulă, o societate de lectură sau literatură a elevilor. Astfel a apărut „Aurora”, prima revistă școlară menționată până acum, editată de societatea de lectură „Aurora” din care nu ni s-a păstrat nici un număr, ci numai câteva lucrări extrase de N. Pauleti. La Cluj, în 1844, apare revista „Diorile pentru minte și inimă”, redactată săptămânal în manuscris pentru elevii clujeni, iar unele numere multiplicat ajungeau până la Târgu-Mureș și în alte orașe transilvănene. Ideea program a revistei era propovăduirea culturii căci „numai cultura va scăpa pe români și cultura numai națională poate fi”. Revista scrisă cu litere latine s-a păstrat doar în cinci numere din perioada 1845 – 1846 la Biblioteca Academiei Române cuprinzând articole, studii, lucrări în versuri, proză etc.

În ambianța politică de după 1848, odată cu reorganizarea școlilor pe baze noi apar și alte reviste, din care amintim „Viorelele Junimei studioase din Blasium” (1860), sub redacția lui Aron Densușeanu, viitorul profesor universitar, „Speranța” (1875), „Dacia ferice”, „Filomele” (1876 – 1900), foaie beletristică și științifică, în care au apărut studii de istorie, folclor, s-au publicat poezii originale, nuvele, schițe, toate de o reală valoare educativă și instructivă. La Brașov este semnalată revista „Conversațiuni”, la Sibiu „Musa” (1872-1907), la Oradea „Diorile Bihorului” (1859), la Arad „Speranța”, la Beiuș „Muza română” (1868), la Caransebeș „Progresul” (1867), la Năsăud „Muza someșeană” etc.

Deși în această perioadă mijloacele materiale erau foarte reduse, cenzura severă, iar numărul de elevi români destul de scăzut, revistele literare redactate de elevi constituie o dovadă concretă a dragostei tineretului nostru din toate timpurile pentru cultura românească, pentru progresul social, politic, economic și cultural, evidențiindu-se totodată cu pregnanță unitatea de limbă și cultură a tuturor românilor.

Cercetarea și valorificarea acestor publicații denotă și faptul că revistele școlare ale elevilor au fost prima școală a creației beletristice, patriotice și

științifice a multor reprezentanți de seamă ai culturii naționale românești. În coloanele lor și-au făcut ucenicia scriitori, oameni de știință, luptători pentru emanciparea socială și națională a poporului român, pentru făurirea și desăvârșirea unității noastre politice, personalități ca : Al. Papiu-Ilarian, Augustin Bunea, Ioniță Scipione, Demetriu Radu, Miron Pompiliu, Ioan Slavici, George Coșbuc, Ion Agârbiceanu, Vasile Goldiș, Iuliu Hațieganu, Mihai Eminescu etc.

Odată cu începutul secolului XX presa școlară se generalizează în toată țara, apărând cu intermitențe până la începutul celui de-al doilea război, dar tematica și conținutul lor nu mai au întotdeauna acuitatea imperativelor majore caracteristice secolului al XIX-lea.

La Târgoviște primele reviste școlare – din care nu ni s-a păstrat nici un număr – sunt semnalate înaintea primului război mondial, la Liceul „Ienăchiță Văcărescu”, unde circulau sub formă de manuscrise, fiind redactate de elevii liceului, membrii ai unei societății de literatură, care își valorificau și puneau în circulație încercările literare proprii.

Prima revistă tipărită apare la Liceul Militar de la Mânăstirea Dealu în numai 5 numere între 16 decembrie 1918 și 19 mai 1919, constituind de fapt o culegere de prelegeri didactice structurată pe discipline ca istoria, geografia, filozofia, știință etc. Dat fiind cadrul și problematica restrânsă în care autorii, profesori ai liceului, făceau traduceri sau simple transcrieri fără contribuții personale, revista nu poate fi considerată o prezență editorială de succes în procesul de educare a tinerelor generații, cu atât mai mult cu cât era lipsită de aportul acesteia.

În schimb, în aprilie 1919 la inițiativa unui comitet de elevi sub conducerea profesorului Ion Diaconescu apare „Vlăstarul”, revistă tipărită a Liceului „Ienăchiță Văcărescu”. Editată cu posibilități proprii într-o perioadă de lipsuri materiale sever marcate în primii ani de după război și de dezinteresul autorităților locale de a o susține, revista a apărut cu o periodicitate bilunară până în anul 1926, constituind o manifestare culturală a elevilor și profesorilor, un mijloc de răspândire a științei și culturii, de depistare și încurajare a tinerelor talente. În numărul 1 din aprilie 1919, un fost elev, membru al colegiului de redacție, sublinia sensurile și necesitățile editării unei reviste școlare în condițiile în care „... după 2 ani de amară despărțire în care mai toți am suferit, unii împrăștiați în Moldova, alții rămași la casele lor, ne-am găsit iarăși adunați în acest oraș. Toți cei care au mai făcut cel puțin un an la

liceul de aici, înainte de război, știu că se începuse o intensă activitate mai ales pe tărâm literar : se țineau întruniri literare, se citeau cărți din biblioteca liceului, se începuse darea la iveală a câtorva reviste redactate de elevi... Războiul a suprimat-o. În acest fel nu am pierdut numai prin faptul că această activitate a stagnat, ci și prin faptul că mulți din factorii ei nu mai sunt cu noi. Apoi marea și frumoasa bibliotecă a liceului nu mai există, a fost distrusă. Toate aceste considerații și multe altele ne îndeamnă să reîncepem această activitate noi, cei rămași, profesori și elevi îndemnându-ne puterile de muncă pentru a putea compensa lipsurile aduse de acest război”.

Și, într-adevăr, ani de-a rândul, revista „Vlăstarul” a constituit un statornic atelier de creație și educație a elevilor și profesorilor contribuind la mișcarea culturală atât pe plan local, cât și în țară, unde era cunoscută prin schimburi de publicații. Aducând printr-o tematică variată și judicios echilibrată contribuții originale, multe inedite, revista a valorificat în paginile ei o serie de probleme de certă valoare științifică și literară. Astfel s-au făcut studii și comunicări axate pe teme de istorie locală, aducându-se o serie de date noi privind tradițiile luptei pentru libertate și independență națională, deziderat multiseclar al poporului nostru.

Alte contribuții vin să întregească prin memorii și aduceri aminte ale celor care fuseseră contemporani cu clasicii literaturii române (Delavrancea, Vlașuță, Raicu Ionescu Rion etc.), diferite aspecte și opera acestora. S-a publicat mult folclor autentic din județul Dâmbovița, cules de către elevi, salvându-se din scurgerea vremii multe creații populare orale care astăzi nu mai circulă demult.

Târgoviștea cu trecutul și monumentele ei era de asemenea o prezență statornică în numerele revistei contribuind la educația patriotică, specific locală a elevilor ei, îmbinată armonios cu abordarea altor diverse domenii ale cunoașterii și educației. Nu lipsește nici cronică unor evenimente și manifestări culturale din școală sau oraș, dintre acestea unele consemnări fiind deosebite (concertul lui George Enescu la Târgoviște în 1919 – „eveniment venit să impulsioneze în modul cel mai plăcut publicul târgoviștean și să lase o amintire care nu se va șterge ușor”).

Un merit cultural important l-a avut revista prin cercul de literatură cărui i s-a afectat în permanență un spațiu considerabil, dând posibilitate elevilor să-și valorifice propriile încercări și creații de acest gen. Astfel, „Vlăstarul” a fost și prima publicație în care au debutat și și-au făcut ucenicia multe personalități viitoare ale culturii românești. În paginile ei au semnat ca elevi, printre alții, Maria Cunțan, Ion Ciorănescu, Alexandru Ciorănescu, Cicerone Theodorescu, Matei Alexandrescu, Traian Lalescu.

Un alt gen al presei școlare îl constituie revistele

profesionale și de specialitate sau sindicale ale cadrelor didactice constituite ca organe de presă ale unor instituții didactice menite să apere interesele slujitorilor catedrelor și, totodată, să valorifice tot ce avea mai bun și mai progresist învățământul românesc din acea perioadă.

În România primele reviste care ființau pe lângă „Asociația învățătorilor” apar în preajma primului război mondial, fiind semnalate la Timișoara („Școala bănățeană”, 1913) și Craiova („Gazeta școlii”, 1918). Urmând exemplul acestor județe unde asociațiile județene își aveau propriile lor organe de publicitate, învățătorii dâmbovițeni tipăresc în luna aprilie 1923, primul număr al revistei „Graiul Dâmboviței” sub conducerea lui A. Georgescu Gogoșoiu. Deși lipsită cu desăvârșire de ajutoare materiale oficiale, apariția ei fiind asigurată numai din abonamentele realizate de la cititori, revista reușește să se impună ca apariție editorială, fiind a treia în țară, după Timișoara și Craiova, cât și prin longevitatea atinsă printre cele 30 de reviste județene care au apărut în perioada interbelică. În pofida unor perioade tulburi de după război și în condițiile crizei economice care a afectat grav interesele corpului didactic din România, revista apare fără întreruperi timp de 20 de ani cu o periodicitate lunară.

În articolul „Să fim gata” apărut în numărul 23 din decembrie 1929 învățătorul Gh. Bucurică preciza programul de luptă al corpului didactic dâmbovițean pentru împlinirea năzuințelor și obiectivelor urmărite: „Este atât amar de vreme de când ne-am adunat și cu fiecare an am consumat toate mijloacele drepte și legale. Persoane oficiale au venit mereu, ne-au promis, ne-au lădat și cu atâtă ne-am ales. Călea legală am parcurs-o până la sfârșit. Acum, ne-am regăsit uniți înainte de a porni pe altă cale, cu alte mijloace”.

Catalizând prin cuvântul tipărit eforturile și unitatea tuturor învățătorilor din județ, „Graiul Dâmboviței” a avut reale și incontestabile merite în realizarea în cele mai multe secții ale Asociației învățătorilor, ale unor importante așezăminte culturale și economice sătești (Banca învățătorilor, Căminul învățătorilor etc.), continuând inițiativele unor tradiții mai vechi dintre care amintim prima societate economică din țară, intitulată „Țăranul” înființată, în 1892 la Pucioasa de învățătorul I. Diaconescu; cele dintâi bănci populare din România înființate în județul nostru (Bezdead, Voinești și Șerbănești); Societatea „Calitatea” (1888) pentru ajutorarea elevilor merituși dar săraci ș.a.

Revista nu a avut însă numai un program revendicativ pentru îmbunătățirea condițiilor de viață și muncă a cadrelor didactice.

În coloanele ei și-au găsit locul evocări, studii și recenzii de istorie națională și locală, geografie,

literatură și analize literare, știință și filozofie, opinii și metode analitice și pedagogice, profesionale precum și creații proprii în domeniul literaturii (Ion Calboreanu, Iosif Dumitrescu Pietrari ș.a.). Fără a avea întotdeauna pretenția unei ținute științifice academice învățătorii și profesorii noștri au scris cum s-au priceput mai bine, așa cum li s-a cerut în scopul și programul revistei de către Alexandru Gogoșoiu, în martie 1923, adică cu „obiectivitate, seriozitate și maturitate” reușind să facă din *Graiul Dâmboviței* un filon constant și fertil al culturii și educației școlare.

În ianuarie 1928 apare, tot la Târgoviște, o publicație cu profil asemănător, intitulată „*Glasul nostru*”, organ al solidarității corpului învățătoresc și apărarea intereselor profesionale, cu apariție lunară și tratând o problematică asemănătoare cu revista „*Graiul Dâmboviței*”.

În 1936 Asociația culturală a Liceului „Ienăchiță Văcărescu”, constituită în scopul de „a strânge într-un mănunchi pe toți școlarii care au darul scrisului și al creării de opere proprii” se prezintă publicului târgoviștean cu o nouă revistă intitulată „*Gânduri școlărești*” a cărei menire era „de a face legătura între lumea școlărească și cea publică”, așa cum sublinia programul revistei în numărul 1, din 1 noiembrie.

Revista a fost fondată de Ion Calboreanu, directorul ei fiind ales dintre elevii liceului. Era difuzată atât în liceu cât și la societăți și instituții din oraș și județ, existența ei fiind puțin durabilă. În aceeași perioadă apar în Găești : „*Cristalul*”, „*Sabarul*”, „*Litere*”, „*Alfa Literară*”, „*Șipot literar*”.

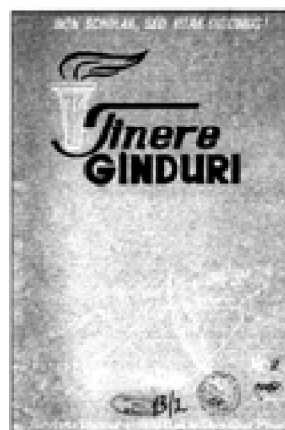
Mihail Ilovici, fost elev al liceului local, devine, la 19 octombrie 1930, directorul revistei „*Cristalul*”. Redacția s-a mutat după două numere la București, cel din aprilie 1932 (triplu) fiind și ultimul.

Revista „*Litere*” apare în noiembrie 1933, sub conducerea lui G. V. Ionescu, având printre colaboratori pe Mihail Ilovici, Iorgu Rut (G. V. Ionescu), Em. Dumitrescu, Puiu Mihnea (D. Moises, elev).

„*Alfa Literară*” apare din 25 martie 1933, transformându-se după nr. 5 – 6 în „*Șipot literar*” (nr. 7 din 15 aprilie 1933). Nefiind sprijinită material, fără aprobarea Ministerului, după puțin timp își încetează activitatea.

Evenimentele premergătoare și cele din timpul celui de-al doilea război mondial fac ca aceste preocupări în județul nostru să fie din ce în ce mai singulare.

Prof. *Elena Condrea*,
Școala nr. 12, Târgoviște

Tabletă
de scriitor

Confesiune

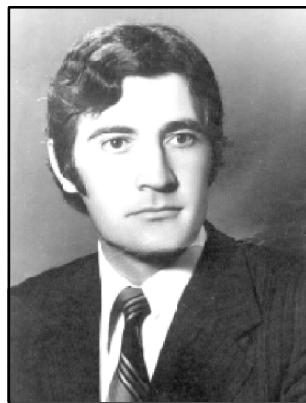

Târgoviștea, orașul meu de cântec și de destin, am purtat-o și o port mereu cu mine, oriunde m-aș găsi, până la trecerea în cealaltă lume. Poate chiar și după aceea, dacă va fi cu puțință și Dumnezeu îmi va înțelege rugămintea. Pentru că ea, Târgoviștea, pentru mine, înseamnă întoarcerea peste timp la copilărie, la adolescență, la tinerețe, în spațiul sufletului meu.

Aici am văzut, pentru prima oară, lumina zilei într-un perimetru fericit, lângă ruinele Palatului Domnesc și ale Turnului Chindia, pe vechea Cale Domnească, la Spitalul Județean, unde mama era soră medicală.

Anii copilăriei mele s-au înșirat pe răbojul vieții, ca pe o cale lactee nedeslușită, aspră, colțuroasă, dar însoțită, între fascinanta lume necăjită și cuminte a satului Butoiu de Sus, locul natal al mamei – și capitala Țării Românești, Târgoviște, unde nu m-am săturat niciodată să visez și unde mi-a înflorit adolescența într-o stare poetică ce mă însoțește și azi. Poate de aceea, în rarele incursiuni făcute pe meleagurile natale, mai târziu, am simțit senzația că sunt fără vârstă. Pentru că aici începe și tot aici se sfârșește lumea sentimentelor mele nemuritoare. Indiferent unde mă găsesc, în orice parte a țării, lumea aceasta mă urmărește cu uimire, ca o umbră luminoasă, tulburătoare. Pentru că, poate chiar fără să vreau,

Târgoviștea - între ieri și azi

Probabil mă aflam într-o profundă eroare, datorată lipsei de informație, dar mie nu mi-a plăcut, multă vreme, Târgoviștea. E drept că am cunoscut orașul târziu, după absolvirea facultății, în 1970. Venisem dintr-un București modern și fremătător, pe care nu voi înțelege niciodată de ce

l-am părăsit, și aveam de rezolvat niște formalități la Inspectoratul Școlar, în vederea instalării ca profesor în Găești. Orașul mi s-a părut sărăcăcios și pustiu, mort sub căldura sfârșitului de august. Clădirea în care se afla instituția amintită, una dintre puținele care se mai păstrează din vechiul „Lipscani”, era insalubră, cu holuri înguste și birouri sordide, cu podele scârțâitoare care-ți dădeau permanent senzația că se vor prăbuși sub tine. Mie, care cunoșteam bine adevărații Lipscani, străduța îngustă, plină de maghernițe în care se înghesuiau magazine cu de toate, mi se părea meschină și ridicolă ca orice imitație. Știu că unii au deplâns-o (și o mai deplâng, fără să-și dea seama că sunt prizonierii unui sentimentalism păgubos și vetust) dispariția. Eu personal eram îngrozit la ideea (care se mai vehicula) că relicva aceea grotescă și lipsită de confort se va păstra printre clădirile zvelte care făceau să se ghicească un alt oraș.

Sigur, nu mă lasă rece „ruinurile” și mă umplu și eu de un complicat fior când urc scările întortocheate ale Turnului Chindiei, când îmi închipui trăirile celor de odinioară. M-a tulburat și mă va tulbura totdeauna aventura umană prin timp. Am fost la Sarmizegetusa Regia, am frecat în palme boabe de grâu carbonizate în urmă cu aproape două mii de ani, am trăit neputința de a mă închipui în același timp dacul care se apăra și romanul care ataca. Am scris cândva despre asta. Aici, la Târgoviște, trecutul îmi este mult mai familiar, dar uneori apropierea prea mare orbește și nu mai observăm tainele ori frumusețile de lângă noi. Deși mai vizitasem Complexul Muzeal de la Curtea Domnească, am redescoperit, în urmă cu câțiva ani, totul cu o privire nouă, conducându-mi acolo niște rude din Transilvania. Propriu-zis am revăzut totul cu privirea lor proaspătă. Dar eu iubesc totuși Târgoviștea nouă.

Da, mă pierd și eu din când în când prin sălile Muzeului Tiparului și al Cărții Vechi Românești,

acel inefabil specific, inconfundabil al meleagurilor natale s-a fixat pentru totdeauna în memoria mea afectivă, ca o clipă de veșnicie între pământ și cerul neprihănit al adolescenței, al tinereții...

Ruinele Palatului Domnesc, Cârlova, Ion Heliade Rădulescu, poeții Văcărești, Grigore Alexandrescu, râul Ialomița cu toate morile lui, Mănăstirea Dealu, Mitropolia, Biserica Stelea, ctitorie a lui Vasile Lupu, al Moldovei, unde am fost botezat, primind numele de Alexandru, sunt existențe de care nu pot fi separat decât numai atunci când voi intra în veșnicia cuminte și firească a țărâniei. Și nici atunci ! Pentru că, toate acestea sunt coordonatele patriei mele de suflet, unica patrie, indivizibilă și de neînlocuit, Târgoviște, pe care niciodată nu am uitat-o, chiar dacă, de multe ori – poate chiar de prea multe ori – i-am rămas dator, ca un copil hoinar față de mama sa...

Iată de ce, cu un infinit de guri aș striga, dacă mi-ar fi în putere, pe toate drumurile, această confesiune de suflet până la trecerea mea în veșnicie, confesiune pe care o întăresc fără nici-un fel de reticență cu umila mea semnătură, drept garanție.

Alexandru Mircescu

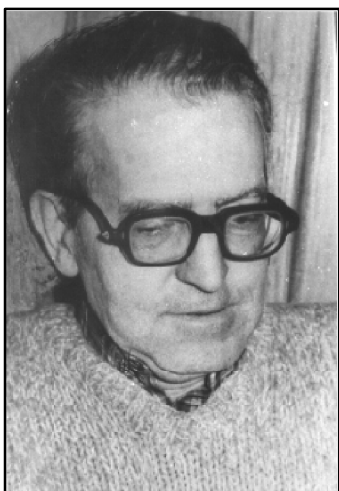
umplându-mă de boarea trecutului și de aroma de smirnă și tămâie a cărților vechi. Urc uneori la Dealu și mă reculeg în tăcerea peisajului și în austeritatea vieții monahale. Dar mie îmi place Târgoviștea de azi, cu arhitectura ei care a găsit un echilibru între vechi și nou, cu spații largi dintre clădirile din centru, poate cu prea multă piatră și cu prea puțină verdeață și apă - dar acestea sunt lucruri care se pot corecta. Inima mea bate cu orașul de astăzi, cu marile sale întreprinderi care poate vor redeveni, cu Universitatea ei tânără, o instituție de învățământ care, dacă și-ar spori cu adevărat prestigiul, ar schimba spiritualicește localitatea, cu marea ei bibliotecă unde cele două dimensiuni temporale – trecutul și prezentul – fuzionează în tinerețea măcar spirituală a cititorilor. Altfel, mi s-a părut întotdeauna că târgoviștenii trăiesc, mai ales în plan cultural, prea mult cu fața întoarsă spre trecut, într-o adorație perpetuă și smerită. Sunt prea smeriți, și aceasta pentru că smerenia e mai comodă decât o „despărțire creatoare”. Dar eu iubesc Târgoviștea de astăzi, orașul în care-mi regăsesc periodic confrății întru scris și visare. Confrăți pe care, de câte ori am ocazia (și iată că o am și aici), încerc să-i smulg din reveriile paseiste, întorcându-i cu privirile către prezent și chiar către viitor. Ruinurile sunt frumoase, dar eu iubesc clădirile care stau în picioare și freamătă de viață. Trăiesc acest sentiment fiind convins că trecutul nu poate fi slujit cu adevărat (și el trebuie slujit, căci ne trebuie ceva mai mult decât înscrisuri „pe boabe de mei, de porumb și de grâu care nu ni s-au păstrat”, cum zicea echivoc un poet) decât slujind prezentul. Altfel trecutul, oricât de prestigios, devine o „gaură neagră”, **blacke hole** în care suntem sorbiți fără să lăsăm nici o urmă.

Tudor Cristea

La aniversară

Alexandru George

Criticul, istoricul literar, prozatorul, traducătorul și ferventul publicist Alexandru George, a împlinit, în plină zodie a Berbecului (născut pe 6 aprilie 1930, la București), 70 de ani.

Numele de naștere George-Alexandru Georgescu.

Urmează școala primară în Capitală (1937 – 1941), apoi Liceul „Mihai Viteazul” continuat, din motive de sănătate, la „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, fiind întrerupt între 1946 – 1947. Frecventează cursurile Facultății de Filologie a Universității din București, pe care le abandonează după doar un an. Pentru a-și câștiga existența este mai întâi muncitor necalificat în construcții, desenator, referent tehnic la Institutul de Cercetări Științifice pentru Construcții (1951 – 1955). Apoi tehnoredactor la Revista „Metalurgia și construcția de mașini”; bibliotecar la Biblioteca Academiei Române (1959 – 1972). Aici își desăvârșește cultura printr-o activitate intensă de autodidact. Debut literar în 1969, la „Lucaefărul”, cu povestirea „Nocturnă” și la „Ramuri”, în același an, cu articolul „Parvenitul Pașadia”.

Debut editorial în 1970 cu volumele de nuvele „Simple întâmplări cu sensul la urmă” și „Marele Alfa” (monografie - eseu despre Tudor Arghezi).

Colaborează, de-a lungul anilor la „Lucaefărul”, „România literară”, „Viața Românească”, „Steaua”, „Convorbiri literare”, „Ramuri” etc. și revistele târgoviștene „Curier”, „Longitudini” și „Litere”.

Printr-o muncă stăruitoare, uneori epuizantă, dând dovadă de alese calități morale, își cucerește un loc binemeritat ca prozator, dar și ca eseist și critic literar.

Volumele de proză : „Clepsidra cu venin” (1971), „Simple întâmplări în gând și spații” (1982), „Caiet pentru...” (1984), „Dimineața devreme” (1986),

„Seara târziu” (1987), „Cinci sau chiar șase personaje în jurul unui autor” (1988), „Într-o dimineață de toamnă” (1989), „Oamenii și urbea” (1996), „Șapte povestiri fără una” (1997) precum și volumele de critică și istorie literară sau de estetică: „Semne și repere” (1971), „Mateiu Caragiale” (1987), „La sfârșitul lecturii” (1973), „În jurul lui E. Lovinescu” (1975), „La sfârșitul lecturii II” (1978), „La sfârșitul lecturii III” (1980), „Petreceri cu gândul și inducții sentimentale” (1986), „La sfârșitul lecturii IV” (1993), „Capricii și treceri cu gândul prin spații” (1994), „Caragiale, glose-dispute-analize” (1996), „În istorie, în politică, în literatură” (1997), susțin în totul afirmația de mai sus.

Totodată traduce din Ph. van Tieghem (*Marile doctrine literare în Franța*, 1972), Villiers de l'Isle-Adam (*Povestiri crude și insolite*, 1973 și 1980), Jean Starobinski (*Relația critică*, 1974), Remy de Gourmont (*Eseuri*, 1975), Salvatore Battaglia (*Mitografia personajului*, 1976), Emile Zola (*Saloanele mele*, 1976), Anatole France (*Viața literară*, 1978), Edmond și Jules de Goncourt (*Arta franceză a secolului al XVIII-lea*, 1979), Jean Pierre Richard (*Literatură și senzație*, 1980), Jean-Paul Sartre (*Greața*, 1980), Louis Houtecoeur (*Literatură și pictură în Franța în secolele XVII – XX*, 1982), Voltaire (*Secolul lui Ludovic al XIV-lea*, 1983), P. J. Proudhon (*Principiul artei și destinația ei socială*, 1986).

A realizat și antologii (*Masca – de proză fantastică românească*, 1982) ; *Proză umoristică românească*, (1985) sau ediții ale scrierilor lui V. A. Urechia, Pompiliu Eliade, Eugen Lovinescu.

Această istovitoare și temerară muncă i-a permis să trăiască, o mare parte a vieții, doar din scris, reabilitând, pe cât s-a putut în vremile pe care le-a trăit, noțiunea de scriitor profesionist.

Unele din creațiile sale sunt premiate : „Semne și repere” – Premiul Uniunii Scriitorilor pentru critică, 1971 ; „La sfârșitul lecturii III” – Premiul Asociației Scriitorilor din București, 1980 ; „Simple întâmplări în gând și spații” – Premiul Uniunii Scriitorilor pentru Publicistică, 1982 ; „Caragiale” – Premiul Uniunii Scriitorilor pentru critică, 1996 ; „Oameni și umbre” – Premiul Fundației „Cuvântul” și Premiul revistei „Convorbiri literare”, 1996.

Exigent, Alexandru George se autocaracteriza astfel „... sunt un literat care încearcă să transmită o experiență în primul rând trăită, dar încărcată de ecouri din trecutul nu prea îndepărtat și obținută (sau primită) prin colaborarea celor în mijlocul cărora am crescut”.

Deși polemist prin excelență, incomod deseori, adversar declarat al lucrurilor comune, Alexandru George este pentru cei care l-au cunoscut bine, un om de o mare distincție morală, cu o sensibilitate profundă la problemele existențiale ale semenilor săi.

O prietenie statornică a avut pentru Târgoviște, făcând, zeci de ani, parte ca invitat de onoare al juriului Festivalului de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor”, ce se desfășoară, fără întrerupere, din 1969, la Târgoviște.

Ca semn de înaltă prețuire și ca o încununare a întregii sale activități, un juriu național îi conferă cu prilejul ediției jubiliare (XXX) a Concursului Național de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor”, Premiul pentru Literatură al orașului Târgoviște.

Nu ne rămâne decât, ca la ceas aniversar, să urăm literatului, eruditului, dar mai ales omului de o mare sensibilitate și probitate morală, multă sănătate, noi împliniri ale temerarelor sale proiecte culturale și literare.

La mulți ani, maestre !

Victor Petrescu

Alexandru Mircescu

Poet, folclorist, publicist și prozator, Alexandru Mircescu este născut la 15 mai 1925 la Târgoviște, dintr-o familie de țărani. Din anul 1947 se stabilește definitiv în Râmnicu Vâlcea. Școala primară în satul Butoiu de Sus, județul Dâmbovița, locul natal al mamei sale. Studii secundare în Târgoviște, Turnul Măgurele și Râmnicu Vâlcea unde își ia și examenul de bacalaureat. Studii superioare incomplete (trei ani) la Academia de Muzică București. Absolvent al Facultății de Chimie Alimentară a Institutului Politehnic Galați (1964).

Întreaga viață și-a dedicat-o scrisului în care a crezut cu tărie dorind : „Cărți, numai cărți să zidesc prin destin : / Cuvântul e-n noi, frumusețe și leac...”.

Debut publicistic în revista „Izvorașul” (1940), în care mai târziu publică și folclor. Colaborează cu versuri, proză, articole diverse, foclor, eseu la revistele și ziarele vremii : „Albina”, „Academia”, „Cronica vâlceană”, „Evenimentul”, „Epigrama”, „Glasul Dâmboviței”, „Flacăra”, „Fântâna darurilor”, „Luceafărul”, „Ortodoxia”, „Urzica”, „Vâlcea”, „Vâlcea literară” ș.a.

Debut editorial cu volumul de poezii „Calea învierii” (poeme – 1944), despre care Aurel Tita spunea : „Poemele acestea, rostite tinerește și cu

talent, ca o rugăciune, au în strofe dure și tari în înțelesuri, mărturisirea unei credințe care stăruie în suflele ca un legământ înfricoșător. Credința în neamul nostru, în destinul lui arcuit peste azi, peste durerile ce trec. Fiecare poem constituie un strigăt, o rugăciune în care sufletul poetului zidește o așteptare plină de certitudini, încărcat de dorința legitimă a unui tânăr abandonat care luptă a se regăsi și afirma”. Urmează volumele : „Noul Adam” (1948) și cel de epigrame „Ciulinii”, apărut la Târgoviște în 1947, „Culoarea zâmbetului” (1968), „Lângă sunetul liniștii” (1978), „Ochii dimineții târzii” (1990), „Săptămâna oarbă” (1989), „Amurgul regăsit” (1994), „Dansul insomniilor” (1997).

Este prezent în antologiile literare : „Bună dimineața”, „Trepte”, „Oltul. Cozia și Mircea” și în antologiile de folclor : „Spune Argeș, spune tu” (folclor literar) și „Voioasă mi-e inima” (folclor muzical). Prezență activă în publicistica și viața culturală vâlceană și nu numai.

Mărturii critice despre autor și operă au semnat : Mihai Gafița, Mircea Pavelescu, Radu Albala, George Țârnea, Doru Moțoc, Costea Marinoiu, Mircea Enescu, Ion Soare, Arhimandritul Teofil Barbu, precum și o serie de istorici și critici literari târgovișteni (a se vedea „Dicționar de Literatură al județului Dâmbovița 1508 – 1998, autori Victor Petrescu și Serghe Paraschiva). Din 1994 colecția de manuscrise a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița s-a îmbogățit prin donația sa (cuprinzând 55 poezii, precum și caiete ale unor creații nedefinitivate).

Poezia sa, mai ales cea din tinerețe, dar nu numai, e o rugăciune, o credință în neamul său, în destinul acestuia peste timp, și un mijloc de reculegere și meditație morală. Credința sa e că : „Zidește nemurire din slova nestemată - / Ard mitice obsesii pe ceru-i fără moarte / Și-n zbor ne trece Timpul, Poetul – niciodată”, versurile închinat Luceafărului poeziei românești, Mihai Eminescu, caracterizând însă și propria-i creație. Sensibilitate, emoție estetică, experiență, crez poetic și uman.

La a 75-a aniversare, cele mai căduroase urări de sănătate, fericire și putere de muncă!

Serghe Paraschiva

Procesare computerizată: **Mariana Briceag**
Coperta: **Florin Dragomir**
Tehnoredactare: **Daniel Dumitru Stan**
Corectură: **Cornel Albuleț**

Revista a fost realizată la Editura **Bibliotheca**
Str. Nicolae Radian, Bl. KB2/3, Târgoviște,
cod. 0200, tel/fax 045.212241, CP 40, O.P. nr. 1
E-mail biblioth@romwest.ro

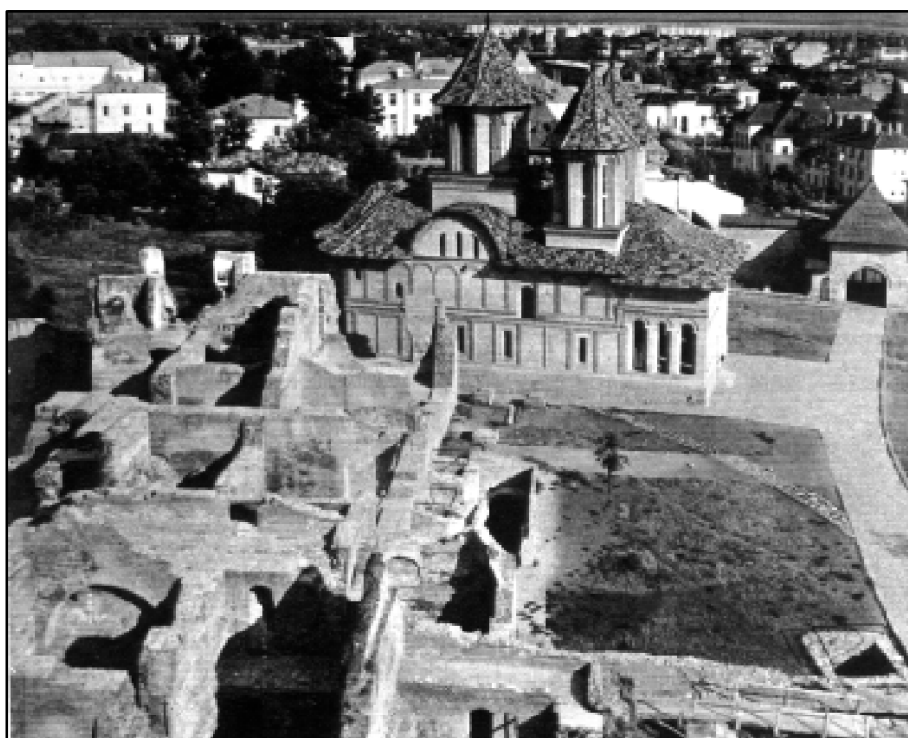
Din activitățile de animație culturală ale bibliotecii

- **Zilele Bibliotecii** «Ion Heliade Rădulescu» (aprilie)
- **Zilele Bibliotecii** «Târgoviște» la Chișinău (mai)
- **Sesiunea de comunicări și referate** «Târgoviște – continuitate culturală în timp» (cu două secțiuni: «Târgoviște – cetate a culturii românești» și «Biblioteca – fundament al educației permanente»)
- **Concursul Național de Literatură** «Moștenirea Văcăreștilor» (în colaborare) - septembrie
- **Zilele cărții** pentru copii
- **Studioul de Literatură** «Ion Heliade Rădulescu»
- **Colocviul Artelor**
- **Patrimonium**
- **Tehnum**
- **Biblioteca în actualitate** (dialoguri profesionale pentru bibliotecile orașenești și comunale)

Târgoviștea a rămas partea ființei mele, o dragoste și un dor. Ț orașul în care mi s-au cristalizat ambițiile, orașul în care mi-am început o instrucție intelectuală ce nu se va sfârși niciodată, oraș care m-a protejat în momentele grele ale vieții și căruia i-am rămas dator.

Gheorghe Tomozei

*Un imens tezaur de monumente de arhitectură, de inscripții documentare rare, opere de artă plastică, tipografică, literară, alături de atâtea alte expresii ale geniului artistic propriu acestui binecuvântat spațiu valah, stau mărturie a faptului că niciodată, în lunga și zbuciumata sa istorie, **Țara Românească** nu s-a aflat la periferia continentului, în afara lumii civilizate, ci dimpotrivă în chiar centrul ei viu și productiv, unde se făureau valorile lui cele neprețuite, cu nimic mai șubrede decât performanțele celorlaltor popoare. Purtând într-o mână buzduganul și spada și în cealaltă crucea și uneltele temeinicelor înfăptuiri, târgoviștenii au luptat și au lucrat neîncetat, pentru afirmarea valorilor celor mai înalte ale civilizației europene.*

Mircea Horia Simionescu